Verslag commissie Plenair
18 januari 2021

Voorzitter : dhr. Weening
Secretaris : dhr. Storm
Verslag : mw. Van der Lee (DemiSec)

Aanwezig: de dames Bakkers, Van den Berg, Bink-Winterkamp, Bout-Wijngaards, Brouwer-Weemhoff, Frinking, Hoekstra, Hostmann, Huijbens, Jahan, Kraneveldt-van der Veen, Van Leeuwen, Van der Meer, Mertens, Meurs-Troch, Mulholland, Van Oudheusden, Van der Tol, Wortel-Driessen, Van Werkhoven, Van Yperen en Yula en de heren Bauer, Beij, Blansjaar, Boerboom, Bos, Broekman, Doncker, Duiven, Ekkelenkamp, Van Gils, Haak, De Jong, Louw, Massaar, Meijer, Meijroos, Mohammadian, Moree, Nawijn, Van Proosdij, Van Rhijn, Van Rumpt, Schoonbeek, Schotel, Snels, Van Steenis, Velner, Verhoeven, Van der Vlies, Weekenstroo, Zamani en Zinck

Tevens aanwezig zijn: de heer Bezuijen (burgemeester), mevrouw Van Driel, mevrouw Groeneveld, de heer Iedema, mevrouw Ter Laak en de heer Paalvast (wethouders)

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Nu we deze administratieve ronde hebben gehad, heet ik u nogmaals van harte welkom bij deze plenaire vergadering. Bij aanvang hadden wij één agendapunt, maar er is een verzoek ingediend om een agendapunt toe te voegen, daar gaan we het straks over hebben. Ik heet iedereen van harte welkom, ook de kijkers thuis. Zet u uw microfoon zoveel mogelijk uit als u wilt en via de WhatsAppgroep wordt doorgegeven als u het woord wilt hebben. Er is een agenderingsverzoek gekomen van de fractie van Zó! Zoetermeer met betrekking tot de veiligheidssituatie in Oosterheem. Daarover is in het presidium gesproken en er wordt voorgesteld dit punt toe te voegen aan de agenda nadat we het hoofdonderwerp hebben behandeld. Het voorstel is dan ook om Zó! Zoetermeer het voorstel kort te laten toelichten, dan de burgemeester te vragen om een korte toelichting te geven op de situatie en vervolgens alle andere partijen de gelegenheid te geven om in een korte reactie van een minuut, spreektijd van een minuut, nog aan te vullen wat de burgemeester niet heeft genoemd of nog een vraag te kunnen stellen. Kan iedereen zich vinden in deze behandelwijze? Mevrouw Yula, u hebt een voorstel.

Mevrouw **Yula**: Ja voorzitter. Ik wilde vragen, als de anderen, de hoofdindiener maar ook de andere fracties het daarmee eens zijn, om juist dit agenderingsverzoek als eerste te behandelen want ik kan me goed voorstellen dat er momenteel bewoners uit de wijk meekijken en meeluisteren aangezien het andere agendapunt ook best wel tijd in beslag zal nemen.

De **voorzitter**: Ik kijk even rond of iedereen diezelfde mening is toegedaan. Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer**: Ik ben het eens met mevrouw Yula.

De **voorzitter**: Mijnheer Meijroos wil ook het woord.

De heer **Meijroos**: Ja dat klopt voorzitter, ik heb inderdaad in de app even gereageerd. De LHN was een beetje verbaasd over dit voorstel. Juist omdat het nu allemaal loopt, dachten wij dat het wellicht handig zou zijn om het gewoon vooral even bij de burgemeester te laten. We hebben er natuurlijk ook vragen over gesteld die nog lopen, dus ik weet niet of het heel erg handig is om nu daar middenin te gaan mixen. Wij vinden het in ieder geval geen fantastisch punt om nu op dit moment in de vergadering in te voegen.

De **voorzitter**: Ik heb van andere partijen begrepen dat die dit wel willen agenderen, ik noteer dat de LHN dat liever niet heeft. De VVD, de PvdA en het CDA willen ook nog het woord. Wie kan ik het woord geven? O, die willen het wel behandelen. Ik geloof dat er een meerderheid is om het wel te behadelen, dus we gaan het wel even doen. Ik neem het voorstel van mevrouw Yula dat wij dit punt bij nader inzien als eerste gaan behandelen over en mijn voorstel is om eerst even kort het woord te geven aan Zo! Zoetermeer en vervolgens de burgemeester een korte toelichting te laten geven. Er wordt op gewezen dat dit de goede handelwijze is, maar dat we toch eerst even het spreekrecht moeten behandelen.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Er is één inspreker, dat is de heer Van der Riet over de sloop van de huizen aan de Westergo in Meerzicht en ik geef graag het woord aan de heer Van der Riet, hij heeft een spreektijd van maximaal vijf minuten. Bent u ook in de vergadering mijnheer Van der Riet?

De heer **Van der Riet**: Jazeker.

De **voorzitter**: Dan is het woord nu voor maximaal vijf minuten aan u.

De heer **Van der Riet**: Ja, dank u wel. Ik ben lid van het Actiecomité Slopen? Nee! Het gaat om de huisjes aan de Westergo, de kleine appartementjes. Er is een voornemen om deze te gaan slopen, De Goede Woning heeft daarover een voorstel aan de gemeente gedaan en het laatste woord om hierover te oordelen is aan de gemeente. Er is ons toegezegd dat het cultureel-historisch onderzoek eind 2020 klaar zou zijn, dat werd daarna januari-februari 2021 en nu is het eind maart 2021 geworden. We weten nog steeds niets en deze informatie hebben wij zelf kunnen verkrijgen door te bellen en te schrijven. We kwamen hierachter toen er bij onze buren een timmerman langskwam met een briefje in zijn handen gestopt: niet te veel aan deze woning doen want deze zal worden gesloopt. Toen hebben wij met De Goede Woning en de gemeente gebeld en bij beide kregen we te horen: we weten van niets, er is niets aan de hand, dat zijn roddels. Zo werd het afgedaan, het werd zelfs op zo'n manier afgedaan dat De Goede Woning en de gemeente zeiden dat ze de woningen nog liever gisteren dan vandaag gesloopt zien worden. Dat kan er bij mij echt heel moeilijk in als je dat soort opmerkingen krijgt als je zelf achter die informatie aan moet. Ik begrijp werkelijk niet dat deze informatie niet op tijd met ons gedeeld is, wij wonen hier 2,5 jaar, we wisten nergens van en ineens krijg je dit. Het gaat om 23 woningen waarin ook mensen van boven de negentig jaar wonen en er woont ook iemand met een psychische afwijking, maar het is in deze wijk gelukkig wel leuk en gezellig en we snappen echt niet dat er gesloopt moet worden. Ze willen de huizen verduurzamen, maar dat kost dan weer te veel geld. Er kwamen twee mensen van De Goede Woning langs om ons gerust te stellen, maar ze vertelden ons helemaal niets nieuws, ze kwamen onaangekondigd langs en ook van de gemeente hebben we eigenlijk verder niets gehoord tenzij we zelf contact opnamen. Een woning met deze huurprijs die wij nu hebben is gewoon niet meer te krijgen. Wij wonen hier nu 2,5 jaar en de buurtbewoners zijn bezorgd om de waarde van hun koophuis dat daar in de buurt staat en iedereen is tegen. We hebben hiervoor heel veel handtekeningen opgehaald, er is heel veel aandacht voor. Wij willen gewoon dat de huizen zoveel mogelijk verduurzaamd worden zodat deze langer kunnen blijven staan of dat we eventueel een terugkeergarantie kunnen forceren, maar de gemeente gaat natuurlijk over de beslissing of deze huizen mogen blijven staan of niet. Als er nieuwe huizen worden gebouwd, wordt de huur direct € 200,00 meer, dat hebben we in Palenstein ook gezien en dat is voor deze doelgroepen, waar wij nu ook in zitten, gewoon niet haalbaar. Wij willen graag dat er goed met ons wordt gecommuniceerd en dat we eventueel ook een beetje meer mogen meedenken over dit issue. Deze woningen horen gewoon bij de wijk en we laten ons er niet zonder slag of stoot uit zetten. Iedereen is op de hoogte, we hebben met veel succes handtekeningen van bewoners en omwonenden verzameld, behoorlijke pakketten kan ik

zeggen, en hieruit blijkt dat niemand in deze wijk hierop zit te wachten. Alleen de gemeente kan hier nog iets aan doen, De Goede Woning heeft het inmiddels al besloten, eigenlijk achter onze rug om, we kwamen zelf achter de informatie. We hopen dat het cultuurhistorisch onderzoek in ons voordeel uitvalt. Deze wijk is opgezet voor diversiteit, dat wil zeggen koopwoningen, dure koopwoningen, vrijesectorhuurwoningen en sociale huurwoningen die betaalbaar zijn en dat is allemaal gemengd vlakbij een groen park, vlakbij het winkelcentrum. Mijn vrouw heeft reuma en er wonen mensen van boven de negentig jaar, dat kun je deze mensen gewoon niet aandoen. Laat hen hier zitten, verduurzaam die woningen zoveel mogelijk en laat het hierbij totdat er misschien een moment kan komen dat er gesloopt moet worden om welke reden dan ook. Ik doe hierbij een beroep op de gemeente om De Goede Woning hierover te adviseren, misschien op een dwingende manier dan maar, om deze verduurzaming zoveel mogelijk te kunnen uitvoeren en dat de huisjes gewoon voorlopig kunnen blijven staan. Dat is mijn oproep. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Riet, dank u wel voor uw uitleg. Ik kijk even naar het scherm of iemand behoefte heeft om vragen aan de heer Van der Riet te stellen. Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, ik heb niet zozeer een vraag aan mijnheer Van der Riet want het is duidelijk wat hij aan ons vertelt. Ik stel voor om, als we straks het vaststellen van de agenda hebben afgerond, dan krijgen we de rondvraag en ik zou het fijn vinden als het college bij de rondvraag een reactie kan geven op de huidige stand van zaken rondom deze kwestie omdat die al een heel tijdje sleept en we horen graag even van het college hoe het ervoor staat.

De **voorzitter**: Akkoord. Heeft iemand anders nog iets aan de heer Van der Riet te vragen? Nee, prima. Mijnheer Van der Riet, dank u voor uw uitleg en we komen er later in de vergadering op terug, of althans dan ligt het bij het college om daarop terug te komen. Ik heb nog een verzoek van mevrouw Brouwer om iets te zeggen naar aanleiding van de discussie van zojuist over het agendapunt denk ik. Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer**: Nee voorzitter, dat was een punt bij de vaststelling van de agenda waarvan ik niet zeker weet of we dat nu wel of niet hebben gedaan voor de inspreker. Mijn punt is dat ik graag wil dat van het bespreekstuk straks over het expertadvies notulen worden gemaakt alsof het een raadsvergadering is.

De **voorzitter**: Ja, we hebben het er zojuist in het presidium over gehad en dat zal worden gedaan. Na uw instemming hebben we bij dezen ook de agenda vastgesteld, de twee agendapunten vastgesteld.

3. Mededelingen

De **voorzitter**: Dan kom ik bij de mededelingen. Ik meld namens het college dat wethouder Rosier vanavond niet aanwezig is in verband met het overlijden van zijn vader. We wensen hem alle sterkte toe in deze moeilijke tijd. Zijn er nog andere mededelingen vanuit de raad of vanuit het college?

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, vanuit het college naar aanleiding van de commissie van vorige week. Ik kreeg op 11 januari jl. een vraag over het projectenbureau en ik heb toen geantwoord dat dit bij mijn weten per 1 januari 2021 is gestart. Door vertraging in de uitzending kreeg ik echter vlak na de sluiting van de vergadering het bericht dat de formele reorganisatie is vertraagd door vragen van de OR. Ik heb er nog wel voor gezorgd dat de technische vraag van Zó! Zoetermeer die nog uitstond wel helemaal juist is beantwoord, maar ik ben de raad dus nog een kleine update verschuldigd en dat wil ik hier graag rechtzetten. De stand van zaken van het projectenbureau is als volgt. De bedoeling was om op 1 januari 2021 te starten met de nieuwe afdeling en dat advies hierover is ook naar de OR

gegaan. De OR had echter nog een aantal vragen voordat die een antwoord kon geven en dat betrof met name de overgang van een aantal projectmedewerkers naar de nieuwe afdeling. Daarmee is het niet gelukt om op 1 januari 2021 formeel te starten. Qua Zoetermeerse werkwijze zijn we al wel begonnen en we hebben ook een akkoord van de OR om de vacature van een manager open te zetten, maar daarmee is dus de start formeel vertraagd. Hiermee bent u helemaal op de hoogte van de laatste stand van zaken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Als er geen andere mededelingen meer zijn, gaan we nu over tot de rondvraag.

4. Rondvraag

De **voorzitter**: Is er iemand die iets heeft voor de rondvraag? Ik denk mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Ja voorzitter. Ik ga het niet uitgebreid herhalen, ik wil graag een reactie van het college op de stand van zaken bij Meerzicht waar de heer Van der Riet het net over had. Ik wil graag horen wat de stand van zaken is en wanneer er uitsluitsel komt want het hangt nu wel heel erg lang boven de markt.

De **voorzitter**: Wie van het college kan ik daarover het woord geven? Mijnheer Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Ik denk dat het het meest praktische is dat ik er in een memo op terug kom, dan kan ik het ook even kortsluiten met De Goede Woning zodat u goed op de hoogte bent van de situatie, niet alleen wat aan de kant van de gemeente speelt, maar ook aan de kant van De Goede Woning omdat de inspreker een aantal zaken suggereerde en ik denk dat het goed is om ook even het verhaal van De Goede Woning daarin te verwerken.

De **voorzitter**: Akkoord. Mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Wil de wethouder dan zo vriendelijk zijn om in ieder geval de heer Van der Riet en de andere omwonenden die daar steeds naar vragen daar ook van op de hoogte te stellen, dan hebben we allemaal dezelfde informatie. Dank u wel alvast.

Wethouder **Paalvast**: Prima, dat ga ik doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Verder niemand meer voor de rondvraag?

5a. Oosterheem

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het eerste agendapunt van deze avond en dat gaat om de ontwikkelingen in Oosterheem. Daarvoor heeft Zó! Zoetermeer een agenderingsverzoek ingediend en ik geef Zó! Zoetermeer graag het woord om dat kort toe te lichten.

De heer **Van der Vlies**: Dank u wel voorzitter. Met de recente gebeurtenissen als aanleiding willen we de burgemeester even de gelegenheid geven ons op de hoogte te brengen van de actuele situatie in Oosterheem en tevens graag een toelichting te geven op het effect van de maatregelen tot nu toe.

De **voorzitter**: Helder. Dan geef ik de burgemeester het woord en daarna krijgt iedereen de gelegenheid om in één minuut zijn bijdrage te leveren. Mijnheer de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja dank u wel voorzitter, ik hoop dat ik zo goed te verstaan ben. Ik zal hier iets langer bij stilstaan, ik weet dat er ook vragen zijn gesteld door de fractie van LHN en die zullen we natuurlijk ook keurig beantwoorden. Laat ik vooropstellen dat het natuurlijk absoluut belangrijk is, veiligheid en veilig voelen is een hele belangrijke basisvoorwaarde. Je moet niet alleen feitelijk veilig zijn, maar je moet ook veilig zijn waar je woont, leeft en werkt

en dat is helaas in een aantal buurten, in ieder geval in een aantal straten, in Oosterheem op dit moment niet aan de orde. Het incident waarbij een woning met brandbaar materiaal is bestookt, is wat mij betreft echt onacceptabel en dat moeten we ook niet accepteren. Het heeft natuurlijk niet alleen voor de getroffene zelf gevaar opgeleverd, maar het heeft natuurlijk ook impact op de hele buurt en het leidt zelfs tot een vorm van intimidatie voor de hele buurt. Ik reken dat de daders ook heel zwaar aan en u moet ook weten dat ook de andere leden van de driehoek, het Openbaar Ministerie en de politie, er zo over denken. Het onderzoek is op dit moment nog in volle gang, de opsporing en vervolging van de daders is met hoge prioriteit opgepakt, maar u begrijpt dat ik daar verder niet zoveel over kan zeggen, ik weet er ook niet zoveel van omdat dit via het Openbaar Ministerie loopt. Ik weet in ieder geval wel zeker dat er op dit moment met volle kracht en volle bak aan gewerkt wordt om de daders te kunnen halen. Dat betekent natuurlijk niet dat wij daar verder helemaal niets aan kunnen doen en aan het doen zijn want dat doen we op dit moment al. Wij hebben op dit moment natuurlijk al een behoorlijk aantal maatregelen getroffen in de wijk. We houden op dit moment overlastgevers ook weg door hoogfrequent te handhaven en te kijken en te monitoren op lachgas en het samenscholingsverbod, maar ook omdat onze BOA's en politie er niet altijd bij kunnen zijn, is ook cameratoezicht ingesteld, waarbij we natuurlijk ook proberen om voldoende bewijsmateriaal te krijgen. We hebben recent in de buurt een woning gesloten en er is bij de mishandeling van een van de jeugd-BOA's een veroordeling geweest. We zijn natuurlijk ook volop bezig om te kijken of we daar mensen kunnen signaleren. Het blijft natuurlijk niet alleen bij het repressieve gedeelte want het gaat er natuurlijk vooral om hoe we dit kunnen voorkomen en hoe we de preventiekant ook daadwerkelijk kunnen inzetten, voorkomen blijft nog altijd beter dan genezen. Wat dat betreft is de problematiek in de buurt alom bekend bij de gemeente en daar zijn we volop mee bezig. Het is nou eenmaal zo dat helaas een klein deel van de jongeren die daar ook woont af en toe ook het verkeerde pad bewandelt en daarmee ook soms in de criminaliteit terechtkomt. Dat is natuurlijk heel vervelend en wat mij betreft, ook al is dat zo, kunnen we dat natuurlijk ook niet accepteren. We pakken het ook aan via een echte jeugdgerichte groepsaanpak en een persoonsgerichte aanpak. Daarmee hebben we echt nauw contact met alle partijen die daarin een rol spelen en ik noem ze hier toch even: de school, buurtwerk, woningbouw, Bureau Halt, Centrum voor Jeugd en Gezin, Openbaar Ministerie, reclassering, schuldhulp en de ouders. We zijn volop met al die partijen in gesprek. Ik heb dat vorige week ook al gezegd in de media, op dit moment hebben we echt een verdere doorpakking van het plan van aanpak gericht op een viertal lijnen, echte repressie op de kopstukken, de mensen die het geweld en de overlast veroorzaken. We proberen ook echt de jeugdgroepen in kaart te brengen en te kijken welke mogelijkheden we hebben op persoonsniveau, maar ook op gezinsniveau. We hebben ook een lijn opgezet aan de preventiekant en dat noemen we eigenlijk voorkomen van aanwas; ervoor zorgen dat jongeren niet verder in aanraking komen. Dat kunnen soms broertjes en zusjes zijn, maar ook vriendjes en vriendinnetjes die dan in aanraking komen en we proberen hen via school, de politie of anderszins daadwerkelijk te begeleiden om hen uiteindelijk op het goede pad te houden. Ten slotte, maar dat heb ik al gezegd, is er een gebiedsgerichte aanpak. Heel belangrijk, u hebt hem zelf aangesteld, is de Jeugdmarshall. Die is een erg belangrijke spin in het web, die heeft contact met alle partijen om mensen in gesprek te houden om uiteindelijk bij voortduring met bezorgde buurtbewoners of anderszins het overleg te voeren en hij kan dat ook aan de hand van het meldsysteem van de handhaving daadwerkelijk volgen en zien wat er in de wijk gebeurt. Ik heb zelf ook actie ondernomen, dat hebt u ook kunnen lezen, ik ben in gesprek gegaan met buurtbewoners, juist ook om te kijken hoe er in die buurt op gereageerd is. Het is natuurlijk duidelijk dat de schrik er daar behoorlijk in zit en dat snap ik ook volledig, daarvan ben ik me ten volle bewust. Tegelijkertijd hebt u vandaag een mail gekregen, die zit bij de stukken, van een vrouw die eigenlijk schrijft: ik woon hier prima en ik wil het niet bagatelliseren, maar het lijkt soms of de wijk alleen maar op die manier onder de aandacht komt, maar er wonen ook nog steeds heel veel mensen met veel plezier. Ik ben blij dat die mevrouw die brief stuurde, ik denk dat we dat ook moeten zien en dat is voor de beeldvorming van die wijk ook niet altijd goed. Ik heb vorige week ook gesproken met de directeur van de woningbouwcorporatie De

Goede Woning, ook omdat ik graag met haar in gesprek wilde. Dat heeft nogal wat stof doen opwaaien omdat ik kennelijk de suggestie heb gewekt dat ik het criminele gezin zou willen verplaatsen. Laat ik dit gevoel wegnemen. Gezinnen zijn vrijwel nooit crimineel, maar het komt natuurlijk wel voor dat iemand in een gezin crimineel gedrag vertoont en dan is het soms tot wanhoop van de ouders. Dan wil je ook die ouders en uiteraard ook de jongere helpen en daarbij kan soms een verhuizing van een gezin daar behulpzaam bij zijn. Daar hebben we het ook over gehad en juist ook over de samenstelling van de wijk om rust in de wijk te creëren en soms ook rust voor het gezin in kwestie om het op die manier ook rustig te houden. Ik heb ook gehoord, en daarmee hoop ik een aantal vragen te kunnen wegnemen, dat misschien de inzet van BOA's in de nachtelijke uren mogelijk zou moeten zijn. Op zichzelf begrijp ik dat, ik begrijp die oproep wel en wij proberen ook steeds handhaving te laten meelopen op het ritme van de stad, dat heb ik niet zelf verzonnen, maar dat kreeg ik aangereikt. Dat betekent dat daar waar behoefte is we de handhaving daadwerkelijk laten zijn. Zo kijken we op dit moment of het mogelijk is om bijvoorbeeld, die ambitie hebben we al langer, de handhaving op zaterdagavond actief te laten zijn, maar dat heeft natuurlijk altijd weer consequenties voor de capaciteit die dan verdeeld moet worden. Tegelijkertijd willen we handhavers niet in te gevaarlijke situaties terecht laten komen. Daarvoor zijn ze ook niet opgeleid en vandaar dat we hen vaak inzetten bij voor de hand liggende dingen zoals horecabezoek en bij overlast in gebieden. Dan gaat het vaak om verloedering of kleine ergernissen. Daarop zetten we handhaving in, maar juist handhaving in de nachtelijke uren past niet echt bij het werk waarvoor de handhavers zijn opgeleid. Tegelijkertijd heb ik wel met de politie afgesproken, en daartoe hebben we de mensen ook opgeroepen: blijf ook melden want dan kan de politie daarop blijven reageren want uiteindelijk is dat natuurlijk waar de eerste verantwoordelijkheid ligt. Kortom, wij zijn van alles aan het doen en natuurlijk zijn er grenzen aan die hulp en ondersteuning. We proberen dat zoveel mogelijk te doen en daar waar het niet gaat, moeten we uiteindelijk toch naar de repressieve maatregel en het strafrecht. Dat is natuurlijk niet fijn, soms is dat ook helemaal niet leuk, maar soms is dat ook niet anders en daar moeten we het dan mee doen. Werkt onze aanpak wel of niet? Ik ben het er niet mee eens, ik denk dat onze aanpak zeker werkt. Ik heb ook geprobeerd duidelijk te maken dat we er bovenop zitten om ervoor te zorgen Ik heb deze week opnieuw overleg met alle partijen om te kijken wat we kunnen doen. Dat zal niet iets zijn wat we op korte termijn kunnen realiseren, dat zal echt een lange adem vergen en een langetermijnaanpak zijn. Daarmee gaan we ook volop aan de slag en dat krijgt ook een mooie plek in de actualisatie van het veiligheidsbeleid dat in het tweede kwartaal van 2021 zal komen. Voorzitter, ik hoop dat ik veel vragen al heb kunnen beantwoorden en als dat niet het geval is, hoor ik dat graag, maar hierbij zou ik het in mijn eerste termijn willen laten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ja dank u wel voor deze informatie. Er hebben zich inmiddels verschillende mensen via de app gemeld. Ik begin bij de heer Van Gils, die heeft zich voor de vergadering als eerste gemeld. Daarna geef ik graag het woord aan de PvdA en als iemand dan aan de beurt is, zal ik de volgende weer opnoemen. Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils**: Dank u wel voorzitter en dank aan de burgemeester voor de toelichting. We hebben het weer over een veiligheidsincident in Oosterheem, maar eigenlijk is het inmiddels beter te omschrijven als een vorm van straatterreur. Inwoners zijn uit angst voor vergelding bang om met de pers en de politiek te praten en dat is natuurlijk wel ernstig. Daarnaast hebben we het bij brandstichting over meer dan alleen overlast, het zijn namelijk gewoon criminelen die een gevangenisstraf verdienen. Ik ben blij dat het Openbaar Ministerie hier blijkbaar al goed op zit, maar ik hoop ook dat ze hier snel iemand voor oppakken en daarmee ook eigenlijk direct de eerste vraag. Er hangen nu camera's, hebben die effect gehad of zijn het te weinig of zijn ze niet goed uit te lezen? Daarop graag een reactie. Naast de brandstichting zagen we de afgelopen week op Omroep West dat een verslaggever in de straat werd bedreigd. Zijn de daders daarvan intussen aangehouden? Voorzitter, we hebben in september 2020 extra maatregelen in deze buurt genomen, is er nog meer nodig? Hebben de camera's effect gehad, dat vroeg ik net al even, zijn het er

genoeg, is het samenscholingsverbod eigenlijk wel te handhaven? Kortom, zijn er nog aanvullende besluiten of middelen nodig vanuit de raad? Als u het dan hebt over BOA's in de avonduren en dat dit niet met de capaciteit overeenkomt, dan hoor ik ook graag van u hoeveel extra capaciteit er nodig is om dat wel mogelijk te maken. Voorzitter, wij lezen in de media en horen nu dat wordt overwogen dat de probleemgezinnen gaan verhuizen. Dat is een ingrijpende maatregel, kan de burgemeester dat nog nader toelichten zoals wat dit de gemeente gaat kosten, welke sancties er voor de ouders volgen, hoelang dit gaat duren en waar ze naartoe gaan verhuizen? We moeten immers wel voorkomen dat we dezelfde problemen op een andere plek creëren. Dat was het, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord de PvdA en daarna aan Zó! Zoetermeer.

Mevrouw **Kraneveldt**: Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen aan de burgemeester. De bewoners zeggen dat zij denken dat er een bende is van misschien wel 250 jongeren die ook in de R-buurt en Oosterheem bezig zijn en dat het dus eigenlijk een wijkoverstijgend probleem is. Is dat waar, is die perceptie van de inwoners waar, heeft de burgemeester dat ook op het netvlies of is dat misschien niet zo? De bewoners spraken ook over een zestal gezinnen dat eigenlijk de kern van het probleem zou vormen. Is dat ook iets wat klopt? Er is inderdaad, de heer Van Gils en de burgemeester zeiden het ook al, ontzettend veel gebeurd. Er is al ontzettend veel aan handhaving bezig, maar wat is nou exact het resultaat, hebben we nou echt iedereen beter op het netvlies, gebeurt er minder? Want, even los van het incident met de vuurwerkbom, zeggen de inwoners ook dat het erger wordt. Dus heeft al die inzet van al die middelen, dat is op zich allemaal prima, nou echt effect gehad is onze vraag. Voor ons is het helder, echte criminelen moet je oppakken en berechten. De jongeren die dat niet of nog niet zijn en waar dus hulp mogelijk is, moeten ook hulp krijgen, laten we dat ook inzetten en het gedwongen verhuizen van gezinnen is natuurlijk heel ingrijpend, een grote stap, maar als het helpt om de rust in de wijk terug te brengen, dan denken we dat dit het overwegen waard is en we hopen ook dat het mogelijk is. Een goede balans tussen preventie, repressie en effectieve hulp is wat ons betreft wat we nodig hebben en we hopen dat die balans er ook is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Zó! Zoetermeer en daarna aan de Partij Democratie voor Zoetermeer.

De heer **Van der Vlies**: Dank u wel voorzitter. Dank aan de burgemeester voor deze snelle toelichting en vooral dank voor de doortastende aanpak tot nu toe. We onderschrijven ook de woorden van de burgemeester waarin hij zegt dat de overlast slechts een beperkt deel van de buurt in de wijk Oosterheem betreft. We hebben nog wel wat vragen. De burgemeester had het over de nachtelijke inzet van de handhavers, maar dat is voor ons niet echt heel duidelijk. Is die nachtelijke inzet nu al actief en zo niet wanneer kunnen we dat verwachten? Daarnaast heeft de burgemeester het even gehad over het idee om gezinnen uit die straat weg te plaatsen, elders te herplaatsen. Dat is een van de elementen in de aanpak die we in het verleden in Buytenwegh hebben toegepast. Aanvullend daaraan is afgesproken dat voor die buurt en de directe omgeving wordt gekeken of van de mensen die in die buurt willen gaan wonen een positieve bijdrage verwacht kan worden, dat was een onderdeel van die succesvolle aanpak. Is dat ook al onderdeel van de huidige aanpak in deze wijk? Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de Partij Democratie voor Zoetermeer en daarna aan Zoetermeer Vooruit.

De heer **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. Ook wij zijn niet verrast over die ellende die wederom in Oosterheem plaatsvindt. We hebben wel een vraag over hoeveel gezinnen het gaat, waar praten we nu eigenlijk over? Verder vind ik wel dat er al heel veel goede maatregelen zijn getroffen, maar een effectief middel zou ook kunnen zijn om bij de bron te

beginnen. Dat is wel een langetermijnoplossing, maar dat kan heel effectief zijn. Geef voorlichting in groep 7-8 van de basisschool en in de brugklas van het voortgezet onderwijs en niet door docenten, maar door mensen uit de praktijk; agenten, handhavers in uniform voor de klas zetten en niet eenmaal per jaar, maar minimaal drie- tot viermaal per jaar want herhaling is de kracht van de boodschap. Verder vinden wij ook dat de ouders en opvoeders van die raddraaiers erbij moeten worden betrokken. Wie niet wil meewerken, moet het maar voelen, een boete zou daarbij een goed drukmiddel kunnen zijn. Kortom wij van de PDvZ staan voor een keiharde aanpak, zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan Zoetermeer Vooruit en daarna aan het CDA.

De heer **Mohammadian**: Ja voorzitter, dank u wel. Ruim twee jaar geleden bij het raadsvoorstel Inzet Jeugdmarshalls en de jeugd-BOA's eindigde ik met de volgende zin: "Heel veel jongeren zijn geen vrachtwagens waar je kennis in laadt, maar een raket waarvan je de ontsteking moet vinden om hen op het goede pad te krijgen. Laten we samen voor deze jongeren de ontsteking vinden. Tegen de jongeren die geen ontsteking hebben, moeten we hard optreden. Daarbij dienden wij samen met de VVD een motie in genaamd 'Aanpak ontsporing jongeren'. Intussen moeten wij helaas uit de krantenkoppen concluderen dat in deze twee jaar tijd de situatie niet echt veranderd is. Wat wel veranderd is, is het standpunt van een aantal partijen. Meerdere partijen hebben de afgelopen weken in verschillende media naar buiten gebracht dat er hard opgetreden moet worden in Oosterheem tegen overlastgevende jeugdgroepen. Wij zijn erg benieuwd waarom deze partijen twee jaar geleden onze motie niet ondersteunden, maar nu wel vragen om extra maatregelen. Dat vroegen we toen toch ook al met onze motie? Wat is er voor deze partijen in deze twee jaar tijd in Oosterheem veranderd? Wij overwegen deze motie opnieuw in te dienen en wij hopen dat deze partijen onze motie deze keer wel gaan ondersteunen. Ik hoor graag of zij een reden kunnen noemen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan het CDA en daarna aan de LHN.

De heer **Weekenstroo**: Dank voorzitter. Van onze kant in eerste instantie steun voor het voortvarende optreden van de burgemeester, we zijn blij dat er direct hard wordt ingegrepen. De straatterreur die daar nu plaatsvindt, is onacceptabel in Zoetermeer. We vinden ook bijvoorbeeld dat de bedreiging van een journalist van Omroep West onacceptabel is en we verwachten dat de burgemeester hier dan ook oog voor heeft omdat het niet thuishoort in Zoetermeer of in Nederland. De vraag is of het getroffen gezin ook de steun krijgt die het verdient want ik kan me zo voorstellen dat een vuurwerkbom op je huis, waar je veilig hoort te kunnen wonen, een erg ingrijpende gebeurtenis is. Wij vragen ook aandacht voor rolmodellen, Zó! Zoetermeer vroeg al eerder aandacht voor de aanpak in Buytenwegh. Rolmodellen kunnen en zullen een andere taal spreken dan bijvoorbeeld maatschappelijk ondersteuners Buurtwerk. Zou de burgemeester op zoek willen gaan naar deze rolmodellen? Daarnaast nog drie vragen. Hoe groot is deze groep, is duidelijk zicht op de harde kern en de meelopers en klopt het dat er criminele handelingen worden verricht zoals het dealen van coke? Dat is in ieder geval wat ons betreft, en ik denk ook meerdere partijen, iets wat niet thuishoort in een veilige stad als Zoetermeer. Tot slot willen we aangeven dat we echt de burgemeester steunen en we worden graag op de hoogte gehouden van de maatregelen en de ontwikkelingen. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de LHN, daarna de ChristenUnie-SGP.

Mevrouw **Wortel**: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, wij hadden eigenlijk mijnheer Nawijn aangegeven, maar die heeft wat technische problemen, dus ik neem het woord. Wij vinden

de rol van de burgemeester zoals deze op dit moment is ook prima. Het mag natuurlijk altijd steviger, maar met de middelen die hij kan inzetten, denken wij dat er goede dingen gebeuren. Zoals wij het in onze schriftelijke vragen stellen, vinden wij het niet acceptabel, 'niet' is nog te klein om het op deze manier uit te drukken, het is gewoon verre van fatsoenlijk en niet volgens de normen en waarden die wij in Nederland hebben. Wij hebben nog een aanvullende vraag op wat wij al gevraagd hebben en die anderen ook stellen. Wat is nou de rol van de woningbouwvereniging in dezen als die aan de voorkant een selectie maakt van wie waar mag gaan wonen, is er een verleden zichtbaar? Ik weet dat we de AVG hebben, maar is daar nog iets in te doen zodat wij zeker weten dat de bewoners elkaar niet opzoeken en clusteren in dit soort criminele activiteiten? Dan hebben we nog een vraag over de BOA's. Ik hoorde iedereen zeggen dat de BOA's misschien wel de nacht in kunnen en ik ben het helemaal met de burgemeester eens dat hij zegt 'die BOA's kunnen maar een beperkte inzet leveren'. Het is geen politie, ze hebben geen wapens, behalve waarmee we bezig zijn. De vraag van mij uit is: hebben zij een veiligheidsvest? Als je die niet eens hebt, kun je hun veiligheid niet garanderen en wij zullen het echt betreuren als er iets met onze goede BOA's zou gebeuren. We zijn natuurlijk erg benieuwd naar de beantwoording op onze vragen en verder vind ik dat we dit dossier zeker heel erg bij ons moeten houden want we willen voor alle Zoetermeerder, niet alleen in Oosterheem maar in alle wijken, volledige veiligheid bieden en dat kan alleen als we er met z'n allen bovenop blijven zitten. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de ChristenUnie-SGP. Daarna de SP.

De heer **Van Rumpt**: Ja voorzitter dank u wel. Voorzitter, wat er is gebeurd aan de Rockanjestraat is buiten alle perken en onacceptabel en zal heel veel impact hebben gehad op de bewoners en omwonenden. We zijn dan ook blij om van de burgemeester te horen dat het Openbaar Ministerie prioriteit geeft aan het opsporen van deze daders. Wij vragen ons wel af wat de achterliggende oorzaak van de groeiende jeugdbendes is. We kunnen ons namelijk heel goed voorstellen dat de huidige situatie rond corona en de lockdown mede bijdraagt aan de groeiende uitwassen van deze jeugdbendes. Wat voor perspectief hebben deze jongeren eigenlijk in deze coronatijd, hele dagen thuis zitten? De Jeugdmarshalls zijn al enige tijd aan het werk met deze jongeren en we zijn eigenlijk benieuwd wat zij tot nu toe bereikt hebben en wat voor hen mogelijke oplossing zijn. Ons voorstel is dan ook om een avond te organiseren met de raad, de Jeugdmarshalls, het Buurtwerk en al die andere actoren die de burgemeester eerder al noemde, maar als het mogelijk is ook zeker met de jongeren zelf om eens in gesprek te gaan over twee onderwerpen: hoe om te gaan met deze jeugdbendes en wat kunnen wij onze jongeren in deze coronatijd bieden. Tot zover voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de SP en daarna aan D66.

De heer **Velner**: Dank u wel voorzitter. De SP sluit zich aan bij de woorden die de PvdA eerder deze avond al gesproken heeft. Wat dat betreft hebben we nog één vraag daaraan toe te voegen. Door de uithuisplaatsing van de betrokken gezinnen kan sprake zijn van een waterbedeffect. Het is natuurlijk de vraag hoe we dat in de toekomst voorkomen en wat we daarna anders gaan doen. Dat was het voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan D66 en daarna als laatste aan GroenLinks.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank u wel voorzitter. Geen misverstand erover, criminaliteit en overlast moet worden aangepakt en wij zijn dan ook blij dat de burgemeester de juiste maatregelen heeft genomen, we steunen dan ook dat beleid. Wel willen we wijzen op de stigmatisering van deze buurt, zie ook de ingezonden brief van mevrouw Van der Meer die vandaag bij de stukken zat. Ik denk dat we ook allemaal in onze bewoordingen en wat we allemaal zeggen over terreur enzovoort moeten oppassen dat we niet ten onrechte zo'n hele

buurt helemaal in diskrediet brengen, dat zou onverdiend zijn. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan GroenLinks.

Mevrouw **Yula**: Ja, dank u wel voorzitter. Voor GroenLinks staat het buiten kijf dat dergelijke acties afgekeurd en waar nodig bestraft moeten worden. Tegelijkertijd vinden wij de berichtgeving in de media en hoe over onze jongeren wordt gesproken niet hoopvol. Hierin wil ik graag een nuance aanbrengen. Laten we deze jongeren niet over een kam scheren. Een klein deel van deze jongeren vertoont crimineel gedrag, ook voor hen hoeft het niet te laat te zijn als we door middel van maatwerk investeren, wat ons betreft een combinatie van hulpverlening, strafmaatregelen en zorg. Wat betreft de optie tot verhuizen hebben we een vraag. Hoe kunnen we deze mogelijkheid interpreteren, gaat het hier om een verplichte verhuizing of is dat altijd in gesprek met en medewerking van het gezin? Wat ons betreft is dit een maatregel die juist leidt tot polarisatie en het probleem verplaatst naar andere wijken. Tot slot voorzitter. GroenLinks vindt het belangrijk dat we jongeren een perspectief bieden in plaats van repressief maatregelen te stellen en hen verder weg te zetten van de maatschappij en daarmee in de schoot van criminelen te schuiven. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Alvorens ik naar de burgemeester ga om hierop te reageren, heb ik gezien dat er nog twee interrupties zijn, de heer Van der Vlies wil nog reageren en de heer van Gils. In deze volgorde, dus de heer Van der Vlies als eerste.

De heer **Van der Vlies**: Dank u wel voorzitter, wij hadden nog een verhelderende vraag aan mevrouw Wortel. Toen ze het had over de nachtelijke inzet van de handhavers kwam ze wat terughoudend over, alsof ze daar wat moeite mee heeft. Uit de schriftelijke vragen die de LHN vorige week heeft gesteld blijkt vrij stellig dat de LHN van mening is dat die BOA's juist de hele dag moeten patrouilleren. Ik mis wat nuance daarin, kan mevrouw Wortel dat even verduidelijken?

Mevrouw **Wortel**: Mag ik voorzitter?

De **voorzitter**: Ja mevrouw Wortel, als u wilt reageren dan mag de heer Van Gils daarna.

Mevrouw **Wortel**: Natuurlijk wil ik reageren, zeker, dank u wel voorzitter. Mijnheer Van der Vlies, ja zeker willen wij de BOA's nachtelijk laten rondlopen en toezicht laten houden. Geef het een naam, maar wij willen er wel op wijzen dat we niet moeten onderschatten welke kracht van zo'n grote groep kan uitgaan en dat je dan als BOA met z'n tweeën eigenlijk geen kans maakt. Als je daar al op straat rondloopt, is het ook heel erg noodzakelijk dat je goed uitgerust bent met eigen veiligheidsmiddelen, de persoonlijke beschermingsmiddelen, de pbm's, en daarbij hoort een veiligheidsvest, dat is al je eerste vereiste. We gaan een wapenstok, een korte wapenstok geloof ik, uitdelen en misschien hebben ze die nog niet eens, maar ze moeten zeker goed uitgerust zijn en met genoeg want anders heb je echt geen schijn van kans. Dat is eigenlijk waar we het over hebben. De politie is altijd de back-up wat dat aangaat, maar die moet dan wel snel plaatse kunnen zijn. Dus ook daar zul je meer mensen, meer politiemensen, moeten gaan inzetten als je het goed wilt aanpakken.

De **voorzitter**: Dank u. Dan de heer Van Gils.

De heer **Van Gils**: Ja dank u wel voorzitter. Ik hoorde D66 en GroenLinks nu vooral de berichtgeving de schuld geven van de slechte status die deze buurt nu heeft, daar lijkt het in ieder geval op, maar ontkennen zij dan het probleem want het gaat hier wel om crimineel gedrag van een groep die de buurt echt kapotmaakt en daar moeten we gewoon keihard tegen optreden. Niemand hier zegt dat heel Oosterheem een puinhoop is, het gaat om een heel specifiek gebied, we hebben in september 2020 ook voor een heel specifiek gebied

allemaal extra maatregelen genomen. Ik begrijp echt niet waarom het nu weer gaat over 'de media zijn slecht' want ze zetten een groepje weg alsof het hele lieve kinderen zijn die te veel herrie maken bij het spelen in de speeltuin, maar het is hier natuurlijk wel iets heel anders.

De **voorzitter**: Misschien wil iemand van D66 en GroenLinks reageren, dat kan ik me zo voorstellen.

De heer **Ekkelenkamp**: Ja heel graag mijnheer de voorzitter. Ik heb in mijn betoog helemaal niet de schuld bij de media gelegd, ik heb alleen maar gezegd dat we met elkaar moeten oppassen dat we, door al deze grote woorden als 'terreur' enzovoort te gebruiken, deze mensen in deze buurt niet stigmatiseren. Ik ken toevallig redelijk veel mensen in die buurt en heel veel mensen die daar wonen zijn ook verbaasd over wat er af en toe over hun buurt wordt gezegd. Die kant van de zaak wil ik ook graag belichten en nogmaals, zonder daar moeilijk over te doen, criminaliteit en overlast moeten worden aangepakt, maar je moet ook respect hebben voor de mensen die er wonen en die niet graag gestigmatiseerd willen worden. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Yula.

Mevrouw **Yula**: Ja dank u wel voorzitter. Ik denk dat de heer Van Gils ons woorden in de mond legt. Ik heb niet letterlijk iets richting de media gezegd, in ieder geval geen negatieve bewoordingen. Wij probeerden aan te geven dat we het niet hoopvol vinden als er alleen over jongeren veelal negatieve berichtgeving is, maar ook hoe er in de raad over hen gesproken wordt want tijdens eerdere debatten zijn jongeren door deze raad toch ook uitgemaakt voor bijvoorbeeld tuig. Wij denken gewoon dat dit er niet aan meewerkt. Sterker nog, ik denk dat we daarmee de jongeren juist in de schoot van criminelen schuiven en dat is het punt dat wij willen maken. Dan heb ik ook een vraag aan de heer Van Gils, of hij wil reflecteren op de brief van de mevrouw, Van der Meer dacht ik, die vandaag een ingezonden brief heeft gestuurd met een ander tegengeluid over de wijk. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils**: Dank u wel. Er wordt nu net gedaan alsof wij hier woorden als 'tuig' gebruiken. Laten we gewoon vooropstellen dat mensen die 's avonds overlast veroorzaken en helemaal mensen die gebouwen in de fik steken tuig zijn, dat is nog veel meer dan tuig en dat wil ik echt nog een keer benadrukken. Het is ongehoord dat dit hier allemaal wordt verdedigd. U doet net of de raad dat dan maakt, alsof wij een probleem benoemen en dat het probleem dan ineens erger wordt, maar we gaan geen probleem benoemen dat niet bestaat. Dus daar ligt de oorzaak op een hele andere plek en ik ben hartstikke blij dat er mensen met plezier in die wijk wonen. Het gaat om een heel specifiek gebied, twee straten verderop heb je hier waarschijnlijk amper last van en daar kunnen de kinderen wel op straat spelen. We moeten een oplossing voor dit specifieke gebied vinden en doordat u de hele tijd doet alsof wij dan de hele buurt maar lopen te stigmatiseren op een gekke manier, ontkent u het probleem.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel**: Voorzitter, ik wil net als de heer Van Gils reageren op de woorden van mevrouw Yula dat wij verkeerde uitspraken doen, verkeerde woorden gebruiken, verkeerde termen gebruiken. Ik weet donders goed, en u ook waarschijnlijk, dat de mensen die dit aangaat, en die zullen het niet horen want die luisteren natuurlijk niet naar de politiek, die weten wel dondersgoed om welke groepen dat gaat. De mensen die zichzelf proberen te verdedigen, het is al erg genoeg dat je je moet verdedigen, zullen deze termen misschien wel aanhoren, maar die zullen ook denken 'dat gaat niet over mij', maar ik ben blij dat ze een

naam krijgen want voorlopig is het alleen nog maar een criminele groep en we hebben nog geen namen, tenminste voor zover we dat niet in de gaten hebben. Ik denk ook dat het een signaal is naar andere jongeren als je dit soort termen wel in de krant zet; wie wil nou bij een criminele groep horen? Dat wil je toch niet, daar kijk je wel link voor uit. Ik denk dat het helemaal niet erg is dat we dit soort namen en termen gebruiken, we weten allemaal dat we daarmee de goede groepen bedoelen, de groepen die criminele activiteiten hanteren en daarbij moet je het ook gewoon laten. Slappe bewoordingen als 'we moeten de jeugdzorg, de buurt of wie dan ook er maar weer op afsturen', nou nee hoor, laten we maar gewoon kop en kont noemen, ik denk dat we dan verder komen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan de heer Weekenstroo.

De heer **Weekenstroo**: Ook een reactie op de wat zachte termen van GroenLinks. Ik vraag me af of jongeren überhaupt naar de raad kijken of de media lezen, daar ga ik niet van uit. Dus dat zij zich richting criminelen gedrukt voelen door wat wij in de media of hier in de raad uiten, trek ik ten zeerste in twijfel. Ten tweede kan ik de ouders en de gezinnen die daar wel prettig willen wonen, die geen overlast veroorzaken, maar die juist gedupeerd zijn en door deze straatterreur getroffen worden, heel goed begrijpen. Die willen gewoon dat er een aanpak komt die werkt en ja, daarbij moet er oog voor preventie zijn, maar in eerste instantie moet de rust in deze wijk en deze straat terugkomen en voornamelijk in de omliggende gebieden waardoor deze jongeren in ieder geval in de kraag gevat kunnen worden indien nodig of een opvoedkundige cursus kunnen krijgen, ja daar staan wij voor en harde taal hier vind ik gewoon op zijn plek.

De **voorzitter**: Ik heb nog een verzoek van mevrouw Yula en de heer Ekkelenkamp en ik wil eigenlijk voorstellen of we dan tot een afronding kunnen komen, zodat we de burgemeester wat vragen kunnen laten beantwoorden. Mevrouw Yula.

Mevrouw **Yula**: Ja dank u wel voorzitter. Volgens mij gaat het ook niet om de harde of de zachte taal, maar gaat het erover dat er in Oosterheem een probleem is waarbij toch veel wijkbewoners overlast ervaren en in sommige gevallen zelfs nog strafbare feiten worden gepleegd. Volgens mij heb ik dat aan het begin van mijn verhaal ook heel duidelijk aangegeven, wat GroenLinks betreft keuren we dat af en waar nodig wordt dat bestraft. Het punt dat wij duidelijk willen maken, is dat we het niet oplossen door alleen harde maatregelen te treffen of harde bewoordingen te gebruiken. Het gaat om gedragsverandering en dan kun je wel zeggen 'die mensen moeten van de straat', 'ze moeten achter de tralies' of wat voor bewoordingen dan ook, maar daarmee los je het probleem niet op, gedrag verander je daar niet mee. Dat is het punt dat we willen maken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Even kort mijnheer Ekkelenkamp en dan ga ik naar de burgemeester.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank u mijnheer de voorzitter, ik zal het inderdaad kort houden want ik had eigenlijk een vraag in gedachten, maar die leidt weer tot een hele nieuwe discussie. Ik vind het gewoon belangrijk, dat heb ik net ook al een keer aangegeven, dat we ook moeten zorgen dat deze buurt zo snel mogelijk uit de negatieve aandacht komt. Wij steunen het beleid van de burgemeester en zijn aanpak daarin en we zijn ervan overtuigd dat dit de goede weg is. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ja voorzitter dank u wel. Ik ga niet verder in op de discussie die net werd gevoerd. Wij richten ons er natuurlijk vooral op, daar zijn wij het helemaal mee eens, om die overlast zoveel mogelijk terug te dringen tot nul, zodat de mensen daar gewoon weer op een plezierige manier kunnen wonen. Ik heb u ook gezegd dat ik zelf omwonenden heb

gesproken en daaruit constateerde ik ook inderdaad dat het woongenot en het leefgenot wel onder druk stond. Dat betekent dat we daar ook een absolute uitdaging hebben en daarmee moeten we ook snel aan de slag. Ik heb al gezegd, ook in antwoord op de vraag van de VVD, dat we natuurlijk, maar dat doen de politie en het Openbaar Ministerie, volop bezig zijn om in ieder geval de daders van dit incident zo snel mogelijk te kunnen achterhalen. U hebt ook iets gevraagd over de camera's en het uitlezen daarvan. Uiteraard wordt dat erbij genomen en of dat op de camerabeelden is terug te vinden is, is echt een onderdeel van het onderzoek en daar kan ik op dit moment niet al te veel over zeggen. U hebt ook iets gevraagd over Omroep West. Ik heb dat ook geconstateerd in een gesprek dat ik met Omroep West had toen ze mij interviewden en ik heb verzocht daar aangifte van te doen. Ik heb toen ook gezegd, en dat wil ik hier herhalen, dat het niet zo kan zijn dat journalisten hun werk niet kunnen doen in de wijk, dat hoort gewoon zo te zijn, maar daarvoor hebben we ook wel aangifte nodig en als dat wordt gedaan, ga ik er ook van uit dat de politie daar in hetzelfde onderzoek ook werk van zal maken. Er is mij ook iets gevraagd over de aanvullende instrumenten, of die vanuit de raad nodig zijn. Ik denk op dit moment niet, maar mocht dat wel zo zijn dan zal ik zeker niet schromen om bij u terug te komen om te kijken of we nog aanvullende maatregelen zouden moeten of kunnen treffen. Op dit moment denk ik, zeker als ik kijk naar wat we op dit moment allemaal inzetten dat hoor ik sommigen ook zeggen, dat de aanpak die we nu daarin doen ook goed is. Ik dank u ook, door sommige fracties uitgesproken, voor de steun voor de aanpak die we nu kiezen. Er is een aantal vragen gesteld over het punt 'verhuizen van gezinnen', iets wat inderdaad in het verleden, bijvoorbeeld in Buytenwegh, gebeurd is. Geen misverstand, ik heb ook geprobeerd dat in de eerste termijn duidelijk te maken, het gaat hier niet om criminele gezinnen, maar het gaat hier om gezinnen waarbij iemand in het gezin soms ook criminele handelingen verricht. Daarbij wil je dat gezin ook helpen, dat gezin heeft soms ook ondersteuning nodig. Ik kan u zeggen dat het gezin in dit geval, ik heb gezien waar het om gaat, contact met de gemeente en de woningbouwcorporatie heeft. Die contacten zijn gelegd, dat zullen we ook doen en we proberen die mensen daarbij ook te helpen door te kijken of ze hun leven misschien wel op een andere plek, want soms kan dat ook helpen, verder laten gaan. Er is gevraagd of dat geld kost. In principe kost dat de gemeente zeker geen geld en als dat nog nodig mocht zijn, al kan ik me dat niet voorstellen, kan het zo zijn dat ik daarvoor bij u terugkom, maar dat verwacht ik in dit geval niet. Ik geloof dat dit een vraag van GroenLinks of D66 was, ik dacht GroenLinks, het is zeker niet de bedoeling dat het hier om gedwongen verhuizingen gaat. Het gaat hier om overleg en dat is ook de reden dat ik het gesprek met de directeur van de woningbouwcorporatie ben aangegaan. Zij zijn uiteindelijk, zeker als het om huurwoningen gaat, de eerste aangewezene om daarin iets te kunnen betekenen en wat mij betreft moeten we daarin gezamenlijk optrekken. Voorzitter, dan misschien iets over de aantallen want ik hoorde net van alles zeggen, ik hoorde de PvdA iets over 250 jongeren zeggen. Nou dat lijken me er wel erg veel. U vroeg ook of het een wijkoverstijgend probleem is. Ja, we hebben in meer wijken te maken met jongeren en soms ook met jongeren die overlast veroorzaken. Dat klopt, dat weet u, er zijn ook andere wijken waar dit ook aan de orde is. Uw concrete vraag, en ook die van anderen, is om hoeveel het in Oosterheem gaat. Ik begrijp nu dat het echt gaat om ongeveer veertien jongeren in die wijk zelf waarop de overlast betrekking heeft. Dat proberen we natuurlijk zo goed mogelijk in kaart te brengen. Ik heb net al gezegd dat dit niet alleen gaat met repressie, maar er wordt juist ook gekeken of we die jongeren op het goede pad kunnen brengen ofwel de lijn van de jonge aanwas, vriendjes en vriendinnetjes, broertjes en zusjes, te voorkomen. De vraag, ook van de PvdA: hebben de maatregelen effect? Ja, die hebben volgens mij wel effect want het is een hele tijd rustig geweest. U weet dat ik in het herfstreces heb besloten om cameratoezicht toe te passen en eigenlijk is het na die tijd rustiger in de wijk geworden tot aan het incident dat op 5 januari 2021 heeft plaatsgevonden. Er gebeurt af en toe natuurlijk nog wel wat meer, maar dat was natuurlijk een groot incident. Ik heb in ieder geval zelf kunnen constateren dat dit zeker heeft geholpen, maar dat neemt niet weg dat, ook naar aanleiding van het incident van begin januari 2021, we daarop verder gaan doorpakken. Als het gaat om de handhaving, daarover is ook een aantal vragen gesteld. Ik heb geprobeerd duidelijk te maken dat we

handhaving in de nacht niet wenselijk achten omdat wij handhavers niet in gevaarlijke situaties willen brengen, daar zijn ze niet voor uitgerust. Ze hebben weliswaar een bodycam en een vest en straks komt er misschien ook een pilot met een korte wapenstok en dat zou dan een andere situatie zijn, maar wij willen hen niet in situaties brengen waarvoor we eigenlijk de politie hebben. Ik heb wel gezegd dat we gaan kijken, dat willen we ook maar dat zit natuurlijk ook gewoon op capaciteit, of we ook op de zaterdagavond handhavers kunnen inzetten, maar in de nacht is echt iets wat we aan de politie moeten overlaten omdat het dan echt gaat om incidenten en vraagstukken die op de openbare orde betrekking hebben en wat mij betreft is dan toch echt de politie aan zet. Dus wat mij betreft zit ik nog niet op de lijn om daarvoor handhavers in te zetten, dat lijkt me nog te ver gaan. Er is ook iets gevraagd, volgens mij door de heer Blansjaar, over het onderwijs. Dat doen wij al, er wordt op dit moment door agenten … in lessen al verteld wat je allemaal wel en niet zou kunnen doen en wat mij betreft is dat een aanpak die verder moet, die ook via scholen verder zou moeten worden gezet, eigenlijk ook om jongeren een alternatief te kunnen bieden voor datgene wat er speelt. Een klein bruggetje naar de vraag van de ChristenUnie-SGP. Ik ga graag in op het aanbod om een keer, een avond te organiseren om met de Jeugdmarshalls, de jeugd-BOA's en misschien ook jongeren te spreken over wat daar eigenlijk allemaal speelt en daar in de raad een keer in een wat minder debatachtige vorm, zoals we nu zitten, maar in een wat andere sessie over te spreken. Misschien kunnen we daarvoor de avond over veiligheid gebruiken die sowieso voor de gemeenteraad staat gepland. Ik stel voor dat we dat meenemen in de voorbereiding van die avond die nog wordt georganiseerd. Het CDA vroeg iets over rolmodellen. Die gebruiken we ook, die zetten we ook zeker in, Mensen die jongeren aanspreken. Ik geloof niet dat ik tot die doelgroep behoor, maar er zijn andere mensen die dat veel beter kunnen. Dat zijn jeugdwerkers, die halen we soms ook uit andere gebieden en ik ben hen in mijn wijkbezoeken ook tegengekomen. We proberen altijd te kijken naar iemand die een klik met de jongeren heeft, waardoor een persoonsgerichte interventie soms ook gewoon mogelijk is en jongeren zich daar ook door aangesproken voelen. Nogmaals, zij voelen zich niet altijd door iedereen overal aangesproken. Het CDA vroeg ook iets over delicten, hoe groot is die groep en klopt het dat er ook andere delicten worden gepleegd? Er worden soms ook delicten gepleegd. De woningsluiting waarover ik het in mijn eerste termijn had, heeft te maken gehad met het vinden van verdovende middelen Dus jazeker worden er ook wel eens dingen geconstateerd en dan gebruiken we ons bestuursrechtelijke instrumentarium daar ook daadwerkelijk voor. De LHN heeft nog iets verteld en dan wil ik afronden voorzitter tenzij ik nog dingen vergeten ben. De LHN vroeg iets over de rol van de woningbouwcorporatie. Ik heb daar volgens mij al iets over gezegd, dat is ook de reden dat ik verder in contact ben getreden en we hebben afgesproken dat we wat mij betreft ook daadwerkelijk met die woningbouwcorporatie dit soort dingen op hoog niveau bespreken en dat we, als dat nodig mocht zijn, kijken of we daar maatregelen zouden moeten treffen ofwel we samen interventies kunnen doen met als doel, daarmee wil ik afsluiten voorzitter, dat we na verloop van tijd in de wijk Oosterheem, en ik noem dat niet meer de R-buurt maar die wijk een prachtig buurtfeest hebben. Ik heb tijdens mijn wijkbezoeken ook geconstateerd dat er ook mensen zijn die dat heel leuk zouden vinden en die daarin gezamenlijk zouden willen optrekken. Laten we hopen dat dit het einddoel van deze hele exercitie is en ik wil nogmaals herhalen dat dit wat mij betreft wel iets is waarin we langere tijd moeten investeren om ervoor te zorgen dat de overlast in ieder geval in dit deel van Oosterheem zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ja dank u wel. Ik denk heldere antwoorden op vrijwel alle vragen. Ik heb nog wel een vraag van de heer Blansjaar staan, maar ik hoop niet dat we nu allemaal nog vragen gaan stellen, probeer het kort te houden mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar**: Dat ga ik doen voorzitter, ik heb een hele korte vraag. Over welke leeftijdsgroep praten we nu eigenlijk, die mensen die deze rotzooi schoppen?

Burgemeester **Bezuijen**: Wij hebben volgens mij nog de vraag van de LHN staan. Mag ik voorstellen om deze vraag in die beantwoording mee te nemen. Anders ga ik nu gissen, ik heb die informatie niet zo snel voorhanden en ik kom daarop terug.

De **voorzitter**: Dat lijkt me een heel goed voorstel. Dan dank ik u… De termijn waarop u daarop terugkomt mijnheer de burgemeester, dat is binnen…?

Burgemeester **Bezuijen**: Dat gaat heel snel gebeuren, ik verwacht dat ik daar uiterlijk volgende week op terugkom.

De **voorzitter**: Prima en dan beantwoordt u de vragen van de LHN en de PDvZ. Prima, dan hebben wij dit agendapunt afgerond.

5. Aandachtspunten Expertadvies Zoetermeer 2040

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het hoofdonderwerp van deze vergadering. Dat betreft het leveren van aandachtspunten voor bij het expertadvies Zoetermeer 2040. Even een korte introductie, dit bespreekpunt dient ter inventarisatie van de aandachtspunten die de commissie en raadsleden aan het college van B&W willen meegeven voor de visie Zoetermeer 2040 op basis van de bevindingen van het expertadvies. Het college heeft in het memo van 7 januari 2021 vijf inleidende vragen gesteld om richting te geven aan de behandeling in deze commissie plenair. U debatteert zoals gebruikelijk in twee termijnen en het voorstel is om uw richtinggevende uitspraken en aandachtspunten mee te geven in de eerste termijn, zodat het college hierop in zijn eerste termijn kan reageren en het gesprek met u kan aangaan op basis van de eerdergenoemde vijf vragen. De tweede termijn van de commissie en het college dient ertoe een politiek gesprek te hebben over richtinggevende uitspraken en aandachtspunten en die zoveel mogelijk te concretiseren, zodat deze kunnen worden benut in het verder vormgeven van de visie 2040. Gezien het karakter van de bespreking hebben wij een loting gehouden ten aanzien van de volgorde en die loting luidt als volgt. Het eerst is uitgeloot PDvZ en de tweede is de PVV, maar die is niet aanwezig dus die slaan we over. Dan D66, het CDA, Zó! Zoetermeer, de LHN, de VVD, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, de ChristenUnie-SGP, fractie Van den Berg, de PvdA en de SP. De spreektijd is vijf minuten. Is de werkwijze die we nu ingaan voor iedereen helder? Als daar geen vragen over zijn, en die zie ik ook niet binnenkomen, stel ik voor om eerst het woord te geven aan de Partij Democratie voor Zoetermeer, mijnheer Blansjaar.

De heer **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, even mijn juiste stukken erbij halen. Zoetermeer 2040 is ver weg en toch dichtbij. De PDvZ wil inderdaad enkele punten van het expertadvies de revue laten passeren. Mensen centraal stellen en iedereen kan meedoen, een mooi streven, inwoners centraal stellen. Daar heeft het college vaak zijn mond van vol, maar helaas blijkt het in de praktijk heel anders te gaan. Op de website van de gemeente staat: "In 2017 is besloten om met de stad in gesprek te gaan over de toekomst van Zoetermeer. In samenspraak zijn wij op zoek gegaan naar het gewenste toekomstbeeld voor Zoetermeer". Samenspraak, een mooi woord maar in de praktijk komt daar niets van terecht. Vele bewoners zijn gedesillusioneerd teruggekomen van de samenspraak, 'er wordt niet geluisterd', is de veel gehoorde klacht. Neem de BADE-groep, daar zijn wij overigens zelf in vertegenwoordigd om wel naar de bewoners te luisteren. Vele voorstellen, maar luisteren ho maar. Laatst nog heeft de BADE-groep zijn zorgen uitgesproken over de luchtkwaliteit. Van het college kwam een nietszeggende reactie die vooral uitgaat van zijn eigen gelijk. Een paar maanden later kwamen D66 en de PvdA met vragen hieromtrent op de proppen. Dan nog een voorbeeld van niet luisteren. Actiegroep Eleanor krijgt geen antwoord op de vragen die zijn gesteld, de kadernota die als uitgangspositie voor de samenspraak moet gelden, is dan ineens in het beton gegoten. Daar kan misschien op een detailpunt na niets meer aan gewijzigd worden. Hoezo mensen centraal stellen en iedereen mag meedoen? In de notulen van 2 en 9 november 2020 lezen we dat wethouder Paalvast het tegenovergestelde beweerde en daar een toezegging op heeft gedaan. Graag horen wij van het college hoe het

de inwoners centraal wil stellen en in welke vorm het dit giet. Hoe mogen onze inwoners meedoen? Ook bouwen en verbouwen is een punt. Woningen zijn heel hard nodig, niet alleen in Zoetermeer en niet alleen voor statushouders, maar daar lijkt het nu wel op. Begin met bouwen voor ouderen. Zij kunnen beweging op de woningmarkt brengen, maar dan moet er wel betaalbaar en aantrekkelijk voor deze doelgroep gebouwd worden. Wij haalden al een keer eerder het Knarrenhof aan als goed voorbeeld, maar ook dit zal wel het ene oor in en het andere oor uit zijn gegaan. Kunnen wij antwoord krijgen op de vraag of het college ruimte ziet voor Knarrenhof in Zoetermeer? Het entreegebied, ook al zo'n hot item. Het college bewandelt daarin zijn eigen weg, leuke plaatjes en filmpjes maar die zeggen niets, ze zijn onduidelijk. De PDvZ heeft een voorstel: geef een klein budget aan de mensen die de maquette van de Zoetermeer aan het opknappen zijn, dan kunnen zij het entreegebied ook in beeld te brengen. Zo betrek je diverse inwoners bij de ontwikkeling van je stad en maak je voor de omwonenden en de toekomstige bewoners veel inzichtelijker wat hier nu uiteindelijk wordt ontwikkeld. Het budget kan gehaald worden uit het budget voor de herontwikkeling van de raadzaal, deze gaat voorlopig toch niet door en daar staat alleen al € 100.000,00 gereserveerd voor een paar tekeningetjes. Wij zijn benieuwd hoe het college en andere partijen hiertegenover staan. Balans brengen in de wijken en investeren in wijken. Wij koppelen daar direct maar de veiligheid aan. In het stuk Zoetermeer 2040 staat: "Maak de stad in 2040 tot een aantrekkelijk mozaïek van wijken en buurten. Of beter uitgedrukt tot een aantrekkelijk mozaïek van gemeenschappen. Het zijn de historie, de mix van inwoners, de diversiteit aan initiatieven en voorzieningen die de wijken van elkaar doen verschillen. De Zoetermeerse buurten en wijken zijn in 2040 al met al, ieder op zijn eigen manier, een aangename plek om te wonen, te werken en te leven", maar op dit moment is het college de wijken aan het leegplunderen, de zorgvuldig opgebouwde voorzieningen worden in het afvoerputje weggespoeld. Het is op papier een mooie doelstelling, maar nu de uitwerking. Pas als de gemeente nu eens sturend voorwaarden schept en het verder aan de wijkbewoners overlaat, krijg je betrokkenheid in de wijk, maar zolang vrijwillige initiatieven niet worden ondersteund of geholpen, neem bijvoorbeeld de Stichting Oosterfaantje, maar er zijn meer van die dingen te noemen... Je moet als gemeente wel out of the box gaan denken. Door bewoners er veel beter en meer bij te betrekken zal de sociale controle een stuk verbeteren en dat zal ook de veiligheid in de wijken ten goede komen. Na de coronaperiode zal de werkloosheid toenemen, heeft het college hiervoor al een plan van aanpak klaar staan? Wij horen het graag van het college. Misschien kunnen deze mensen tijdelijk ingezet worden voor het achterstallig onderhoud in de stad, dan snijdt het mes aan twee kanten. De keuze van het college is om voor optie 2 te kiezen, eerst het fundament, dan groeien ofwel maximale inzet op het versterken van de sociale en fysieke omgeving in de bestaande stadsdelen. De nieuwbouw wordt ingezet om de bestaande stadsdelen te versterken. Wij vinden de basis niet verkeerd, maar toch gaat onze voorkeur uit naar een combinatie waarin woningbouw een grote rol moet spelen. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan D66.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank u voorzitter. Op sociaaleconomisch vlak is Zoetermeer de afgelopen vijftien jaar in een vrije val geraakt. Op de ranglijst van sociaal-economisch presteren is onze stad van positie 37 naar positie 169 gezakt. Dat heeft Zoetermeer overigens gemeen met de meeste vergelijkbare groeigemeenten, maar dat doet er niets aan af dat we er als politiek de komende jaren hard tegenaan moeten gaan om de oude gunstige positie van onze gemeente terug te veroveren want een verslechterende sociaal-economische situatie heeft zijn weerslag op de aantrekkelijkheid van de stad voor alle inwoners. Als we de neerwaartse spiraal willen keren, vraagt dat om het maken van andere keuzes en doorgaan op de ingeslagen weg is wat D66 betreft geen optie. We staan dan ook voor een uiterst belangrijke opdracht, namelijk om de stad weer aantrekkelijk te maken voor iedereen. We delen de observatie van het college dat alle aspecten uit de raadsdebatten van september 2020 in dit expertadvies zijn opgenomen en wij herkennen ons in de hoofdlijnen van het expertadvies dat de Zoetermeerse samenleving als geheel het startpunt is. Volgens

mijn fractie zijn deze hoofdlijnen in de juiste balans aan de orde gesteld. Het college sorteert voor op het maken van de keuze voor scenario 2 en wat D66 betreft is dat een goede keuze omdat we dan kunnen werken aan de kwaliteit van de stad. In de voorbijgaande decennia lag de nadruk, logisch voor een groeikern, op kwantiteit, op bouwen, bouwen, bouwen. Nu moet wat D66 betreft de focus liggen op de kwaliteit van de stad. Dat betekent voor ons concreet dat de bouwopgave van 10.000 woningen ook in het licht van de kwaliteit moet worden gezocht, de zoektocht naar nog eens 6000 woningen extra staat wat D66 betreft op gespannen voet met het streven naar meer kwaliteit. Een heroverweging van het bouwprogramma met meer aandacht voor de integrale gebiedsontwikkeling, ook voor de bestaande wijken en buurten, ligt voor de hand.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Duiven.

De heer **Ekkelenkamp**: bij het volbouwen van de kleine postzegelstukjes groen in de buurten.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Duiven. Mijnheer Duiven, het woord is aan u.

De heer **Duiven**: Ja dank u wel voorzitter, een vraag. Als ik de heer Ekkelenkamp hoor zeggen dat we de bouwaanpak moeten wijzigen van het creëren van volume, meer woningen, naar kwaliteit dan begrijp ik hem niet want hij refereert duidelijk aan de schaalsprong en de schaalsprong richt zich toch op het vergroten van het volume, de 10.000 woningen en de zoekopdracht van 6000 woningen, én het creëren of toevoegen van de kwaliteit van de woningen in de stad. Dus we gaan toch eigenlijk niets anders doen, we zetten toch de lijn voort of we gaan voort op die ingeslagen weg?

De **voorzitter**: De heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Ja mijnheer de voorzitter. Volgens mij heb ik gezegd dat het misschien wel op gespannen voet met elkaar staat. Toen wij afspraken met elkaar maakten over de schaalsprong, wisten we natuurlijk nog niets over dit expertrapport, maar met dit rapport in de hand is het denk ik gewoon goed dat we ons nog eens even bezinnen op de situatie waarin we zitten en hoe we hieruit komen. Ik denk zelf dat, als we zoeken naar kwaliteit, dat eigenlijk voorop moet staan en uiteraard hebben we in deze stad ook nog een aantal woningen nodig. Dat is duidelijk, maar ik denk dat kwaliteit op dit moment boven kwantiteit gaat.

De **voorzitter**: Is uw termijn voorbij mijnheer Ekkelenkamp?

De heer **Ekkelenkamp**: Nee, ik heb nog een paar zinnen. Nou een paar zinnen, een paar minuten.

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp**: Voorzitter, een evenwichtige bevolkingsopbouw houdt de stad aantrekkelijk. Diversiteit in de opbouw van de populatie, leeftijd, opleidingsniveaus en welstandsklassen maakt de gemeente bovendien veerkrachtiger. Concreet betekent dit dat we moeten zorgen voor een goede doorstroming binnen het woningbestand, een passende woning voor de empty-nesters als ze dat willen om plaats te maken voor gezinnen en meer woningen in de middenhuur, zodat starters kunnen doorstromen. Bovendien moeten we meer luxere woningen bouwen, zodat mensen hun wooncarrière in Zoetermeer kunnen voortzetten en ze niet moeten uitwijken naar gemeenten in de regio. Uit het basisdocument Zoetermeer 2040 en het expertadvies van de ambtelijke organisatie blijkt dat er in Zoetermeer een groeiende mismatch is tussen de beroepsbevolking en de werkgelegenheid en dat het opleidingsniveau van de beroepsbevolking in Zoetermeer achterblijft bij dat in de

regio en het landelijke gemiddelde. We moeten ook deze trend keren, bijvoorbeeld door te investeren in onderwijsachterstandenbeleid, Passend Onderwijs en extra ondersteuning. We moeten ook meer investeren in de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, zodat er voor alle Zoetermeerders betere kansen komen op een goede baan en een goed investeringsklimaat en vestigingsklimaat voor bedrijven ontstaat. We moeten bij dit alles niet vergeten dat Zoetermeer veel kansen in zich heeft om zich uit de negatieve spiraal te ontwikkelen. Daarom is het voor D66 belangrijk dat we onze sterke kanten beter uitbuiten en waar mogelijk nog sterker maken want op het gebied van rust, ruimte, een natuurlijke omgeving en een goede bereikbaarheid scoort Zoetermeer gewoon goed en daar mogen we best heel trots op zijn. Voorzitter, wij sluiten ons aan bij de wens om nog voor het zomerreces van 2021 met elkaar in de raad te spreken over de ontwerpvisie, wat D66 betreft moeten we zo snel mogelijk aan de slag om de trend te keren in het belang van de huidige en toekomstige bewoners van onze stad. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef graag het woord aan het CDA.

Mevrouw **Frinking**: Ja, dank u wel voorzitter. Het CDA Zoetermeer geeft het college graag richtinggevende uitspraken en aandachtspunten mee voor het opstellen van de visie, voor inspiratie en inzet tot daden. In het debat van september 2020 hebben we aangegeven hoe we tegen de ontwikkelingen van Zoetermeer nu en in 2040 aankijken. We willen dat iedereen kan meedoen, dat we zorgvuldig met elkaar en de omgeving omgaan, dat de lasten en lusten eerlijk zijn verdeeld en dat Zoetermeer een rechtvaardige stad is met een bestuur dat dichtbij de mensen staat. Dat moet zichtbaar zijn in de verbetering en de versterking van de sociale cohesie, de binding tussen mensen. Kwalitatief wonen in een groene omgeving, voldoende werk, goed onderwijs en een effectief openbaar vervoer dat past bij de toekomstige inwoners zijn daarbij voorwaardelijk. We moeten voorkomen dat de onderwereld straks de bovenwereld overneemt, proactieve en permanente aandacht voor veiligheid van onze inwoners is een must. Voldoende zorginstellingen en een goed geëquipeerde acute zorg horen wat ons betreft bij een stad als Zoetermeer en wat ons betreft zijn de ideeën die wij in september 2020 hebben geuit in voldoende mate tot hun recht gekomen in de adviezen die nu voorliggen. Van belang is dat we vandaag een keuze maken langs welke strategie we in 2040 willen belanden. In het expertadvies zijn twee strategieën uitgewerkt en besproken met partners in de stad, inhoudelijk bekeken en financieel getoetst. We danken de partners van de stad die al een inbreng hebben geleverd, dat was een mooie start om samen met de stad tot een gezamenlijk gedragen visie te komen. We zijn het eens met de aandachtspunten die zijn meegegeven over de noodzaak om te weten wat de identiteit van de stad is, de aandacht voor het integrale denken en het ontschotten van de verschillende domeinen van het financiële en juridische systeem. Dat laatste was voor het CDA Zoetermeer de reden om tijdens het najaarsdebat in 2020 een pleidooi te houden om naar de opzet van de begroting te kijken en we zijn ook blij dat we dat als raad gaan doen. Ook de reflectie van het Kenniscentrum Governance of Urban Transitions geeft waardevolle adviezen zoals het advies dat het heel veel van de gemeentelijke organisatie gaat vragen dat op dit moment nog sterk is gericht op nieuwbouw. Dat sluit in onze ogen aan op hetgeen wij eerder hebben aangegeven; dat er innig moet worden samengewerkt tussen de afdelingen die over het fysieke en sociale domein gaan. Het advies van Cebeon geeft aan dat er perspectief is op het succesvol ombuigen van de huidige negatieve ontwikkelingen en dat strategie 2 een goede uitgangspositie is voor groei en dat er houvast kan worden gevonden in het spiegelen van Zoetermeer aan het Gemeentefonds en de situatie in referentiegemeenten. Dat vinden wij goede gedachtes om verder uit te werken. Het CDA Zoetermeer kan zich daarom goed vinden in het expertadvies om scenario 2 als uitgangspunt te nemen; eerst het fundament en dan groei. De kwaliteit van de bestaande stad moet, zoals wij al vaker hebben gezegd, omhoog. In de bestaande stad zijn nu te veel losse eindjes die eerst aan elkaar moeten worden geknoopt. We vinden de verbinding en de samenhang in ambities belangrijk en beleidsmatige samenhang en uitvoering tussen alle terreinen is daarmee cruciaal. We willen de visie graag in deze bestuursperiode verder ontwikkelen, maar een visie is niet de start

maar het einde van een traject en we willen de visie samen met inwoners, de verenigingen, de culturele instellingen en het bedrijfsleven ontwikkelen, onderzoeken wat ons bindt. Er is een goede start gemaakt en wij zien dat verder uitgewerkt in het voorstel om te komen tot een stadsmanifest, daar zijn we het mee eens. Maak van de visie een gezamenlijk werkend en denkend perspectief, we hebben de ingrediënten en het kookproces doet ertoe. Verschillen tussen partijen en mensen zullen altijd bestaan, maar het te bereiken doel is 'welk Zoetermeer willen we zijn in 2040 en hoe gaan we dat invullen'. We kunnen de komende periode leren hoe we in constante dialoog met de stad blijven en ook als de visie er is, is het contact en de verbinding belangrijk. We krijgen dan de verhalen uit de stad te horen, zien het succes van de verbindingen en kunnen de resultaten met elkaar delen. Op naar het doel om te komen tot een beter, sterker en sociaal innovatiever Zoetermeer. Dank u wel.

De **voorzitter**: U ook bedankt en dan geef ik graag het woord aan Zó! Zoetermeer.

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, Zó! Zoetermeer is erg bezorgd. Om te beginnen hebben we grote zorgen over de derde coronagolf die op ons afdendert en zorgen over alle gevolgen waarmee we na corona geconfronteerd zullen worden, maar onze zorgen betreffen ook de wat verdere toekomst en de traagheid waarmee het college tot een conceptvisie 2040 wil komen. We waren heel blij dat het college aan Bureau Louter heeft gevraagd hoe we ervoor staan, maar we vinden dat het college te weinig urgentie voelt voor het zetten van de volgende stappen, vooral omdat het college zich gedraagt alsof alle bestaande plannen gewoon, zonder herijking, doorgezet kunnen worden en de visie 2040 rustig kan wachten. In september 2020 hebben alle fracties uitgebreid hun inbreng gegeven, maar het college bleek toen helaas niet bij machte om daarop te reageren. We waren zeer teleurgesteld dat de wethouder na twee dagen zich beperkte tot het voorlezen van een tevoren opgesteld stukje tekst. Vervolgens kregen we het expertadvies van ambtenaren en belangrijke partners. Daarvoor onze hartelijke dank, maar nu gaan we in een commissievergadering, niet eens in de raad, weer aandachtspunten meegeven alsof de twee sessies in september 2020 er niet zijn geweest en alsof er niet is afgesproken dat er een menukaart zou komen. Intussen gaat het college door, onder andere met het voornamelijk geheime project de Entree en met plannen in de stad waarvan we helemaal niet weten of die wel passen en of we kunnen toetsen of die passen bij het nieuwe toekomstbeeld want dat moeten we nog maken. We kunnen ons niet permitteren te wachten, Zoetermeer kachelt op alle fronten achteruit en de effecten zijn zichtbaar, óók voor de huizenbezitters die de prijzen van de Zoetermeerse woningen zien achterblijven bij die in de regio. Wij willen nu heel snel de conceptvisie met niet alleen droombeelden, maar ook met de manier waarop we die kunnen realiseren zodat we daarover met de bewoners van gedachten kunnen wisselen en vervolgens een definitieve versie van de visie kunnen vaststellen. Voorzitter, met betrekking tot het expertadvies inhoudelijk. Zó! Zoetermeer vindt het een prima stuk om als beginnetje van de visie te gebruiken, maar we missen in het toekomstbeeld nog een drietal zaken. Wij vinden het schrijnend dat weer niemand eraan gedacht heeft dat dit een moment is waarop we kunnen werken aan de toegankelijkheid van de stad. De wethouder probeert de kosten van de WMO te verlagen door mensen fysio in plaats van huishoudelijke hulp te geven, maar hoeveel problemen zouden we niet voorkomen als we zorgen voor toegankelijke winkels en horeca, voor toegankelijke werkplekken en voor iedereen bezoekbare woningen zodat alle mensen, ook die met fysieke beperkingen, zelf kunnen netwerken, grotendeels voor zichzelf kunnen zorgen en een goed bestaan kunnen opbouwen. We missen in het expertadvies ook een visie over hoogbouw, terwijl die hoogbouw in Louter toch herhaaldelijk wordt genoemd als een aspect dat de aantrekkelijkheid van de stad niet bevordert. Het laatste wat we missen in de paragraaf Koersvast en adaptief, wat een naam trouwens voor een paragraaf, is dat Zoetermeer niet alleen moet samenwerken in de regio, maar vooral ook op een aantal aspecten duidelijke grenzen moet stellen. Zoetermeer wil zo graag samenwerken en aardig gevonden worden dat we geneigd zijn om de gekke henkie van de regio te zijn. Zó! Zoetermeer denkt dat we als derde gemeente in de provincie veel steviger moeten zijn,

bijvoorbeeld bij afspraken over de woningbouw in onze regio want in het stuk staat dat de gemeentegrens niet meer is dan een administratieve grens, maar het is natuurlijk wel de grens die bepaalt waar de financiën uit het Gemeentefonds terechtkomen en ook waar bijvoorbeeld de rekeningen van de jeugdzorg op de mat vallen. Zó! Zoetermeer wil dat we daadkracht en zelfbewustzijn gaan waarmaken en uitstralen want anders blijft de omgeving ons zien als slaapstad. Voorzitter, alle partners met uitzondering van de ouderenbonden kiezen voor strategie 2. Dat is logisch want ook uit de berekeningen van Louter is gebleken dat bouwen, bouwen, bouwen ons echt niet oplevert dat de stad zich verbetert. Natuurlijk moeten we ook helpen om de woningnood op te lossen en ook keihard werken aan meer zorgwoningen, maar Zoetermeer moet niet net doen alsof hier de woningnood van heel Nederland opgelost kan worden. Voorzitter, de aandachtspunten van Zó! Zoetermeer zijn, naast hetgeen ik net al genoemd heb, de ambitie dat de stad ieder jaar beter en aantrekkelijker wordt, dus leefbaar en veilig, en dat moeten we blijven monitoren. De verschillen tussen de wijken moeten kleiner worden en wat ons betreft knippen we een aantal wijken op zodat we ieder deel gerichte aandacht kunnen geven. Zó! wil dat we voor onze bewoners voldoende passende banen in de buurt hebben, Zó! wil dat we zorgen voor genoeg ruimte en stoppen met het volproppen van de stad, Zó! wil een stad met een bestuur dat goed naar de bewoners luistert, Zó! Zoetermeer droomt van een evenwichtige stad, waar mensen wonen omdat het hier fijn is en niet omdat er nergens anders een woning te vinden was. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de LHN.

De heer **Meijroos**: Dank u wel voorzitter, ik zal namens de LHN het woord voeren. Zoetermeer 2040 loopt parallel aan de invoering van de Omgevingswet, sterker nog beide trajecten zijn niet van elkaar los te zien. Nu onlangs weer bleek dat de ICT rondom de invoering van de Omgevingswet nog lang niet op orde is en op losse schroeven is komen te staan, moet Zoetermeer zijn eigen plan blijven trekken: waar willen wij heen, waar staat Zoetermeer in 2040. De LHN is blij dat er een langdurige visie voor de stad wordt ontwikkeld en hoopt dat ook na deze raadsperiode wordt vastgehouden aan deze visie om op lange termijn de vruchten te plukken van deze hoognodige hervorming van de stad, het rapport Louter laat immers weinig aan de verbeelding over. We willen graag een aantal aandachtspunten aan het college meegeven naar aanleiding van het expertadvies en de deskresearch bij andere steden. De LHN blijft erbij dat snel bouwen zal bijdragen aan de verbetering van de stad. De doorstroming op de woningmarkt ligt nagenoeg stil, er is een duidelijk tekort aan woningen voor starters, studenten en het middensegment en ook het hogere segment verdient aandacht om de doorstroming een boost te geven. We moeten op zoek naar een gezonde mix, bouwen moet dus prioriteit hebben. Dat mag gerust meer zijn dan de 700 geplande woningen per jaar en uiteraard moeten we de bestaande wijken ook gaan herstructureren. We vragen de gemeente om de reacties op de visie van de inwoners die zijn ontvangen serieus te behandelen en daarbij ook vooral te kijken naar de brief van de OSO, de verenigde ouderenorganisaties, vanwege de sterk toenemende vergrijzing richting 2040. Betrek daarnaast de inwoners en de ondernemers in de stad bij het hele proces en naast participatie zou er ook een soort loket moeten komen waar ruimte wordt geboden aan inwoners en ondernemers om hun initiatieven en suggesties kenbaar te maken. Wellicht kunnen we hier separaat met elkaar over spreken want de LHN is van mening dat er heel veel kennis en kunde in de stad aanwezig is waarvan momenteel te weinig gebruik wordt gemaakt, raadpleeg de stad want mensen maken de stad. Voorts roepen wij het college op om te waken voor verschraling, het is voor de stad die nu gaat bloeien van groot belang dat het voorzieningenniveau hoog blijft. Denk bijvoorbeeld aan het ziekenhuis, de sportverenigingen, de culturele verenigingen, de bibliotheken en buurtrestaurants. Ook hebben we nog een vraag aan het college voorzitter. Hoe zijn de contacten met de omliggende plaatsen, de regio en het rijk aangaande Zoetermeer 2040? Dat is een enorme uitdaging en in tegenstelling tot de vorige spreekster denken wij dat het handig is om hier juist in samen te werken. We zijn geen koekjes aan het bakken, we willen onze stad gaan

hervormen, we willen flink gaan bouwen en we kunnen dit niet alleen als gemeente. In Almere is daarom een stadsakkoord opgesteld met het rijk en de regio, heeft Zoetermeer ook iets dergelijks of zijn daar plannen toe? Ik ben bijna aangekomen bij de vijf vragen die het college ons heeft voorgelegd, maar eerst veiligheid voorzitter, een van de pijlers van de LHN. We kennen de veiligheidsproblemen in Zoetermeer en die beperken zich niet alleen tot de oude wijken. De LHN is voorstander van bouwen in Zoetermeer en we roepen het college op om bij het bouwen, naast alle groen-, duurzaamheids- en inclusiviteitswensen, ook een sterk veiligheidsplan op te stellen, zodat we toestanden zoals die nu in Oosterheem plaatsvinden voor zijn. Dan de vragen die door het college zijn gesteld, omwille van de tijd zal ik de vragen niet voorlezen, ik heb hier alleen de antwoorden. Het antwoord op vraag 1. We missen niet zozeer iets, maar de LHN blijft voorstander van behoud van wat goed is en snel bouwen zoals in strategie 1 wordt verwoord. We denken dat dit met veel inzet een haalbare strategie is, niet consolideren maar doorpakken. Vraag 2 is een beetje een open deur, die gaat over Zoetermeer en de lijn is helder. De haalbaarheid, mede ingegeven door de politiek wil, blijft een aandachtspunt. Vraag 3. Soms bekruipt ons het gevoel dat we de kool en de geit sparen. Er zullen steeds moeilijke keuzes moeten worden gemaakt en daarnaar moet dan ook gehandeld worden, wees stellig in de keuzes en voer ze strak uit. Bij vraag 4 is het antwoord 'Nee, we willen liever versneld groeien'. Anders zal er een uitstroom plaatsvinden naar steden die dat wel doen, kunnen kwetsbaren zich minder gemakkelijk bewegen en blijven achter, zal het beroep op sociale voorzieningen en daarmee de kosten toenemen, terwijl de inkomsten uit bijvoorbeeld extra WOZ zullen achterblijven. Het antwoord op vraag 5 van het college. Deze visie is een levend document, ook als het is vastgesteld betreft het nog steeds een stip op de horizon en de weg ernaartoe zal steeds beïnvloed worden door de actualiteiten, denk aan het Gemeentefonds, corona et cetera. Dus vaststellen is prima, maar laten we er rekening mee houden dat er momenten van bijstelling komen. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de VVD. Ik zie dat er een interruptie is van de heer Boerboom voordat de heer Duiven het woord neemt.

De heer **Boerboom**: Ja dank u wel voorzitter. De vraag die ik aan de LHN heb, is de volgende. U zegt aan de ene kant te willen bouwen, bouwen, bouwen, die 700 woningen en als het kan het liefst nog meer en tegelijkertijd zegt u ook dat u aandacht voor de bestaande wijken wilt. Nu zegt u uiteindelijk 'we willen scenario 1', maar dat betekent eigenlijk dat u dus niets aan die bestaande wijken gaat doen want het college schetst ook heel duidelijk en dat zegt u zelf ook: durf nou een keuze te maken als raad. Dus als u moet kiezen, zegt u eigenlijk: we gaan weinig tot niets aan de bestaande wijken doen en we zetten volledig in op bouwen in de stad. Als dat zo is, hoe reflecteert u dan op de experts die heel duidelijk aangeven 'kies nou voor scenario 2 en zorg eerst dat de basis op orde is'?

De heer **Meijroos**: Ja, aan de ene kant hebt u daar gelijk in. Het is inderdaad heel erg belangrijk dat we de basis op orde maken, maar waarom zou dat niet naast elkaar kunnen? Ik bedoel wat zeggen we tegen de woningzoekenden, 'nog even geduld, we hebben de stad niet op orde'? Dat is natuurlijk geen optie. We hebben zo veel woningzoekenden, zo veel mensen die willen gaan doorstromen, zo veel mensen die zeggen 'ik wil het huis uit', de jongeren en we hebben het niet. We moeten gewoon gaan bouwen anders loopt het leeg, hebben we straks een vergrijsde stad en dat is ook niet de bedoeling. Dus ik denk dat het erg belangrijk is dat we heel hard gaan bouwen, en onze fractie denkt daar precies zo over, maar ja daarnaast moet je inderdaad ook iets met wat al bestaat en daar moeten we ook iets mee. Ik woon zelf in Meerzicht en dat winkelcentrum en alles daaromheen kan wel een boost gebruiken. Waarom zou het niet naast elkaar kunnen mijnheer Boerboom?

De **voorzitter**: Het woord was aan de heer Meijroos, waarvoor dank. Wil de heer Boerboom daar nog op reageren en zo niet dan heeft mevrouw Van der Meer daarna een vraag, maar ik zie intussen dat u hebt gezegd dat u wilt reageren, dus gaat uw gang.

De heer **Boerboom**: Ja dank u wel voorzitter. Ik hoorde de heer Meijroos en volgens mij hebt u dan niet duidelijk het signaal van het college opgepakt dat één ding heel duidelijk maakt: durf nou te kiezen. Als we allebei een beetje doen, blijven we doormodderen in deze stad zoals we tot nu toe hebben gedaan en volgens mij legt het college de raad heel duidelijk voor: durf nou te kiezen, óf zet volledig in op de nieuwbouw en gebruik dat als vehikel óf zet in op de bestaande wijken, waarbij je uiteraard ook nog je afspraken over de bestaande woningbouw nakomt en zorgt dat dit ondersteunend is aan de aanpak in de bestaande wijken. Dus volgens mij hoeft het een het ander niet tegen te spreken, alleen we faseren het wat meer. Ik hoor u toch weer zeggen 'ik wil eigenlijk een mix en we zie wel wat daar uitkomt'. Ik hoor graag van u waar u uiteindelijk voor kiest, wees dan ook realistisch in de keuze die u daarin maakt en dat het niet allebei kan.

De **voorzitter**: Wil de heer Meijroos daarop reageren?

De heer **Meijroos**: Dat lijkt me voorzitter, inderdaad dank u wel. Nee, we hebben natuurlijk ook te maken met een concurrentiepositie. We moeten als stad natuurlijk wel blijven doorgroeien en als we nu zeggen 'we gaan eerst even stilzitten en we gaan eerst de boel op orde brengen, we gaan wat minder bouwen of minder aandacht voor dat bouwen' denk ik dat dit gezien de omstandigheden en in de regio absoluut niet handig is. Daarnaast zei u dat u een mix wilt, maar het is niet per se een mix want wat ons betreft is herstructureren ook bouwen. We kunnen gewoon doorzetten, zowel met nieuwbouw als met het herstructureren van de oude bouw en misschien oude wijken pimpen. Ik denk dat er wel degelijk een mix mogelijk is, maar uiteindelijk kiezen wij voor strategie 1 want als we strategie 2 kiezen, blijven we eigenlijk te veel stilstaan ten opzichte van de regio en dat is niet handig.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van der Meer heeft een interruptie aangekondigd en mevrouw Frinking daarna. Eerst mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, wij begrijpen niet helemaal waarom de LHN nu ineens voor strategie 1 wil kiezen want we doen dit allemaal omdat we hebben gezien dat we in een negatieve spiraal zitten en Louter heeft tegelijkertijd met de presentatie aan ons voorgespiegeld dat het extra bouwen niets doet aan die neerwaartse spiraal en dat komt ook uit de expertadviezen. Volgens mij staat in strategie 2 niet dat er niets meer wordt gebouwd, maar wel dat we gaan zorgen dat die neerwaartse spiraal in die wijken opgelost wordt en volgens mij gaat dat ook een stuk verder dan het pimpen van een winkelcentrum. Ik hoor graag hoe mijnheer Meijroos of de LHN een idee heeft of wat Louter heeft geschreven dan niet klopt.

De **voorzitter**: Mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos**: Dank u wel voorzitter. Het is druk vanavond, maar dat is helemaal niet zo erg, ik leg het heel graag even uit. De spiraal komt niet alleen door bouwen waar u het over heeft, maar het heeft ook te maken, dat zegt het rapport Louter ook heel duidelijk, met te veel sociale woningbouw. Dus dat moeten we ook in de gaten houden.

De **voorzitter**: Dan mevrouw Frinking.

Mevrouw **Van der Meer**: Een vervolg voorzitter.

De **voorzitter**: Ja heel kort want anders krijgen we debatjes in debatjes. Heel kort mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Louter zegt juist dat het bijbouwen niet helpt om die scheefgroei op te lossen, die heeft al die dingen op een rij gezet en we hebben toen aan het eind, maar

misschien weet u dat niet meer, sheets gehad waaruit duidelijk werd dat het bouwen niet helpt om de bestaande moeilijkheden op te lossen.

De **voorzitter**: Mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos**: Ja, daar zijn we het dan oneens want het ging er vooral om wat er gebouwd zou worden en niet zozeer dat er gebouwd zou worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking**: Een kleine toevoeging omdat ik anders denk dat het debat vreemder wordt. Ook in scenario 2 staat dat er 2000 huizen gebouwd worden ten opzichte van scenario 1 waar 3500 tot 5000 staat, maar ook in scenario 2 wordt er stevig gebouwd. Ik denk dat het niet zo is dat er bij scenario 2 niets meer gebeurt en dat je daardoor bij scenario 1 moet zijn. Ik denk dat het voor het heldere beeld wel even goed is dat we dat zien.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mevrouw Bout en daarna mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Bout**: Dank u voorzitter. Ik hoorde de heer Meijroos zeggen dat er te veel sociale huurwoningen zijn. Ik heb deze week de Atlas voor gemeenten er eens op nageslagen en daarin worden vergelijkingen gemaakt met de vijftig grootste gemeenten in Nederland. Als ik daar kijk, staat er juist dat wij ten opzichte van het gemiddelde van de vijftig grootste gemeenten in Nederland relatief veel koop hebben. Hoe verklaart mijnheer Meijroos dat dan?

De **voorzitter**: Mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos**: Ik denk niet per se dat het aan mij is om dat te verklaren. Ik heb het rapport Louter gelezen en ik zie een neergaande spiraal die dus ook te maken heeft met het aantal sociale woningen dat we hebben en dan moet je dus gaan kijken: als we gaan bijbouwen, moeten dat er dan per se heel erg veel zijn of moeten we kijken of we iets terugzakken? We hebben met elkaar een percentage afgesproken waaraan we ons in eerste instantie zullen houden en misschien moeten we zelfs gaandeweg nog wel eens kijken of we dat moeten aanpassen. Ten opzichte van andere steden, ja dat zal maar wij zitten met het rapport Louter, wij worden inmiddels, we hebben het al een paar keer horen vallen, het putje van de regio genoemd en ik denk niet dat dit goed is. We zitten hier nu bij elkaar om het college mee te geven wat nodig en nuttig is voor die visie om straks daarvan af te komen. Dan kunnen we met elkaar in discussie gaan over of we relatief veel koop hebben ten opzichte van andere steden of een beetje meer of minder sociale woningbouw, maar ik denk dat het vooral belangrijk is dat we dat rapport volgen, dat we het college meegeven wat we vinden en de LHN vindt dit.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout wil daar nog kort op reageren want u stelt het rapport Louter ter discussie?

Mevrouw **Bout**: Ja dank u voorzitter. Ik vraag me af waarom mijnheer Meijroos zo heilig vasthoudt aan het rapport Louter als er ook andere rapporten zijn die iets anders zeggen. Hij kan de Atlas voor gemeenten helemaal niet zo belangrijk vinden als het rapport Louter, maar volgens mij is dat toch een zeer gerenommeerd onderzoek dat jaarlijks plaatsvindt en keurige vergelijkingen maakt. Dan ga ik daar liever van uit dan van het rapport Louter dat wat mij betreft nu eenmalig aan de gemeente is aangeboden. Ik vraag me af waarom de heer Meijroos de Atlas voor gemeenten zo wegschoffelt als een onbelangrijk iets.

De **voorzitter**: Ik wil deze vraag nog even niet beantwoorden want we vallen in herhaling denk ik. Het lijkt de coronadiscussie wel, wat is nou waar en wat is niet waar. In dat kader geef ik mevrouw Brouwer het woord.

Mevrouw **Brouwer**: Dank u wel voorzitter. Ik weet niet wat dat kader met mij te maken heeft, maar ik wil het nog even met mijnheer Meijroos hebben over het kiezen tussen de twee strategieën. Het is heel verleidelijk, ik merk dat ook in onze fractie, om als je twee strategieën krijgt te zeggen 'kunnen we niet een beetje van het een en een beetje van het ander doen', dan heb je de voordelen van beide en dan laten ze de nadelen weg. In het raadsmemo dat we voorafgaand aan deze discussie hebben gekregen, waarin ook de vraag naar de aandachtspunten stond, schrijft het college dat beide strategieën naar het oordeel van het college een consistent pakket zijn, dat die consistentie erg belangrijk is omdat de handelingen elkaar moeten versterken en dat een beetje van de ene strategie en een beetje van de andere strategie, dus een strategie 3, leidt tot marginalisering van de kracht van elke strategie en inconsistent handelen. Ik zou wel willen weten wat mijnheer Meijroos vindt van dit advies van het college aan de raad.

De **voorzitter**: Mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos**: Ik denk dat het college daar wel degelijk een punt heeft, dat heb ik net in mijn tekst ook gezegd, we moeten ferme keuzes maken, neem die dan ook goed en voer ze dan ook goed uit. Dat is heel erg belangrijk, maar als dan aan ons als partij wordt gevraagd wat we willen, strategie 1 of strategie 2, valt voor allebei iets te zeggen. Strategie 2 is niet vies of zo, maar wij neigen meer naar strategie 1, dat is gewoon de keuze van onze fractie.

De **voorzitter**: Ik denk dat de VVD aan de beurt is. Ik keek even op mijn lijstje en volgens mij is de VVD aan de beurt.

De heer **Duiven**: Ik zal mezelf even hoorbaar maken. Dank u wel voorzitter. Allereerst dank aan het college en met name de ambtelijke organisatie voor het opleveren van het expertadvies Zoetermeer 2040. Een goed gestructureerd, analytisch goed gefundeerd, goed toegankelijk rapport en bij dezen complimenten aan de opstellers. Voorzitter, de eerste drie vragen die het college voorlegt, kunnen dan ook op hoofdlijnen positief worden beantwoord. De belangrijkste aspecten uit de opiniërende raadsdebatten in september 2020 zijn wat de VVD betreft goed overgenomen, maar toch één kanttekening. Wat de VVD betreft, anderen hebben dat ook opgemerkt, is Zoetermeer in 2040 ook een veilige stad. Het aspect veiligheid verdient naar de mening van de VVD-fractie een belangrijker plaats in de afwegingen en straks in de stadsvisie en plannen ter uitvoering. Veiligheid is immers een essentiële voorwaarde voor een aantrekkelijke en vitale stad. Naast de persoonlijke en digitale veiligheid, een veilige infrastructuur, uiteraard ook aandacht voor gezondheidsveiligheid, waaronder de toegang tot de gezondheidszorg, eerste hulp en ziekenhuiszorg met bij voorkeur een ziekenhuis in de eigen stad. Ik sprak in september 2020 over een trage maar gestage erosie van de fysieke, sociale en economische fundamenten van de stad. De coronacrisis heeft dit proces echter op een aantal punten versneld. De noodzaak tot ombuiging van de trend is daarmee urgenter geworden en de vierde vraag die het college stelt, is wat de VVD betreft dan ook de kernvraag: welke ingrepen zijn het meest effectief om op korte termijn deze vicieuze cirkel te doorbreken en op lange termijn van Zoetermeer een vitalere stad te maken? Voorzitter, wat de VVD betreft omvat een succesvolle interventie in ieder geval verdergaan met het creëren van een evenwichtiger en gevarieerder woningaanbod, dus het bouwen en waar nodig verbouwen van meer kwalitatief hoogwaardige woningen. Dat is immers de enige echte manier om de woningen ook weer betaalbaar te maken. Daarbij moeten we gebruikmaken van de sterke punten van Zoetermeer zoals het vele groen, de uitstekende bereikbaarheid en de mogelijkheden voor sport en recreatie. Dus woningen voor jonge mensen en studenten, woningen voor 40+-gezinnen met een voldoende en gevarieerd aanbod in het hogere segment van de sociale

woningbouw, middenhuur en middenkoop, voor ouderen met betaalbare aantrekkelijke huur- en koopwoningen, maar ook in het hogere segment van de markt, waar mensen plaats willen maken voor jonge gezinnen die aan het begin van hun wooncarrière staan. Voorzitter, een evenwichtiger en gevarieerder woningaanbod zal naar de overtuiging van de VVD ook het gedifferentieerder, inclusiever en evenwichtiger maken van de wijken bevorderen. Verschillen in en tussen de wijken worden daardoor kleiner, de sociale cohesie wordt versterkt, de zelfredzaamheid wordt vergroot en de veiligheid, waarover ik al eerder sprak, wordt verhoogd. Voorzitter, voor een succesvolle interventie is wat de VVD betreft ook een betere match tussen de beroepsbevolking en de arbeidsmarkt noodzakelijk. Een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en nog meer mogelijkheden voor om- en bijscholing zijn ook voor het versterken van het investeringsklimaat essentieel. Voorzitter, tot slot. Een succesvolle interventie wordt niet alleen bepaald door de start of de eerste fase daarvan. Evenzo belangrijk is de voorwaarde dat de politiek, bestuur en de samenleving de koers naar de stip op de horizon vasthouden. Terecht dat in het expertadvies grote betekenis wordt gehecht aan een langdurig en hecht commitment van alle betrokken partijen. Het traject naar Zoetermeer 2040 is een uitdagend ontwikkeltraject, geen vrijblijvend experiment. Het omzetten van ontwikkelingen in kansen vereist dus niet alleen een opgavegerichte werkwijze, maar stelt ook hoge kwaliteitseisen aan de governance van het hele proces en dit vereist kwaliteit bij de ambtelijke ondersteuning in het faciliteren van het proces. De werkwijze en de kwaliteit van de sturing horen daarom geen sluitstuk van de visieontwikkeling en de uitwerking daarvan te zijn. Ik koppel daaraan een vraag aan het college; of het, daar waar er in het rapport weinig aandacht aan wordt besteed, dit punt met de VVD deelt. Voorzitter, afrondend. Zoals ik in mijn pitch in september 2020 al stelde: niets doen is geen optie. Wat de VVD betreft wordt de visie Zoetermeer 2040 dus nog in deze bestuursperiode vastgesteld. De coronacrisis heeft zaken versneld en zichtbaarder gemaakt, dat is geen reden voor doemdenken, maar wel voldoende reden om snel werk te maken van een visie op Zoetermeer in 2040. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Duiven. Dan gaan we naar Zoetermeer Vooruit.

Mevrouw **Bink**: Voorzitter, dank u wel. In 2040 staat heel veel geschreven, te veel om alles de revue te laten passeren. Zoetermeer Vooruit zal zich beperken tot twee hoofdonderwerpen, kansenongelijkheid en wonen. Kansenongelijkheid. Zoetermeer Vooruit wil inzomen op het kind en de basisschool. Heeft u het programma van Human gezien, Klassen? Een aangrijpend programma dat laat zien dat kansenongelijkheid sterk aanwezig is in de Nederlandse maatschappij. Alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, zouden de kans moeten krijgen om het beste uit zichzelf te halen. Het programma laat zien hoe leerkrachten vechten tegen het gegeven dat kinderen van hoogopgeleide ouders een hoger schooladvies krijgen. Kinderen die de intelligentie hebben, maar laagopgeleide ouders, worden/krijgen uit voorzorg een lager schooladvies. Dit kan de basis zijn van grote frustratie bij kinderen en ouders en kan leiden tot een negatieve vervolgstap. Afgelopen week was ook een gezin uit Zoetermeer op het journaal. Het oudste meisje, twaalf jaar, vergat soms haar eigen huiswerk omdat zij haar vijf broers en zussen onderwijst. Extra ondersteuning voor deze kinderen, zeker in de periode waarin wij nu leven, is gewenst. Kansenongelijkheid en achterstanden die kinderen, kwetsbare, nu oplopen door het vele thuisonderwijs is funest voor de kinderen en voor Zoetermeer 2040. Maak de roltrap langer en breder. Wonen. Tijdens het opiniërend raadsdebat gaf Zoetermeer Vooruit aan dat bouwen, bouwen, bouwen belangrijk is, bouwen is de motor van de economie. Toen zag de wereld er anders uit. Natuurlijk moeten we bouwen want bouwen in Zoetermeer is bouwen aan Zoetermeer, maar in onze ogen op een andere manier. Laten we de bestaande wijken steviger, duurzamer, aantrekkelijker en veiliger maken.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Ja dank u wel voorzitter. Ik ben erg blij met de woorden van mevrouw Bink over dat Zoetermeer 2040 ook echt draait om het verminderen van de kansenongelijkheid en zorgen dat iedereen kan meedoen. Bent u tevreden met hoe dat op dit moment in de visie verwoord staat of wat zou u concreet willen zien om meer te gaan doen aan die kansenongelijkheid?

Mevrouw **Bink**: Of ik nu helemaal tevreden ben, is in deze periode een beetje moeilijk te overzien. Als ik nu kijk naar de kinderen met heel veel achterstand op het gebied van onderwijs denk ik dat onze wethouder misschien aansluiting moet zoeken bij de wethouders van Amsterdam en Den Haag over het verbreden van de schoolmogelijkheden voor de kinderen, inzetten op meer begeleiding, misschien langere schooltijden en een keuze maken op een later tijdstip. Wat dat betreft denk ik dat er wel verbetering mogelijk is.

De heer **Boerboom**: Voorzitter, een vervolg met uw goedkeuring.

De **voorzitter**: Ja prima hoor, gaat uw gang.

De heer **Boerboom**: Dank voorzitter. Ik hoorde mevrouw Bink het nu heel erg koppelen aan de coronacrisis en ik denk dat dit absoluut terecht is want er is op dit moment gewoon een actuele urgentie op dit onderwerp, maar we kijken vanavond natuurlijk ook naar Zoetermeer 2040 en ik mag hopen dat we niet tot 2040 met corona te maken hebben. Als u nu gewoon eens naar de toekomst kijkt en die kansenongelijkheid, wat zou u in 2040 nu echt concreet willen terugzien in wat we doen aan kansenongelijkheid? Ik vind zelf dat er nu heel veel mooie termen in dit stuk staan, 'iedereen kan meedoen ongeacht achtergrond of afkomst' en dat soort dingen, maar wat zou u concreet willen zien dat we in 2040 voor kinderen die kansenongelijkheid verkleind hebben?

Mevrouw **Bink**: We moeten in ieder geval nu beginnen. De kansenongelijkheid wordt nu steeds groter en als je nu niet inzet op de kinderen die straks 20 tot 25 jaar zijn, hebben zij een hele grote achterstand opgelopen. Ik denk dat je nu gewoon moet kijken naar wat de kinderen van nu nodig hebben om straks in 2040 goed vooruit te kunnen. Het is een hele diepe discussie om nu te gaan zeggen wat er te veel en wat er te weinig in het rapport staat, maar wij signaleren dat er nu op dit moment waarschijnlijk meer naar die kinderen gekeken moet worden dan we nu een-twee-drie zouden zeggen.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Duiven van de VVD.

De heer **Duiven**: Ja dank u wel voorzitter. Ik ben het met de heer Boerboom eens dat we het hier hebben over de strategie 2040 of de richting naar 2040 en ik denk dat we vooral ook een beetje voorbij de korte termijn naar de middellange- en langetermijneffecten moeten kijken. Daarop is mijn vraag ook gericht, met name op het eerste deel van het betoog dat heel sterk op onderwijs was gericht. Ik had moeite om daarin aandachtspunten te ontdekken en wat het aandeel van de gemeente Zoetermeer daarin kan zijn. Als ik uw betoog goed heb beluisterd, zaten daar heel veel zaken in die weliswaar erg relevant zijn, maar die niet door gemeenten worden beïnvloed. We kunnen dat heel stoer in een strategie of in een visie opnemen, maar als we dat niet kunnen beïnvloeden, hebben we er nog weinig aan. Heb ik u goed begrepen of ziet u hier toch, maar dan moet u mij en wellicht de rest ook bijpraten, concrete aanknopingspunten en mechanismen waarmee we daar als gemeente wel invloed op kunnen uitoefenen?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink**: Ik denk dat het zeker van invloed is. Als we kijken naar de beroepsbevolking en werk dan moeten we gewoon zorgen dat onze kinderen goed opgeleid kunnen worden en de verschillen in de stad tussen mensen die meer kansen hebben en die minder kansen

hebben worden steeds groter als wij niet ingrijpen. Dus ik vind het wel degelijk belangrijk, ook al ligt daar niet onze directe inmenging van 'dit of dat kunnen we doen bij het onderwijs', we moeten daar zeker aandacht voor hebben en zeker in deze periode, corona of niet, we moeten gewoon kijken naar de kinderen en de kinderen die nu kwetsbaar zijn de kans geven om zich voldoende te ontwikkelen om straks klaar te zijn voor een vervolgstap.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Van der Meer op een opmerking van de heer Duiven begrijp ik uit de tekst.

Mevrouw **Van der Meer**: Ja voorzitter want ik beluister uit de woorden van mijnheer Duiven, maar misschien begrijp ik het niet goed, dat hij denkt 'Wij kunnen niet veel veranderen aan het feit dat er achterstanden zijn voor groepen kinderen', maar wij hebben samen, dat kunt u zich vast nog herinneren, gezeten in de school die ik nu niet bij naam noem, in Seghwaert. We waren net uit corona of een heel klein beetje uit corona en toen hebben we daar gezeten. Dan hoor je op zo'n school dat de helft van de kinderen in jeugdzorg zit en dan begrijp je ook heel goed dat die kinderen in die school niet allemaal tegelijkertijd genoeg aandacht kunnen krijgen. Dus wij denken dat, als we gaan zorgen dat de opbouw van een wijk gemêleerder wordt, zodat de zwakke broeders en de kinderen die het gemakkelijk doen, die een goede achtergrond hebben, wat meer bij elkaar komen te zitten, de wijken wat evenwichtiger worden qua samenstelling, niet zo'n hele school in de jeugdzorg moet zitten en met hele grote problematiek zit. Dat zijn dingen waar wij als gemeente echt wel over kunnen nadenken en invloed op kunnen uitoefenen of denkt u aan iets anders?

De heer **Duiven**: Nee voorzitter, ik stelde een open vraag, als de voorzitter het goed vindt dat ik het woord neem.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Duiven**: Ik stelde een vraag om het betoog van mevrouw Bink goed te begrijpen, er zat verder geen vooringenomenheid in. U refereert inderdaad aan een gesprek in de zomertour tussen de twee coronapieken in. Ik heb dat ook in het najaarsdebat heel kort aangestipt, niet zozeer het onderwijs, maar wel het IKC of het IKC-plusconcept een prominentere rol in de wijken geven om kinderen binnen gezinnen in een achterstandspositie te bereiken en hen een kansrijkere toekomst te geven. Ik vind dat een kansrijk concept en ik hoop dat dit in de toekomst ook in Zoetermeer wordt uitgevoerd, of dat nou in het kader van de 2040-uitrol is of niet, het mag van mij daar ook los van staan en op korte termijn worden uitgevoerd. Ik vind dat dit zeker een kans moet krijgen. Nogmaals er zat geen vooringenomenheid in, ik wilde gewoon de vraag van mevrouw Bink goed begrijpen. Dank voor de reactie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mag mevrouw Bink haar betoog afronden denk ik.

Mevrouw **Bink**: Nou voorzitter, ik ben nog maar net begonnen.

De **voorzitter**: Ik heb niets gezegd over de lengte toch?

Mevrouw **Bink**: Oké. Bouwen in Zoetermeer is bouwen aan Zoetermeer, maar in onze ogen op een andere manier. Laten we de bestaande wijken steviger, duurzamer, aantrekkelijker en veiliger maken met meer diversiteit aan woningen en daardoor aan mensen. College, durf eens een keer, wees creatief. Kijk naar de projecten in andere gemeenten, ik noem ze nog maar een keer: speciale woonvormen, flexwonen, Tiny’s en wat vindt de wethouder van de Blue Millies? De voorbeelden hierboven zijn kleinschalig en vragen een grotere grondoppervlakte, maar hiermee haal je wel diversiteit naar Zoetermeer. Mensen die duurzaam willen leven op kleine woonoppervlakten en omzien naar elkaar. Ja, dat is wat anders dan blokken met appartementen, het hoeft niet allemaal iconisch te zijn om het

vreselijke woord nog maar eens te gebruiken. Toch zullen we niet ontkomen aan bouwen in de hoogte, maak het niet te hoog, maar groen in het kader van duurzaamheid en hittestress, zet in op duurzaamheid in de breedste zin van het woord. Elektrisch rijden, zeker voor bezorgdiensten, deelauto's, fietsen, scooters en een veilige buitenruimte. Houd de woningen betaalbaar, flexibel en levendig, zodat inwoners kunnen doorstromen en niet allemaal wegtrekken uit Zoetermeer. Ja, we hebben veel soorten woningen nodig, begin met bouwen, ga van de kant, maak een diverse woonstad, waar alle inwoners veilig zijn, meepraten, meedenken, en zich gezien weten, maak de roltrap langer en breder. Zorg in alle wijken voor ontmoetingsplekken waar men elkaar kan ontmoeten, ondersteunen, elkaar advies kan geven of gewoon kan lachen en gezelligheid bij een bakkie koffie. Laat de inwoners meedenken, ideeën aandragen, geef inwoners eigen verantwoordelijkheid voor hun eigen leefomgeving. Wij van Zoetermeer Vooruit denken dat dit veel voordelen oplevert, 'Doe mee' is niet voldoende, het is maar een website. Wat wenst Zoetermeer Vooruit nog meer toe aan haar inwoners en haar stad? Veel groen, water en veiligheid in de buurten. Een belachelijk duur zwembad is niet nodig, veel inwoners kunnen straks de entree niet betalen, daar gaan we weer, kansenongelijkheid. Het hoeft niet zo duur te zijn, kijk naar het badje in Palenstein en wat dacht u van een zwemvijver in de buurt? Gezinnen, die weinig te besteden hebben kunnen daar genieten. De miljoenen die u aan het zwembad besteedt, kunnen beter in de wijken verdeeld worden. U wilt eventueel een skatepark realiseren in het Entree, maar dat kan elders in Zoetermeer veel sneller gerealiseerd worden. Inwoners en kinderen moeten vanuit hun huis zo naar buiten kunnen lopen, het groen in voor ontspanning, sport en recreatie, dit zorgt voor verbinding en vermenging. Wonen in parken, groen en water, niet alleen in Entree, maar gewoon in je eigen veilige buurt.

De **voorzitter**: U hebt nog een halve minuut.

Mevrouw **Bink**: Gaan we aan werken. College, uw voorkeur gaat uit naar scenario 2, maar het mag niet zo zijn dat er te veel tijd en energie gestoken wordt in het formuleren van een visie en de daarop afgestemde plannen. Het fundament moet beter worden, steviger, blijf flexibel, dan kun je aanpassingen doen. Giet het niet in beton, maak de roltrap langer en breder, want dan wordt Zoetermeer de plek. Dank u wel.

De **voorzitter**: Netjes gered, dank u wel. Dan geef ik het woord aan GroenLinks.

De heer **Boerboom**: Dank u wel voorzitter. Durf te investeren in mensen. Vier maanden geleden heeft GroenLinks als antwoord op het mechanisme uit Zoetermeer 2040 al aangegeven dat dit noodzakelijk is om in 2040 de gelukkigste inwoners van Nederland te krijgen. Daarbij vroegen we onder andere om investeringen in kansen voor onze jeugd, investeringen in de verbinding tussen onze inwoners, investeringen in het verder versterken van ons groene karakter en de verschuiving van onze aandacht naar onze bestaande wijken. GroenLinks is blij te zien dat het college veel van de genoemde punten in de conceptvisie heeft opgenomen. Zo leest mijn fractie bij de kopjes 'Zoetermeer is mijn thuis' en 'Mozaïek van wijken en buurten' een prachtige beschrijving van dat Zoetermeer meer is dan 125.000 individuen en dat iedereen zich thuis moet voelen in de stad. Dat doet ons deugd en tegelijkertijd is het een van de lastigste zaken om te realiseren. GroenLinks vindt dat er meer nodig is dan de aanpak die nu genoemd wordt. Dit vraagt om een langdurige investering in de manier waarop wij als overheid met onze inwoners omgaan en hoe we faciliteren dat onze inwoners met elkaar in contact komen. We roepen het college dan ook op dit in de definitieve visie nader uit te werken. Als het gaat om de strijd tegen de kansenongelijkheid in Zoetermeer zien wij veel punten van herkenning. De visie straalt duidelijk uit dat we bij onze kinderen moeten beginnen en het dat het niet aan voorzieningen mag ontbreken, ongeacht achtergrond en afkomst, om zich te kunnen ontwikkelen. Ook het feit dat elk kind een veilige plek verdient om op te groeien is voor ons zeer belangrijk. Het zou mooi zijn als het college in de definitieve visie kan uitwerken wat het daaronder verstaat.

De **voorzitter**: Ik heb een vraag van mevrouw Bout van de PvdA. Mevrouw Bout, u verrast mij, gaat uw gang.

Mevrouw **Bout**: mijnheer de voorzitter, ik heb een vraag aan mijnheer Boerboom. Ik hoorde hem zeggen 'Er is meer nodig dan de aanpak die nu genoemd is' en vervolgens zegt hij klakkeloos 'Ik vraag het college om dit nader uit te werken'. Kan mijnheer Boerboom zelf een voorbeeld geven van wat er meer nodig is dan de aanpak die nu genoemd is?

De heer **Boerboom**: Jazeker voorzitter. Als ik naar het stuk kijk, houdt het college het vooral bij bijvoorbeeld voorzieningen, daar zal ik straks iets over zeggen, en de manier waarop we met onze woningbouw omgaan, om dat soort instrumenten te gebruiken. Wij denken juist dat je ook heel erg in de verbinding met mensen, de manier waarop je met mensen omgaat, ook op dat niveau moet zorgen dat er verandering komt en ook dat de manier waarop wij als overheid uitstralen hoe we met onze inwoners omgaan heel erg terugkomt in hoe de inwoners met elkaar omgaan en ook daarin weer hoe we inwoners betrekken en met elkaar in contact brengen. Dat gebeurt eigenlijk vanaf het moment dat inwoners hier komen wonen. Dus volgens mij is er een heel scala aan mogelijkheden om dat verder vorm en inhoud te geven. Ik hoop dat dit voldoende voor u was.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Mag ik verder voorzitter?

De **voorzitter**: Jazeker, gaat uw gang. O, ik zie nog een nieuwe interruptie mijnheer Boerboom, mevrouw Van der Meer heeft nog een vraag.

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, ik hoorde de heer Boerboom zeggen 'We moeten anders met onze…'. De manier waarop wij met de bewoners omgaan is blijkbaar een oorzaak van veel ellende. Kunt u daar voorbeelden van geven? Ik dacht dat u als collegepartij vast wel tevreden was over hoe we met de bewoners omgaan.

De heer **Boerboom**: Voorzitter, misschien schetste ik het dan net iets negatiever dan ik bedoelde, maar ik denk wel dat de manier waarop wij tot nu toe samenspraak houden met onze inwoners niet de manier is, ook richting de toekomst, dat hebt u als het goed is ook in het verleden van ons gehoord. Wij zijn nu nog steeds kritisch, maar wij proberen wel vanuit een positieve grondhouding want het vraagt ook echt een andere manier van werken en doen, wat het college ook in dit rapport schetst. We waren gewend om gewoon woningen uit de grond te stampen en dat zijn we nu in de binnenstad aan het doen, maar de manier waarop we dat nu doen werkt niet meer. Dat schetst ook een van die experts, we moeten echt op een andere manier kijken naar hoe we onze bewoners betrekken en op meerdere plekken daarin een rol geven. Dat betekent nog niet dat ze automatisch hun zin krijgen, maar dat betekent wel dat we dat proces echt op een andere manier moeten vormgeven en volgens mij biedt de Omgevingswet daar straks mooie handen en voeten voor.

De **voorzitter**: Een korte vervolgvraag door mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Ik begrijp ik dat u net als wij helemaal teleurgesteld bent over de manier waarop we dat aan het regelen zijn, onder andere met die kavelpaspoorten waarover vanuit de bevolking niemand meer iets mag zeggen. Dat betekent denk ik dan toch wel dat we die kavelpaspoorten nu gewoon allemaal moeten intrekken want anders staat iedere vlek vol en dan hoeven we het helemaal niet meer te hebben over hoe we met de bevolking praten want dan is er niets meer om over te praten. Ik ben het helemaal met u eens.

De heer **Boerboom**: Ja voorzitter, dit was te verwachten natuurlijk. Ik denk dat een andere weg beter is dan de weg die we nu op gaan. Voor mij zijn de kavelpaspoorten… is het ook

belangrijk dat we onze democratische principes handhaven in wat de raad vaststelt. Volgens mij kan er nog prima heel veel binnen die marges met elkaar gesproken worden, maar het vraagt ook daadkracht van de raad om uiteindelijk te zeggen: we gaan ergens woningen bouwen. Als we dat namelijk ook niet meer doen, denk ik dat er niets gaat gebeuren. Net als dat vanavond ook een duidelijke uitspraak van de raad gevraagd wordt: kiest u voor scenario 1 of voor scenario 2? Dat hebben we ook niet aan de burgers gevraagd, dat is met een aantal experts…, maar daarvan zegt u ook 'We moeten wel een keuze maken' en binnen die keuzes moeten we volgens mij zorgen dat we de inwoners wel meenemen en betrekken. Dat is volgens mij echt wel een andere aanpak dan die u voorstelt om alles aan de inwoners te laten.

De **voorzitter**: Volgens mij horen debatten in het debat en zijn de punten helder. Mevrouw Van der Meer, u hebt daar een andere mening over?

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, ik vind het echt belachelijk dat wij in een commissievergadering keuzes maken, daar kan natuurlijk geen sprake van zijn. Wij hebben niet gezegd 'We gaan nu een keuze maken', maar we hebben gezegd 'College, kom met een conceptvisie, zodat we daarover met de bewoners kunnen praten', dat heb ik letterlijk gezegd, 'voordat wij een visie gaan vaststellen' en daar hebben we haast mee.

De **voorzitter**: Het lijkt mij dat mijnheer Boerboom zijn termijn vervolgt.

De heer **Boerboom**: Dank u voorzitter, ik ga verder. Voor GroenLinks is dat niet alleen een plek waar geen mishandeling plaatsvond, dat gaat over de veiligheid van onze kinderen, maar dat we ook verwaarlozing van onze jeugd tegengaan. Het is tevens noodzakelijk om de visie van een Leven Lang Ontwikkelen en Leren mogelijk te maken wanneer we kijken naar en nogmaals de aandacht willen vestigen op het MKB en vooral de buurteconomie omdat dit zorgt dat we niet alleen banen creëren die beter passen bij onze stad, maar ook voor ontmoetingen in onze wijken en buurten. Wat dat betreft kan ik niet duidelijker zijn. Dat moet in de visie terugkomen en dat sluit prima aan op de ambitie van het college om de toegepaste innovatie als speerpunt in onze economische agenda te nemen. Voorzitter, het kopje over Zoetermeer als stad tussen parken maakt mijn fractie enorm blij. Het straalt de ambitie uit dat je, ongeacht de locatie waar je woont, kunt genieten van groen, water en natuur. Daarbovenop moet Zoetermeer het centrum worden van een metropoolgebied aan groen. We hopen dat het college en de raad dit enthousiasme vast weten te houden, zodat het niet bij een papieren werkelijkheid van mooie woorden blijft. Als laatste wil GroenLinks graag iets zeggen over woningbouw. Het streven naar een divers woningaanbod maakt ons enthousiast, bijvoorbeeld middels het realiseren van passende woningen voor ouderen en Tiny Houses. Wij en andere fracties zijn niet gelukkig waar het in de visie van het college gaat over het verminderen van het aandeel sociale huurwoningen. Minder sociale huurwoningen is voor ons namelijk niet het antwoord op gelukkige inwoners. Sterker nog, de crisis op de sociale woningmarkt zorgt op dit moment voor zwaar ongelukkig inwoners en ook de uithuizing in Palenstein heeft niet gezorgd voor gelukkigere inwoners. Te weinig betaalbare woningen leidt ook tot geldzorgen en daarmee tot ongelijke kansen.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Ja, dank u mijnheer de voorzitter. Mijnheer Boerboom houdt terecht een pleidooi voor betaalbare woningen voor mensen die wat minder draagkracht hebben. Hoe kijkt mijnheer Boerboom aan tegen mijn suggestie om ook wat meer duurdere woningen in Zoetermeer te bouwen, zodat mensen die uiteindelijk een wooncarrière willen maken dat ook in deze stad kunnen doen?

De heer **Boerboom**: Voorzitter, helemaal eens. Volgens mij moeten we een divers woningaanbod bouwen, maar dat diverse aanbod kan er ook komen door goedkopere en

andere typen woningen te bouwen. Er ontbreken nu bijvoorbeeld echt doorstroomwoningen voor ouderen in de sociale huursector en die kunnen prima in die sector gerealiseerd worden. We hebben ook al jaren een tekort aan woningen voor jongeren, daarvoor hoeft het percentage sociale woningbouw niet af te nemen, maar je bouwt wel andere typen woningen en dat kan net zo goed ook gelden voor de koopwoningen die we moeten realiseren.

De **voorzitter**: Dan nog een interruptie van mijnheer Duiven.

De heer **Duiven**: Ja dank u wel voorzitter, een beetje in het verlengde van wat de heer Ekkelenkamp opmerkte. Als ik de heer Boerboom goed heb gehoord, krijgen we alleen gelukkige Zoetermeerders als we meer sociale woningen bouwen. Dat was een stelling die hij poneerde. Dat waag ik te betwijfelen, er zijn ongetwijfeld meer gelukkige mensen die in een sociale woning willen of moeten wonen, maar er zijn ook heel veel Zoetermeerders, mensen die in Zoetermeer willen wonen, blijven wonen of gaan wonen, die ik absoluut niet gelukkig maak door hen uit Zoetermeer te laten verdwijnen simpelweg omdat er boven het sociale woningniveau te weinig woningen zijn, onbereikbaar, financieel onbereikbaar of simpelweg niet beschikbaar. Zou de heer Boerboom die stelling wat kunnen nuanceren als het gaat om het geluk in Zoetermeer, iets wat GroenLinks en hij heel belangrijk vinden, hij heeft er in het begin van zijn betoog heel nadrukkelijk naar verwezen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Dank voorzitter. Kijk, er wordt elke keer een kwalitateur gemaakt alsof wij niets aan de bovenkant van de markt willen doen. Volgens mij hebben wij in deze periode, ook in het college waarin wij samen zitten, ook heel veel aan de bovenkant van de markt gedaan. Dus volgens mij moeten we niet schetsen alsof we daar bijna niets doen. Wij zien in de praktijk dat er aan de onderkant, en volgens mij moet u dat met mij eens zijn, gewoon een hele groep kwetsbaren zit. Kijk naar Palenstein, daar is een hele groep mensen de stad uitgejaagd doordat we daar andere keuzes hebben gemaakt. Daarmee verplaatsen we ook nog eens problemen, daarin zitten ook hele grote groepen mensen, leraren, politieagenten en dat soort mensen, die geen andere woning krijgen. Volgens mij is het onze taak om te zorgen dat er voor iedereen voldoende aanbod is. Het college stuurt nu heel duidelijk aan op verkleining van dat sociale aanbod en dat ligt voor mijn fractie heel gevoelig en ik zal straks ook nog iets zeggen over het feit dat ik denk dat we een visie moeten vaststellen waarvoor een breed draagvlak is. Dus dat we ook met elkaar op zoek moeten gaan naar wat een evenwichtig aanbod in die huizenmarkt is. Nogmaals, volgens mij zitten we ook weer niet zo ver van elkaar af, maar we moeten wel zoeken naar een weg waarmee we Zoetermeer uiteindelijk gewoon sterker en beter maken met een breed draagvlak hier in deze raad.

De **voorzitter**: Een vervolgvraag van de heer Duiven en daarna mevrouw Bink.

De heer **Duiven**: Ja voorzitter, ik ben het graag met de heer Boerboom eens. Als ik goed naar zijn woorden als antwoord op mijn vraag luister, denk ik dat we aardig op één lijn zitten. Als ik het goed begrijp is ook de heer Boerboom groot voorstander van scenario 1, meer woningen bouwen, niet alleen sociale woningbouw, maar woningen voor alle soorten en maten die we in Zoetermeer kennen. Als hij dat zo zegt, dan vindt hij mij aan zijn zijde.

De heer **Boerboom**: Voorzitter, ik zou mijnheer Duiven willen vragen om nog eens naar scenario 2 te kijken waarin ook heel duidelijk staat dat we bijbouwen en volgens mij kan dat dus ook daar in verschillende doelgroepen. We temporiseren alleen een beetje en dat betekent iets voor alle segmenten in de woningbouw. Dat lijkt ons uiteindelijk een verstandigere keuze, wat de experts ook adviseren met een duidelijke reden om toch echt voor scenario 2 te kiezen. Daarover zal ik straks nog iets zeggen.

De **voorzitter**: Maar eerst gaan we naar mevrouw Bink en daarna naar mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Bink**: Voorzitter dank u wel. Ik heb een vraag aan de heer Ekkelenkamp. De heer Ekkelenkamp wil graag dure bungalows bouwen, hoe staat de heer Ekkelenkamp tegenover bijvoorbeeld Hofjes van Tom, Knarrenhof vind ik een beetje een vervelend woord, maar dat soort Hofjes van Tom, en alternatieve woonvormen. Ik hoor graag van hem.

De heer **Ekkelenkamp** Ja mijnheer de voorzitter als u mij toestaat, wil ik daar wel op antwoorden.

De **voorzitter**: Ja, prima hoor.

De heer **Ekkelenkamp**: U heeft mij niet horen zeggen dat het bungalows moeten zijn, maar ik heb een pleidooi gehouden voor het ook bouwen van meer duurdere woningen in deze stad, zodat we mensen die eigenlijk toe zijn aan een duurdere woning en die deze nu niet in de stad kunnen vinden aan ons binden en welke vorm die woning heeft, waar die staat enzovoort dat heb ik allemaal niet uitgewerkt in mijn betoog. Het ging erom dat ik graag wil dat mensen die een volgende stap op de woonladder willen maken dat ook in Zoetermeer kunnen doen. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

Mevrouw **Bink**: Voorzitter?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink**: Ik heb eigenlijk geen antwoord van de heer Ekkelenkamp op mijn vraag gekregen. Ik zou graag willen weten hoe de heer Ekkelenkamp kijkt naar woningen bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of alternatieve woonvormen.

De **voorzitter**: De heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Volgens mij heb ik wel antwoord gegeven op de vraag. U sloeg aan op iets over bungalows, wat ik volgens mij niet heb gezegd, maar ik wil wel ingaan op uw vraag. Kijk volgens mij zijn er allerlei alternatieve woonvormen denkbaar en mogelijk. Het ging mij er in mijn betoog eigenlijk om, en dat houd ik nog even vol, dat wij er in deze stad voor moeten zorgen dat we een hele brede doelgroep, dus niet alleen maar sociale woningbouw, maar ook de bovenkant van de markt, een woning kunnen bieden en in welke vorm en op welke plek, misschien zijn er ook mensen die zelf een kavel kunnen kopen en daar een droomhuis op kunnen bouwen, ik vind het allemaal prima, het gaat mij erom dat we die gedifferentieerde stad met zowel de mensen die aan een sociale woning toe zijn als de mensen aan de bovenkant van de markt in deze stad een woning kunnen bieden. Dat is eigenlijk mijn verhaal.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Ja voorzitter, ik ben een beetje op zoek naar wat we in scenario 2 nou zo heel erg anders gaan doen ten opzichte van wat we alle voorgaande jaren hebben gedaan. Ik herinner me dat we hebben geïnvesteerd in Palenstein en in Oosterheem. Op een gegeven moment stond Buytenwegh er niet goed op en toen hebben we daar een uitgebreide wijkaanpak op gezet. We hebben de afgelopen jaren maar mondjesmaat gebouwd en dat heeft juist geleid tot het rapport zoals het er nu ligt. Als ik dan de heer Boerboom hoor, denk ik 'eigenlijk gaan we verder op de ingeslagen weg' en hij voelt zich daarin gesteund door de experts, maar ik ben het wel heel erg met de heer Ekkelenkamp eens dat we echt naar een gezondere mix mogen gaan, dat dit pas de doorstroming op gang gaat helpen en dat we juist hebben gezien dat we aantrekkingskracht hebben voor mensen

die toch meer een beroep doen op onze sociale voorzieningen. Hoe gaat u dat in de toekomst nog betalen en hebt u dan überhaupt nog wel geld om de stad te ontwikkelen als we hier straks toch wat mij betreft te nadrukkelijk te veel sociale woningbouw hebben? Hoe kijkt u daar nou tegenaan, zo'n situatie zal juist door deze scenario's zoals u schetst toch eerder ontstaan?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom. Ja, ik waardeer de levendige discussie die nu ontstaat, maar die is een beetje bedoeld voor de tweede termijn. Misschien kunt u dit nog in uw antwoord meenemen en vervolgens doorgaan met uw termijn.

De heer **Boerboom**: Ja voorzitter, kort. De discussie over sociale woningbouw voeren we hier al heel lang met elkaar, we kijken daar gewoon echt anders tegenaan. Wij vinden en wij zien daar in allerlei onderzoeken ook aanleiding voor dat het juist een misvatting is dat meer sociale woningbouw tot meer problemen zou leiden, wij zien die link niet een-op-een. Wij denken juist dat, als je zorgt dat mensen perspectief hebben, als we gaan investeren in die arbeidsmarkt en in die kansenongelijkheid, we juist heel veel geld overhouden en we uiteindelijk niet alleen zorgen dat we het probleem verplaatsen, maar we uiteindelijk ook gelukkige inwoners krijgen. Wat voor ons erg belangrijk is, is om vanavond ook gewoon op zoek te gaan want deze discussie hebben we al vaker gevoerd…, maar dat we gaan kijken, kunnen we nou… Want volgens mij vraagt Zoetermeer 2040 ook heel duidelijk om een afweging van de raad waar een breed draagvlak voor is. Kunnen we elkaar nou niet ergens vinden om te zorgen dat we met elkaar verder kunnen. Dat is de oproep waarbij we niet alleen ons eigen standpunt geven, maar waarbij we juist ook gaan kijken waar we elkaar kunnen treffen om te zorgen dat wij uiteindelijk met elkaar een gedeelde visie hebben waar we twintig tot dertig jaar aan vast kunnen houden om die stad verder te helpen.

De **voorzitter**: Een korte vervolgvraag van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Ja, ik ben het wel met de heer Boerboom eens als het gaat over kansenongelijkheid en dergelijke en dat we daarin moeten investeren, daar vindt de heer Boerboom mij echt aan zijn zijde. Tegelijkertijd vind ik ook dat hij aan cherry picking uit het rapport Louter doet. Daarin staat natuurlijk wel heel duidelijk beschreven dat onze stad een dusdanige beroepsbevolking heeft opgebouwd die gewoon een hogere vraag heeft naar sociale voorzieningen. U kunt dat misschien uit principiële overwegingen ter discussie stellen, maar de feiten liegen er gewoon niet om en daarom denk ik dat het juist belangrijk is om te sturen op woningbouw en daar gezonde mixen te creëren want anders ben ik bang dat de regiogemeenten straks versneld wel gaan ontwikkelen, wel gaan bouwen, aantrekkelijke nieuwe woningen neerzetten en we weten uit de historie van Zoetermeer dat dit juist mensen trekt. Dan trekken ze dus weg uit de stad en dan houden we hier uiteindelijk het afvoerputje, zoals ze worden genoemd, over. Dan zullen we alleen maar zien dat we niet meer kunnen ontwikkelen en eigenlijk verder dalen in een neerwaartse spiraal. Hoe kijkt u daar tegenaan? Dat zijn geen dingen die ik verzin, maar die staan in het rapport.

De heer **Boerboom**: Voorzitter, ik denk dat mevrouw Van Leeuwen zelf aan cherry picking doet. Volgens mij staat er heel duidelijk in het rapport Louter dat we een bepaalde eenzijdige instroom in de stad hebben en die analyse delen wij. We zeggen ook niet 'we moeten zorgen dat we een meer diverse instroom krijgen', maar dat betekent niet dat we de bestaande groep de stad uit moeten jagen. We zien nu gewoon enorme krapte, ook in de sociale woningmarkt, net als op veel andere terreinen, zeker als je ook kijkt naar … Palenstein en wat ons betreft was dat geen schoolvoorbeeld van succes en van hoe je met mensen moet omgaan. Dat betekent dus wel dat we ook daar iets moeten doen. Nogmaals, dat moet in balans en dat betekent ook dat we andere typen woningen kunnen neerzetten want volgens mij hebben we in Palenstein ook te veel drie- en vierkamerappartementen gebouwd en volgens mij is het juist goed om te kijken hoe we ook iets voor ouderen kunnen neerzetten, voor verschillende doelgroepen, om zo te zorgen dat we ook in de sociale woningbouw meer

diversiteit creëren. Wij zijn ervan overtuigd dat dan ook andere groepen naar deze stad trekken. We moeten wel zorgen dat die mensen aan de onderkant ook nog steeds een plek hebben.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, wilt u uw termijn afronden, u hebt nog 1,5 minuut. Ik sla even de interruptie over wat anders komen we nergens.

De heer **Boerboom**: Dank voorzitter. Ik ga even kijken waar ik gebleven was want dat was even terug. Voorzitter, dit alles samenvattend zal het u niet verrassen dat GroenLinks voor scenario 2 kiest. Door de focus op de bestaande wijken te leggen zorgen we ervoor dat we eindelijk afstappen van een stad die vooral oog heeft voor groei naar een stad die oog heeft voor onze bestaande inwoners. Uiteraard bouwen we woningen bij, maar die zijn ondersteunend aan de verdere groei van de bestaande wijken en de adviezen van allerlei partners bevestigen voor ons die keuze. GroenLinks wil vier belangrijke aandachtspunten en risico's meegeven. Zoals het college stelt, is het belangrijk dat we een keuze voor een van de scenario's maken. Aanvullend daarop is het volgens GroenLinks ook cruciaal dat er op korte termijn heldere stappen komen, vooral om te zorgen dat we focus houden, maar ook om te zorgen dat we de visie op papier gaan realiseren. Het kopje 'Vijf jaar verder' is wat ons betreft nog onduidelijk en vaag. Het zou mooi zijn als in de definitieve visie de concrete doelen voor de eerste vijf jaar uiteen worden gezet. Ten tweede bevinden wij ons in een tijd waarin corona ons leven beheerst en de toekomst onzeker is. Het is van belang dat we transparant en flexibel met de ambities van Zoetermeer 2040 omgaan. Als blijkt dat er wijzigingen nodig zijn, moet het college de raad tijdig heldere keuzes voorleggen en niet blijven doormodderen. Dit vraagt ook ruimte voor dialoog en geen afrekencultuur in de raad. Ten derde zien wij ook nog andere grote ontwikkelingen op ons afkomen, met name rondom de energietransitie. Die transitie biedt enorme kansen voor het realiseren van de doelen uit Zoetermeer 2040, maar zorgt ook voor risico's en het is cruciaal dat er slimme verbindingen worden gelegd. Tot slot is het belangrijk dat we denken vanuit de inwoners en hen steeds maximaal betrekken. De werkwijze, hoe we tot nu toe met samenspraak omgaan past daar niet bij. Ook de Omgevingswet waarvan Zoetermeer 2040 een onderdeel is, vraagt hierom. We zijn benieuwd of de wethouder Personeel vanavond kan reflecteren of hij dit deelt en wat ervoor nodig is om dit op bestuurlijk en ambtelijk niveau te realiseren. Voorzitter, tot slot. Alle voorwaarden zijn aanwezig om optimistisch en hoopvol te zijn over de toekomst van Zoetermeer. Als we samen met elkaar de verbinding zoeken en keuzes durven te maken, heeft Zoetermeer straks daadwerkelijk de gelukkigste inwoners. Dank u wel.

De **voorzitter**: U ook bedankt. Dan geef ik graag het woord aan de ChristenUnie-SGP.

Mevrouw **Brouwer**: Dank u wel voorzitter. In het opiniërend raadsdebat over Zoetermeer 2040 was de inbreng van de ChristenUnie-SGP globaal als volgt: we moeten elkaar niet in de put praten op basis van de staat van de stad, we zijn gewoon een stad in de puberteit, we zoeken naar identiteit en daarin lijken we op andere steden met dezelfde geschiedenis. In de zoektocht naar identiteit ligt de focus van onze fractie op het zijn van een prettige woonstad en de oplossing van veel van onze problemen ligt volgens ons in het laten wortelen van de inwoners. Het is belangrijk dat zij een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid voelen voor de stad, dat ze elkaar kennen en dat er hier woningen zijn voor hen en voor hun kinderen. We sloten dat debat toen af met de opmerking dat we uitkijken naar de beloofde menukaart met keuzes voor de toekomst. Nu hebben we de menukaart gekregen in de vorm van het expertadvies met twee strategieën. Als je denkt dat twee keuzes op een menu een beetje karig is, moet je bedenken dat de keuze er ook nog zo uitziet: je kunt a kiezen, maar dan veroorzaak je problemen of je kunt b kiezen, dat is beter en daar staat het college ook achter. O, en de partners ook, maar dat klinkt een beetje kritisch voorzitter. Eigenlijk staan wij best positief tegenover met name strategie 2 van het expertadvies, eerst het fundament en dan groeien, dat past globaal best goed bij onze blik op de stad want als er iets belangrijk is, is het wel het versterken van het fundament van de

stad in de betekenis van het maatschappelijk weefsel, het thuis voelen in de stad, je verantwoordelijk voelen voor de groei en bloei van jouw stad. De tweede strategie wordt omschreven als: maximaal inzetten op het versterken van de fysieke en sociale omgeving van de bestaande stadsdelen en nieuwbouw om die stadsdelen te versterken.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout**: Ja dank u voorzitter. Ik hoorde mevrouw Brouwer zeggen, als ik het vrij mag vertalen: strategie 1 is voor ons geen optie, strategie 2 gaat het worden. Hebt u het idee dat u bij het kruisje moet tekenen en hebt u het idee dat het college al aan het voorsorteren is zonder dat we het er in de raad over gehad hebben?

Mevrouw **Brouwer**: Wilt u mijn termijn overnemen mevrouw Bout?

Mevrouw **Bout**: Ik kom nog.

Mevrouw **Brouwer**: Nee, ik heb niet het gevoel dat ik bij het kruisje moet tekenen en dat ga ik ook niet doen. Ja, ik heb wel het gevoel dat het college heeft voorgesorteerd, maar ik zal hier straks nog even op terugkomen. Ik zei dat met betrekking tot de tweede strategie dat het niet direct zo is dat het voor ons klip-en-klaar is wat dat nu praktisch inhoudt, hoe versterk je de bestaande stad met nieuwbouw, dat hoorde ik mijnheer Boerboom ook zeggen die begrijpt het kennelijk en misschien dat we daar straks nog wat duidelijkheid over krijgen. Wij hopen dat het betekent dat we bouwen voor de woningbehoefte van bestaande inwoners, hun kinderen, lege-nesters en senioren of bedoelt de schrijver bouwen voor de nieuwe bewoners waar we er te weinig van hebben, hoogopgeleiden, mensen met een hoger inkomen en een koophuis? Wij willen niet dat de woningnood van de huidige bewoners onnodig verlengd wordt door de keuzes die we nu maken. Als scenario 2 daartoe leidt, willen wij niet kiezen uit deze twee strategieën, maar omwille van de structuur van het debat zal ik nu eerst de vijf vragen van het college langslopen.1, of wij vinden dat de inhoud van het raadsdebat goed is geland in het expertadvies. Gezien de volgorde van de dingen hebben wij eerlijk gezegd twijfels over of de inhoud van het opiniërend raadsdebat is opgenomen in het expertadvies, maar uiteindelijk denken wij inderdaad dat de inhoud van het debat en het advies goed bij elkaar passen, maar dat is misschien wel met name omdat het over dezelfde stad en dezelfde problemen gaat.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Van den Berg.

Mevrouw **Van den Berg**: Dank u wel voorzitter. Ik wilde graag aan mevrouw Brouwer vragen hoe zij denkt over...

Mevrouw **Brouwer**: Ik versta mevrouw Van den Berg eerlijk gezegd niet.

De **voorzitter**: Nee, u bent erg slecht te verstaan.

Mevrouw **Van den Berg**: Deze was ik even vergeten voorzitter, ben ik beter te verstaan?

De **voorzitter**: Ja hoor.

Mevrouw **Van den Berg**: Ik wilde graag aan mevrouw Brouwer vragen, aangezien zij vindt dat de woningnood voor bestaande inwoners niet verlengd moet worden, hoe de ChristenUnie-SGP dan denkt over het meer bouwen van sociale woningen. Dat is eigenlijk mijn vraag. Dus hebben we meer sociale woningbouw nodig?

Mevrouw **Brouwer**: Het is voor ons met name zo dat je bij de balans die je zoekt in het bouwen van woningen in eerste instantie focust op je eigen bewoners, wat daarvoor nodig is,

en aangezien we al best weten wat we nodig hebben, seniorenwoningen, jongerenwoningen en doorstroomwoningen voor lege-nesters, moet daar ook nadruk op liggen in het ontwikkelen van het woningbouwplan. Goed, ik had een kritische noot geplaatst over de volgorde van dingen en het opnemen van onze punten in het expertadvies. Ik wilde nog zeggen dat we denken dat het rapport eenzijdig focust op het opheffen van onbalans. We moeten per se gemiddeld scoren op huizenprijzen, opleidingsniveau en inkomen, maar waarom moet dat eigenlijk per se? Wij zijn als stad niet gemiddeld, dan lopen we tegen dingen aan en dat vraagt bij ons misschien wel andere antwoorden dan bij andere steden. Dan vraag 2, of de hoofdlijnen uit het advies voor ons het gewenste toekomstperspectief zijn. Ja, het is een idealistisch plaatje maar we zijn niet vies van een beetje idealisme. Ook hier geldt: liever geen eenzijdige focus op het veranderen van de samenstelling van wijken. 3, of de hoofdlijnen evenwichtig zijn behandeld. Ja hoor, wat ons betreft wel. 4, of wij ook achter strategie 2 staan. Strategie 2 past beter bij ons dan strategie 1 want dat bouwen, bouwen, bouwen is in zijn eentje niet zaligmakend en wij vinden het goed klinken dat de weeffouten van de stad hersteld moeten worden voordat je vol gaat voor groei. We voelen ons thuis bij de opmerkingen over de ontwikkeling van buurten en wijken en de gehechtheid aan de woonplaats, maar als voornaamste risico van deze strategie zien we wel dat de woningnood er wellicht te weinig door wordt opgelost en dat is wel een vitaal punt in deze discussie. Ten slotte vraag 5, of wij ook willen dat de visie deze bestuursperiode nog wordt vastgesteld, Ja, wij begrijpen dat het goed zou zijn om het af te hebben voor de verkiezingen, maar we willen niet dat het proces wordt overhaast, dat is voor ons als raad ook niet werkbaar. De toekomst moet uitwijzen of het een realistisch plan is om het af te krijgen voor de verkiezingen. Ten slotte voorzitter wil ik nog één keer de vinger leggen bij een punt dat wij belangrijk vinden, dat in beide strategieën en niet in een van de twee naar voren zal komen. Het wordt zo verwoord: "Het reguleren van de in- en uitstroom met als doel het stimuleren van de diversiteit in de samenstelling van de samenleving". Ik begrijp heel goed hoe je kunt sturen op instroom, je bouwt dure huizen en daar komen dan rijke mensen te wonen, dat is heel gemakkelijk, maar hoe stuur je dan uitstroom? Moet ik me voorstellen dat we beleid gaan voeren dat erop gericht is om lager opgeleiden te laten uitstromen en wat is dat dan voor beleid, gaan we dan goedkope huurwoningen platgooien? In dat geval lijkt het me tijd voor een goed gesprek in tweede termijn. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de fractie Van den Berg, met oordopjes.

Mevrouw **Van den Berg**: Met oordopjes, dank u wel voorzitter. Fractie Van den Berg dankt het college en de ambtenaren voor twee zeer heldere strategieën voor Zoetermeer die Zoetermeer in theorie kunnen ontwikkelen tot de stad die we graag willen: een gezonde, levendige en groene stad. Fractie Van den Berg vindt de observatie dat sprake zou zijn van een neergaande lijn in Zoetermeer te ongenuanceerd. Ja, op bepaalde vlakken is er een neergaande lijn, maar wat gebeuren er ook veel geweldige dingen in Zoetermeer, de afgelopen jaren is het cultuuraanbod uitgebreid met festivals, een museum en een filmhuis. Dat de huizenprijzen hier lager liggen, kan ook een pluspunt zijn, het is maar hoe je het bekijkt. We hebben geweldige vrijwilligersorganisaties in Zoetermeer die zich inzetten voor hun medemens, we zijn een Regenboogstad, een stad met een Toegankelijkheidsraad en ga zo maar door. Misschien had het rapport van Louter wel uitgebreid moeten worden met criteria die zich níet laten vertalen in financiële voor- of nadelen, dan komt er misschien wel een heel ander beeld van Zoetermeer naar voren. Voorzitter, er zijn veel momenten geweest waarop we het rapport van Louter hebben besproken, momenten waarop de raad zijn inzichten kon meegeven. Gelukkig is een aantal daarvan opgenomen in vooral de tweede strategie, de strategie die ook de voorkeur van Fractie Van den Berg heeft. Er zijn veel redenen te noemen waarom deze strategie onze voorkeur heeft al kleven er ook nadelen aan en vraagt Fractie Van den Berg zich af of deze strategie wel volledig is. De problemen die in de stad leven, lossen we niet alleen op met bouwen. We moeten nu behouden wat goed is, doorpakken met het wijkgericht werken, zorgen voor meer toegankelijkheid, de

sociale cohesie versterken, zorgen dat mensen zich thuis voelen in Zoetermeer, streven naar welzijn en niet altijd naar welvaart en de kwaliteit van de omgeving van sociale huurwoningen verbeteren om verloedering tegen te gaan, investeren in mensen en hun omgeving.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Duiven.

De heer **Duiven**: Ja dank u wel voorzitter. Een vraag aan mevrouw Van den Berg, maar eigenlijk grijp ik ook terug op eerdere discussies. Ik hoorde mevrouw Van den Berg zeggen dat optie 1 de optie Bouwen, bouwen, bouwen is, alsof dat alleen gebeurt. Zoals ik de scenario's lees en zoals ze volgens mij zijn opgebouwd, dat zie je ook aan de titel, kennen ze een eerst-danvariant. Het is toch zo, dat is ook een vraag over het hoofd van mevrouw Van den Berg heen aan het college, dat je het zo mag interpreteren dat in beide scenario's uiteindelijk alles gebeurt, maar in het ene scenario wordt ervoor gekozen om eerst de focus op het bouwen te leggen, terwijl in het andere scenario voor een integrale aanpak wordt gekozen. Ik zou het jammer vinden, zo interpreteer ik het althans, als de hele discussie is gebaseerd op dat het ene scenario alleen dit betekent en het andere scenario alleen dat. Zo lees ik het niet en mocht het anders zijn, mocht mevrouw Van den Berg het anders zien, dan hoor ik graag haar interpretatie.

De **voorzitter**: Mevrouw Van den Berg.

Mevrouw **Van den Berg**: Ja, ik ben het voor een deel zeker eens met de heer Duiven want strategie 1 is in eerste instantie gericht op bouwen en in tweede instantie gericht op het aanpakken van andere zaken in de stad. De voorkeur voor strategie 2 ligt, wat ons betreft, voornamelijk in het nu aanpakken van problemen die er spelen. Ik weet niet of ik hiermee de vraag voldoende heb beantwoord?

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

Mevrouw **Van den Berg**: Dan ga ik verder, voorzitter, even kijken waar ik gebleven ben. Inzetten op de kwaliteit van groen in Zoetermeer en deze uitbreiden. Stad tussen de parken. De parken mogen natuurlijk nooit verdwijnen. Zorgen dat mensen zo lang mogelijk naar behoefte en tevredenheid in hun eigen huis kunnen wonen. De mogelijkheden tot nieuwe woonvormen kunnen mensen perspectief bieden waar ze misschien wel dachten aan verhuizen naar een andere stad. Toch bevat de tweede strategie ook elementen die Fractie Van den Berg ernstige zorgen baren, zoals het investeren in meer eigenwoningbezit, eventueel ten koste van huurwoningen. Dit kan flinke problemen opleveren met de gevolgen van een coronacrisis die als een donkere wolk boven onze samenleving hangt en waarvan we nu nog niet weten hoelang deze effecten zullen duren. Er zijn mensen die de crisis van 2008 zelfs maar net te boven zijn gekomen. Om een eigen woning te kunnen onderhouden, moet je een budget op kunnen bouwen. Het voordeel van een huurwoning is nu juist dat de woningbouwvereniging het onderhoud voor haar rekening neemt. De gevolgen van corona kunnen misschien nog jaren duren. De coronacrisis zal dus ook zorgen voor een inkomensval bij mensen die geen lagere sociaal-economische status hebben, misschien wel bij hoogopgeleide zzp'ers en MKB-ondernemers. Deze groepen hebben misschien hun huis juist moeten verkopen of staan al op die drempel. Het omzetten van sociale huur in koop kan daarmee rampzalig uitwerken. Terwijl de wachtlijsten voor een sociale huurwoning er niet korter op worden. Wat ontbreekt, voorzitter, is het verwerken van milieu, cultuur en de gevolgen van de coronacrisis in de strategie. Vooral de gevolgen van corona zijn onvoldoende uitgewerkt. En voor wat cultuur betreft, leunen we misschien wel te veel op de regio. Ja, we zijn een stad met sterke bindingen met de regio, maar dat betekent niet dat we zelf niets in huis hoeven te hebben van wat de regio wel heeft. Dan laten we wellicht een doelgroep liggen die wel naar Zoetermeer zou willen verhuizen als hier meer cultuur was,

bijvoorbeeld. Misschien wel precies de doelgroep die we hier zo graag willen. Veertigplus en empty-nesters.
Dan milieu. Als je groen wilt uitbreiden ten koste van verkeersruimte, waar we overigens achter staan, moet je wel investeren in alternatieven om duurzame mobiliteit te garanderen voor onder andere ouderen en mensen met een beperking. Qua milieu is het uitbreiden van groen haast het enige dat in de strategie is verwerkt, dat is wel een beetje magertjes.
Voorzitter, ik ga afronden. Koersvast en adaptief, Fractie Van den Berg staat daar zeker achter. Afgelopen jaren hebben we wat afgezwalkt op zoek naar identiteit. Terwijl onze prachtigste eigenschap, stad tussen de parken, al die tijd al voor onze neus lag. Laten we dan ook nu stoppen met zwalken en inzetten op een groen, sociaal en duurzaam Zoetermeer. Waarbij we niet minder sociale huur bouwen, maar meer en waar we ook streven naar diversiteit in het woningaanbod. Woningen in een kwalitatief hoogstaande omgeving met veel voorzieningen, midden in het groen en met een stevige verbondenheid met de stad en het fysieke en sociale domein als communicerende vaten. Hartelijk dank voor uw aandacht.

De **voorzitter**: U ook bedankt voor uw inbreng. Dan gaan we nu naar de PvdA.

Mevrouw **Bout**: In het Basisdocument staat ongeveer het volgende 'Zoetermeer was bijna koplopergemeente, maar is nu naar de middenmoot afgezakt. Voor je het weet, worden we het afvoerputje van de regio'. Het college was geschrokken en riep op tot actie en eenheid. De PvdA-fractie was verbaasd: we waren nooit koplopergemeente, we waren wannabe-koplopergemeente. En een mooie middenmoot is prima, je kunt niet overal het beste van de klas in zijn.
Als je in de jaarrekeningen van Zoetermeer zoekt op de woorden 'waardering' en 'realisatie', dan lees je dat veel inwoners, bedrijven en organisaties tevreden zijn en dat we veel hebben bereikt. De Atlas voor gemeenten bevestigt dit beeld. In het Basisdocument staat: De mindere woonaantrekkelijkheid spiegelt zich af in onze woningprijzen. Er werd meteen, zonder bewijs, geconcludeerd dat duurdere huizen voorrang moeten krijgen, om een bepaald slag mensen aan te trekken. Het is schandalig hoe mensen werden weggezet! En de andere kant van de medaille werd niet gezien. Personen met vitale beroepen kunnen in Zoetermeer tenminste nog een woning betalen. Onze doktersassistenten, kappers en docenten zijn belangrijk voor de stad. En ook studenten, net afgestudeerde kunstenaars of beginnende ondernemers verdienen een fijne woning. Een mooie mix zorgt voor reuring en kleur.
'Hoe gaan we de neerwaartse trend keren en de kwaliteit van Zoetermeer verbeteren?' is het onderwerp van het expertadvies. De PvdA vraagt zich af: doen we dat met oog voor groei of met oog voor de menselijke maat? De kwaliteit van Zoetermeer wordt niet alleen verbeterd met meer huizen en met duurdere woningen, maar vooral door meer welzijn. In zeker zijn van je baan, zeker zijn van goed onderwijs, in zeker zijn dat de bieb open blijft, in zeker zijn van betaalbaar wonen en in zeker zijn, dat er over tien jaar ook nog natuur is in onze stad.
In september begon ik mijn betoog met de zin 'Mensen maken Zoetermeer. En met de mensen in gedachten moeten we plannen maken.' Mensen denken overigens ook vaak 'what's in it for me?' En in dit geval hebben ze gelijk. Zoetermeer moet iets moois bieden. En dat heeft het ook! De PvdA gaat daarbij graag uit van eigen kracht.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank u mijnheer de voorzitter. Mevrouw Bout, is het dan niet zo dat we in deze stad een diversiteit aan mensen moeten hebben, zowel mensen die een beroep hebben als kapper, zoals u net noemde, maar ook misschien wel mensen die een baan hebben die heel veel oplevert, en die ook kunnen bijdragen aan de inkomsten van deze stad? Want die diversiteit heeft natuurlijk ook wat voordelen, lijkt mij.

Mevrouw **Bout**: Denkt u niet dat een kunstenaar iets op kan leveren in onze stad? Denkt u niet dat iemand die in de zorg werkt, iets op kan leveren voor onze stad? Dat zou dan mijn weerwoord zijn, mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Kunstenaars die heel dure kunstwerken verkopen, zullen echt wel wat opleveren voor de stad, maar ik denk dat het gemiddeld genomen zo is dat je een diversiteit hebt aan inkomens in de stad, dus zowel mensen met een laag inkomen, als met een middeninkomen, maar ook mensen met een hoog inkomen en dat je dan gewoon een betere balans krijgt in je stad. Als u alleen maar focust op de lagere inkomens, en ik begrijp dat aan de ene kant wel, denk ik dat u toch op de verkeerde weg bent.

Mevrouw **Bout**: Dan denk ik, mijnheer Ekkelenkamp dat u vorige week het krantenbericht heeft gemist dat het aantal miljonairs in Zoetermeer gestegen is van 60.000 naar 70.000 inwoners, dus ik denk dat het met de rijkere inwoners in Zoetermeer wel goed komt. En dat we ook wel mogen kijken naar andere doelgroepen.

De heer **Ekkelenkamp**: Mijnheer de voorzitter, mag ik daar toch nog iets over zeggen?

De **voorzitter**: De laatste vraag.

De heer **Ekkelenkamp**: In het rapport Louter beschrijft men eigenlijk dat we niet in staat zijn om mensen die een wooncarrière in Zoetermeer willen maken, in de stad te houden. Bestrijdt u die conclusies van het rapport Louter?

Mevrouw **Bout**: Ik ga niet alleen uit van het rapport Louter, u heeft mij ook al eerder de Atlas voor gemeenten horen noemen, ik noem nu een krantenartikel waarin staat dat het heel goed gaat met het aantal miljonairs in Zoetermeer. Hoeveel bewijzen wilt u nog hebben en hoe hard houdt u vast aan het rapport van Louter? Ik begrijp die focus op alleen maar het rapport van Louter niet van sommige partijen.
Ik denk dat ik doorga, voorzitter?

De **voorzitter**: Vervolgt u uw bijdrage, mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout**: Dank u wel. In het Basisdocument staat het al: op natuurlijke omgeving, rust en ruimte scoort Zoetermeer beter dan de regio. Zorg dat Zoetermeer daar dan bekend om staat en gebruik daar het geld van citymarketing voor. 'Zoetermeer is dé plek'? Dat zegt toch niemand iets? Zoetermeer is lekker groen! En er staat nog meer: de economie draait bovengemiddeld en is sterk verbonden met de omliggende regio. Laten we dit punt versterken. Zorg voor meer betaalbare huizen, voor banen in de maakindustrie, het onderwijs, de zorg en de supermarkten.

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Ik ben even op zoek naar wat mevrouw Bout nu echt zegt want ik heb snel de krantenartikelen erbij gehaald en in 2019 zeggen ze nog 'voor miljonairs moet u echt niet in Zoetermeer zijn'. De meest recente cijfers wijzen uit dat dat gaat om 700 mensen in Zoetermeer die een vermogen hebben van meer dan € 1 miljoen. Dus ik weet echt niet waar u het over heeft, maar het zijn er maar 700.

Mevrouw **Bout**: Maar het aantal is procentueel enorm gestegen.
We moeten onze jongeren vasthouden en ons onderwijs op orde hebben. Start daarbij niet alleen met de kinderen, zoals in het expertadvies staat. Start met alle mensen die hulp nodig hebben. Je kunt niet investeren in de volwassene van de toekomst, als je niet investeert in zijn of haar ouders nu. We kregen vijf vragen mee, ook die zal ik beantwoorden.

1. Mist u essentiële onderwerpen? Ja. Wat betekent de groei van de stad voor het vinden van een baan? Voor de zorg, het onderwijs, duurzaamheid, integratie, groen, het vervoer? En hoe betalen we dat?
2. Wordt het gewenste toekomstperspectief geschetst? Ten eerste: als de negatieve ondertoon over de neerwaartse lijn in alle stukken blijft doorklinken, dan worden mensen nooit enthousiast over onze stad. Ten tweede: in welke wijken gaat het wel goed? Uw focus ligt op het verbeteren van kwetsbare wijken en het promoten van de vlaggenschepen. Maar trek nou ook lering uit de wijken waar het goed gaat en gebruik die kennis.
3. Zijn er aspecten onder- of overbelicht? Ja: weer zijn sociale huurwoningen niet in de plannen opgenomen. Sinds wanneer is koop zo heilig? De PvdA pleit voor een goed volkshuisvestingsbeleid. Een corporatie huisvest niet alleen kwetsbare bewoners, maar ook de mensen die vitaal zijn voor het draaiend houden van de economie.
4. Heeft u ook voorkeur voor strategie 2? De PvdA hamert al jaren op een uitstekende mix van wonen, werken, winkelen en recreëren. Dan kom je vanzelf uit op strategie 2. Door het wijkgericht werken vergroten we het woongenot, de sociale cohesie en de gehechtheid aan de woonplaats.
5. Wilt u in deze bestuursperiode de visie Zoetermeer 2040 vaststellen? De PvdA vraagt al meer dan een jaar om een omgevingsvisie. En wij hebben al vaker gevraagd om een duiding van de scope van die visie. Maar waarom moet er nu eerst weer eerst een stadsmanifest komen?
Tot slot: door de pandemie nemen de verschillen tussen de wijken en buurten toe en marktwerking maakt ons kwetsbaar. Meer zekerheid en een sterke overheid zijn nodig. We hebben eenzelfde soort slagvaardigheid nodig als in de beginjaren van onze new town. Die slagvaardigheid zien we voor de omgevingsvisie niet. De komst van de Omgevingswet vraagt om minder regels, meer maatwerk, integraal beleid, meer ruimte voor de samenleving en werken vanuit vertrouwen. De PvdA Zoetermeer wil een sterke overheid in een solidaire, sociale stad met een inclusieve samenleving, waar iedereen meedoet.

De **voorzitter**: En nog een vraag van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Ja, u vraagt 'sinds wanneer is koop zo heilig?' Volgens mij hebben we op dit moment een hypotheekrente die heel erg laag is en gezien de crisis gaat die ook heel lang laag blijven. En als mensen een huis kopen, kunnen ze ook sparen voor later en dat geld kan dan ook weer terug de stad in stromen. Dus hoe kijkt u daar dan tegenaan?

Mevrouw **Bout**: Op dit moment moet je toch wel een aardig startkapitaal hebben om te mogen kopen en er zijn heel veel mensen die dit helemaal niet hebben.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Ik weet dat er op dit moment ook mogelijkheden zijn om, juist als starter, geen overdrachtsbelasting en dergelijke te betalen. Dus ik denk dat het juist heel goed is om inwoners te stimuleren om te kopen. Het is A goedkoper voor een beter huis en B spaar je daarmee voor later dus ik denk juist dat je, als het kan, dat mogelijk moet maken.

Mevrouw **Bout**: Ja, als het kan, moet je dat mogelijk maken en als het niet kan, moet je iets anders kunnen bieden. Maar mensen moeten nu als startende werknemer die net afgestudeerd is verplicht in Nootdorp gaan wonen terwijl ze in Zoetermeer zouden willen blijven. De wachtlijsten zijn hier enorm hoog, waarom zouden we die niet oplossen? Ik snap niet waarom u dat per se met koop wilt doen.

De **voorzitter**: U was aan het einde van uw termijn, denk ik mevrouw Bout?

Mevrouw **Bout**: Dat klopt.

De **voorzitter**: Dan introduceren we vandaag met tromgeroffel de heer Beij van de SP. Van harte welkom, u was nog niet genoteerd als aanwezige, maar dat ga ik bij dezen alsnog doen. En welkom in deze vergadering, het woord is aan u.

De heer **Beij**: Dank u voorzitter, ik was vijf minuten te laat en ik heb de hele vergadering heel braaf meegeluisterd en meegeschreven en meegekeken, maar dank voor de warme woorden. Wat voor stad willen wij zijn? Wat de SP betreft, bepalen we dat niet alleen in de raadzaal, maar samen met de maatschappelijke organisaties, culturele instellingen, bedrijven het onderwijs, maar voornamelijk met onze inwoners. Juist wanneer het gaat om het punt dat iedereen in 2040 meedoet, ongeacht afkomst en achtergrond, wat ook in deze stukken prominent beschreven wordt.
Iets anders dat prominent beschreven wordt in het stuk van het college is samenspraak. In het verleden is dat natuurlijk ook vaker op deze manier met veel tromgeroffel gepresenteerd, maar het is nooit echt van de grond gekomen. Hetzelfde geldt voor de communicatie naar onze inwoners. Als wij onze inwoners serieus willen nemen, maar misschien belangrijker nog, als we als overheid serieus genomen willen worden door onze inwoners, dan is het een aandachtspunt voor het college, niet alleen voor het stuk over Zoetermeer 2040, maar zeker ook voor op de korte termijn. De inspreker vanavond is ook weer een voorbeeld hiervan. Corona heeft iedereen in de greep en we weten natuurlijk niet hoe lang dit nog gaat duren maar zaken als een mogelijke avondklok en aanvullende maatregelen zorgen ervoor dat mensen die het nu al heel zwaar hebben in een nog groter isolement dreigen te komen. Dit laat zien dat wij als overheid flexibel moeten zijn, dus ook het college flexibel moet zijn. Niet alleen nu met corona, maar bijvoorbeeld ook bij landelijke blunders zoals de hele toeslagenaffaire die heeft laten zien hoe snel het heel erg fout kan gaan voor bepaalde inwoners, ook in onze stad. Hoe gaat het college hier in de toekomst mee om? Als SP zullen we aandacht blijven vragen voor deze kwetsbare groepen, voor de groepen die net dat steuntje in de rug nodig hebben dat wij als overheid, wij als lokale gemeente, daadwerkelijk kunnen geven.
Voorzitter, woningbouw is eigenlijk een beetje de rode draad in dit hele debat geweest bij alle partijen en dat is ook terecht want het is een beetje een gebed zonder eind aan het worden. In alle segmenten blijft de woningvoorraad achter. Teleurgesteld was ik uiteraard, dat was ook de PvdA voor mij, dat de focus zo op koop ligt en minder op huur. En om maar meteen de vraag die mevrouw Van Leeuwen stelde aan mevrouw Bout te antwoorden, die had ze ook aan mij kunnen stellen: kopen is toch juist belangrijk en zeker in deze tijd waarin het nog aantrekkelijker wordt gemaakt? Dat klopt inderdaad. Het is ook makkelijker te kopen voor starters, de voorwaarden zijn wat veranderd. Maar dan moet je het kapitaal wel hebben en als je het kapitaal hebt, prima, dan kun je kopen. Maar als je dat kapitaal niet hebt, wat voor heel veel jongeren geldt in onze stad, moeten er ook alternatieven geboden worden en die alternatieven blijven achter. Die blijven al jaren achter in onze stad en gelet op deze stukken zullen die ook achter blijven in onze stad en dat betreur ik zeer. Maar voorzitter, alleen bouwen is inderdaad niet de oplossing en ja, de SP vindt ook dat er in elk segment bijgebouwd moet worden, met speciale aandacht voor de sociale huurwoningen. Maar alleen bouwen biedt niet de oplossing om onze inwoners gelukkiger te maken en onze stad beter te maken, dat zie ik ook. En er wordt mijns inziens te weinig aandacht gegeven aan de bestaande wijken en de laatste jaren eigenlijk des te meer aandacht aan de Entree. Aan de wijk die eigenlijk nog niet bestaat. En er was een punt – en ik was heel even bang dat ik de enige was die het niet begreep, maar gelet op het betoog van mevrouw Brouwer van de ChristenUnie-SGP was ik in elk geval niet de enige – waar in het scenario 2 staat, 'sturen op instroom en op uitstroom'. Dit is ook meer een vraag aan het college, die ik stel. Net als mevrouw Brouwer begrijp ik het sturen op instroom, maar bij het sturen op uitstroom krijg ik een heel nare smaak in mijn mond. Dat komt wellicht uit het verleden, van hoe het in Palenstein is gegaan. Want dat is natuurlijk wel de manier om te sturen op uitstroom: we slopen de bestaande huurwoningen en wat we ervoor terugplaatsen maken we € 200,00 à € 300,00 duurder waardoor die mensen dat niet kunnen betalen en ze eigenlijk allemaal de stad uitgedreven worden. Ik ga er zo maar van uit dat het college dat niet precies bedoelt,

maar ik hoor wel graag wat het dan wel bedoelt want anders hebben we denk ik wel een probleem met z'n allen. Voorzitter, om door te gaan op de aandacht voor de bestaande wijken.

De **voorzitter**: Voordat u doorgaat, even een vraag van de heer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank u mijnheer de voorzitter, volgens mijn informatie zijn de meeste mensen die ooit in Palenstein woonden doorgestroomd naar een andere woning in Zoetermeer. Dus die zijn helemaal niet de stad uitgegaan. Dus dat is volgens mij niet de goede informatie die u verstrekt.

De heer **Beij**: Oké, dat kan, volgens mijn informatie zijn er heel veel inwoners uit de flats die op dit moment gesloopt zijn, niet meer woonachtig in Zoetermeer. Hoeveel het er precies zijn, weet ik niet, maar ik heb in elk geval de geluiden van een behoorlijk aantal. Dat is ook logisch want als er geen vergelijkbare woning wordt gerealiseerd voor die mensen, kunnen ze ook niet blijven. Dus dat is ook wel vrij logisch, maar dat zal ongetwijfeld niet voor alle inwoners gelden, uiteraard.
Ik ga door. Meer diversiteit binnen de wijken. Verpaupering, zoals heel concreet het tegengaan van het dumpen van afval en op die manier het verpauperen van de wijk. Afgelopen week zag ik weer ik-weet-niet-hoeveel foto's van verschillende wijken, hoe het eraan toegaat. Dus dat belooft nog wat voor de toekomst, maar dat is weer een andere discussie die we nu niet gaan voeren. Maar ook een concreet veiligheidsplan opstellen want uiteraard is dat iets dat ook enigszins onderbelicht is in dit stuk, maar gelet op de recente ontwikkelingen, nu natuurlijk ook in Oosterheem waar we het vanavond over hebben gehad, is het iets dat wel degelijk de aandacht van de SP heeft. En ik ga er zo maar van uit dat het ook de aandacht van het college heeft. Maar denk bijvoorbeeld ook aan in elke wijk een buurtcentrum of een jeugdhonk. Betrek inwoners nog meer dan we nu al doen bij het opstellen van plannen binnen de wijk, maar geef ze vooral ook de verantwoordelijkheid. Geef de mensen echt het gevoel weer onderdeel te zijn van hun eigen wijk en daarmee dus ook van onze stad, Zoetermeer.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Beij**: Ja zeker, want ik was bij mijn laatste zin. Voorzitter, als laatste wil ik echt nog even meegeven: stop met het huidige citymarketingsysteem. Dat werkt niet. 'Zoetermeer is de plek' heb ik nog nooit iemand horen zeggen, behalve iemand hier in de raadzaal, maar versterk onze uithangborden zoals bijvoorbeeld het groen met dit budget. Daarmee sluit ik me volledig aan bij wat mevrouw Bout zei. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: U ook bedankt. U was de laatste spreker van de eerste ronde. We gaan zo meteen naar de wethouder. Ik kijk even naar mijnheer Iedema hoeveel tijd hij nodig heeft om nog even op wat vragen antwoorden te bedenken. Het is ook tijd voor een korte break.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, als het goed is, heeft de burgemeester ook in het presidium al aangekondigd dat we ongeveer 20 tot 25 minuten willen schorsen, dat geeft ons de mogelijkheid om ook met de ambtenaren even kort te overleggen en dat geeft iedereen kans op enige verschoning.

De **voorzitter**: Dat betekent dat we weer hervatten om 22.45 uur. Ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Eens kijken hoe ver we zijn. De wethouder is nog de laatste puntjes op de i aan het zetten, begrijp ik. We zitten nu op 22.45 uur dus ik wil graag wethouder Iedema het woord geven en hem meedelen dat hij twintig minuten heeft. Dat zou hem zonder interrupties

tot 23.05 uur brengen en dan zou dat kunnen betekenen dat we 23.30 uur kunnen halen, wat wat mij betreft een mooie streeftijd is want we zijn om 19.30 uur begonnen. We gaan eens kijken hoe ver we kunnen komen. Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Dank u wel. Er is heel veel gezegd dus ik moet even mijn papieren zodanig neerleggen dat ik van alles wat ik heb opgeschreven ook nog een klein beetje soep kan maken. Allereerst bedankt voor uw inzichten, opmerkingen, aanvullingen, et cetera. Ik zal als eerste aftrappen en daarna zal ik aangeven wat door de rest van het college in de beantwoording wordt meegenomen.
Allereerst vroegen we u, raad, een aantal vragen te beantwoorden. Ik zal ze niet helemaal parafraseren, maar een samenvatting geven, u herkent ze ongetwijfeld. De eerste was de gedeelde observatie dat alle aspecten uit eerdere beraadslagingen zijn meegenomen. Die vraag heeft u eigenlijk voor het overgrote deel met 'ja' beantwoord en af en toe ging dat ook gepaard met complimenten aan de opstellers van het expertadvies. Ik zal ervoor zorgen dat die complimenten worden doorgegeven en met deze eerste beantwoording van u zijn we natuurlijk hartstikke blij want daar is best veel effort in gaan zitten. Met 39 raadsleden en dertien fracties is het ook af en toe best een hele toer om dat goed samen te vatten, maar fijn dat u zich daarin herkent. Ook de hoofdlijnen van het expertadvies kunnen eigenlijk op dezelfde bijval rekenen, net als de balans die we hebben aangebracht in het expertadvies. Toch zegt u met z'n allen 'we hebben ook nog wel een paar aandachtspunten'. De aandachtspunten die ik heb opgetekend, waren onder andere: behoud het goede, zoveel mogelijk, veiligheid, kan daar wat meer aandacht voor komen, en kwaliteit, en dan met name het verbeteren van de kwaliteit, de verbinding onderwijs-arbeidsmarkt is een paar keer genoemd en heel vaak, en dat is altijd terecht, 'betrek alle inwoners en alle stakeholders vooral bij dit proces'. Dat zijn in ieder geval zaken die we ontzettend ter harte gaan nemen bij het opstellen van de visie en op de onderdelen zullen dadelijk mijn collega's ingaan. Zo zal wethouder Paalvast iets vertellen over wonen, wethouder Ter Laak zal ingaan op de aandacht voor wijken, wethouder Groeneveld op de zaken die te maken hebben met groen, wethouder Van Driel zal arbeidsmarkt, maar ook het gedeelte onderwijs voor haar rekening nemen en de burgemeester tot slot, zal nog wat verder ingaan op integraliteit, de samenspraak en de veiligheid.
Dan vroegen we u naar uw mening over de strategieën die we hebben voorgelegd. Twee strategieën die overigens allebei toewerken naar een Zoetermeer 2040 volgens de lijnen die geschetst zijn in het expertadvies. En twee strategieën die beide gericht zijn op iets dat u ook heel belangrijk vond, namelijk het verbreden en het verlengen van de roltrap, ook al was daar nog wel een enkele vraag bij. Met het sturen op verbreden en verlengen van de roltrap bedoelen we enerzijds het meer diversiteit aanbrengen in de instroom en anderzijds het zo lang mogelijk vasthouden van inwoners in Zoetermeer. Dus sturen op uitstroom betekent niet mensen wegsturen, ik stel daarmee in ieder geval de SP gerust, maar vooral ook het hier kunnen houden van bijvoorbeeld veertigplussers die we zien uitstromen in het rapport van Louter, maar ook bijvoorbeeld de empty-nesters of de jongeren. Dus nogmaals, diversiteit bij de instroom en het verlengen van de duur in Zoetermeer. En daarmee creëren we, denk ik, ook gelukkiger Zoetermeerders waar een aantal van u ook om vroeg.
Twee strategieën die beide ontzettend moeilijk zijn om te realiseren. Een makkelijke optie is er niet omdat het echt in vergelijking met de afgelopen dertig, veertig jaar besturen van de stad, een omslag vraagt. Niet voor niets hebben we dat wel eens genoemd 'we gaan van de geplande naar de geleefde stad', van bouwen in weilanden naar de stad in al zijn omvang opnieuw bezien en daarmee aan de slag. Gelukkig erkent u dat ook met z'n allen en u erkent ook onze wens om vooral ook te kiezen. Dus er is volop gekozen, veel partijen kiezen voor strategie 2. De LHN kiest voor strategie 1. Alleen de VVD heb ik nog geen voorkeur horen uitspreken, dus daar ben ik met name nog wel benieuwd naar. Kiest u voor scenario 1 of scenario 2 en vooral ook: wat zijn de overwegingen daarbij?
Ook nog belangrijk te benoemen, is wellicht, omdat dat het gesprek dadelijk kan beïnvloeden, dat beide strategieën niet alleen in de titel, maar ook in de inhoud een eerst-en-dan-focus waarbij we zogezegd toewerken naar het totale Zoetermeer 2040, maar waarbij

strategie 1 eerst bouwen en dan wat meer op de sociale context is, en strategie 2 de nadruk eerst op de sociaal-maatschappelijke context en dan wat meer op bouwen legt. Nogmaals, om de vijf mechanismes in de stad te keren, iets wat we ook met z'n allen willen, is beide nodig uiteindelijk om in 2040 de stad te zijn die we met z'n allen willen zijn. Dat vraagt dus een aanpak voor de gehele stad, met de inwoners, met het bestuur en met de gemeentelijke organisatie, dat vraagt ook om een manier van governance die daarbij past. Daar vroeg u om en dat erkennen wij ook en dat vraagt ook om over de eigen kaders en focus heen te denken, te beginnen met onze organisatie, maar daarna ook bij alle stakeholders in de stad. Met deze aftrap wil ik graag het woord geven aan mijn collega Paalvast die verder in zal gaan op het stukje wonen.

De **voorzitter**: Voordat we naar wethouder Paalvast gaan, is er een interruptie of een vraag van mevrouw Bink en mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Bink**: Dank u wel voorzitter, ik heb inderdaad een vraag aan de heer Iedema over scenario 2. Bent u niet bang dat u daar heel lang over gaat doen en dat u geen kant meer op kunt, bent u dan wel flexibel genoeg?

Wethouder **Iedema**: Nee. Ja, ik denk dat ik dat deze vraag met 'nee' kan beantwoorden maar wat bedoelt u precies met 'geen kant meer op kunnen'?

Mevrouw **Bink**: Ik ben zo bang dat als het plan er dadelijk ligt, na veel vijven en zessen, want het zal heel lang duren voor we er zijn en er is al veel tijd overheen gegaan, en we gaan dan verder praten, verder praten en er dan ligt er een plan klaar en dan is de omgeving veranderd. Dan zijn er weer heel andere dingen. Vergelijk het met nu, ik kan me zo voorstellen dat we nu door de periode waar we nu in zitten ineens een andere kijk krijgen op huizen. Dat we meer gaan denken 'we hebben huizen nodig waar ook werkruimtes zijn voor mensen, waar ze thuis kunnen werken'. Snapt u wat ik bedoel? Kunt u wel ver genoeg de toekomst in kijken voordat u aan de slag gaat, loopt u niet achter de zaken aan?

Wethouder **Iedema**: Een glazen bol heeft niemand, toch denk ik dat ook in onze stad, als we terugkijken naar het verleden, vijf à tien jaar vooruitplannen volgens mij goed te doen is. En voor vijftien en twintig jaar wordt dat natuurlijk iets lastiger, maar ook daarin denk ik dat we nu trends zien waar we zeker wat mee kunnen. Ik denk niet dat scenario 1 of 2 meer of minder uitsluiten, het is echt het beginnen op een andere plek in dingen die beide nodig zijn. Dus het leidende is dat we die mechanismen willen keren. Bij scenario 2 zeg je 'we beginnen in de bestaande wijken om te kijken wat daar nodig is'. Volgens mij hebben we met z'n allen wel een beeld van wat daar verbeterd kan worden in deze stad, helemaal als we dat per wijk doen. Scenario 1 gaat echt over het maximaliseren van bouwvolume, maar ook daar tegelijkertijd kijkend naar 'hoe ziet dan - laten we het voor het gemak even een nieuwe wijk noemen - die nieuwe wijk eruit?' Dus dat ontslaat ons ook daar niet van het nadenken over hoe we hier met elkaar omgaan in de stad. En in beide gevallen komen we natuurlijk niet uit het niets ergens aan. We zijn ook al met z'n allen deze stad aan het besturen en aan het bouwen en bewonen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Dank u wel voorzitter, ik hoor de wethouder reflecteren op de verschillende keuzes die de fracties gemaakt hebben voor scenario 1 en 2. Het college schetst ook 'maak nu een duidelijke keuze en houd dat lang vol'. Voelt u op dit moment voldoende vertrouwen om met scenario 1 dan wel 2 verder te gaan?

Wethouder **Iedema**: Zoals de voorzitter ook al aan het begin van deze vergadering aangaf, bij de eerste termijn, die nu overloopt in de tweede termijn, want het is een beetje lastig digitaal vergaderen natuurlijk, hebben we gekeken 'kunnen we dat meer met sessies doen?'

Maar dit is het hoogst haalbare op de digitale manier. Maar we willen vooral ook nog even met elkaar het gesprek aangaan. Dus om dat nu te forceren voordat we het gesprek hebben gehad, lijkt me wat voorbarig. Maar hoe dan ook, denk ik dat we met de uitkomsten van vandaag zeker een stap kunnen maken richting de visie.

De heer **Boerboom**: Dank voorzitter, dan had ik er een iets ander beeld bij. De voorzitter heeft ook al gezegd 'geef nu in de eerste termijn aan waar u staat als fractie'. Dus ik had daarom de hoop dat u al zover was, maar als we daar nog in tweede termijn over moeten hebben, hoop ik dat we het niet te laat maken, maar dan gaan we daar gewoon de tweede termijn mee verder. Ik denk dat het dat in ieder geval verdient, dat we een goede breed gedragen en weloverwogen keuze aan u meegeven die u verder kunt gaan uitwerken richting de definitieve visie.

De **voorzitter**: Dank. Mijnheer Iedema wil het woord doorgeven aan een van de andere wethouders, mijnheer Paalvast, het woord is aan u.

Wethouder **Paalvast**: Dank u wel voorzitter. De heer Beij constateerde net als laatste al dat er veel over woningbouw gezegd is en dat is natuurlijk een van de knoppen waar je aan kunt draaien, maar zeker niet de enige knop. Daar zullen andere wethouders ook wat over zeggen. In ieder geval dank voor alle verschillende opvattingen die de fracties naar voren hebben gebracht, en ook veel ideeën. Grote lijnen die daaruit voortkomen, zijn het verlengen en verbreden van die roltrap en daar zijn allemaal aandachtspunten voor meegegeven. Dat gaan we zeker meenemen in de verdere uitwerking maar die hamvraag is inderdaad: scenario 1 of scenario 2? Scenario 1 is natuurlijk vooral bijbouwen, snel die groei realiseren om die woningnood aan te pakken, terwijl scenario 1 - in de schaalsprong die we een tijd terug hebben vastgesteld, zat dat er toen eigenlijk bij - veel meer naar de bestaande wijken kijkt, naar de kwaliteit van de bestaande wijken en de leefbaarheid in de wijken. We hebben als college gevraagd 'maak een principekeuze'. In 2040 moet je dan op hetzelfde uitkomen, maar de een gaat snel van start en de ander zegt 'we gaan eerst goed naar die wijken kijken, wat daarvoor nodig is, en dan gaan we bouwen'.

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Misschien vergis ik me, maar ik heb gekeken naar de wijken en ook naar de bestaande wijken, zoals we ooit in het verleden gekeken hebben naar bijvoorbeeld Palenstein grootschalig en bijvoorbeeld in Buytenwegh wat kleiner, waarbij we bijvoorbeeld ook in Buytenwegh waar een school stond, koopwoningen hebben neergezet. Dus volgens mij, als we aan de wijken gaan beginnen, stel ik me daarbij voor – maar ik hoor graag van u of ik dat dan goed bedenk – dat we op een aantal plekken ook wat rommel wegwerken en dat we daar vervolgens zorgwoningen zetten zodat we in iedere wijk een woonzorgcentrum krijgen. Want we hebben dat nu alleen in Meerzicht en in De Leyens eigenlijk, maar dat zouden we natuurlijk heel erg graag op veel meer punten willen hebben. We zouden natuurlijk ook op een aantal plekken waar oudbouw staat, gewoon eens kunnen kijken 'kunnen we daar niets mee?' Want ik heb het idee dat het opknappen van de wijken niet alleen maar betekent dat we de paaltjes rond de straten gaan verven, maar dat we echt ingrepen doen zoals bijvoorbeeld in Palenstein.

Wethouder **Paalvast**: Ja, daar heeft mevrouw Van der Meer helemaal gelijk in. Bij Palenstein hebben we natuurlijk wat grootschaliger ingegrepen door heel veel te slopen. We zijn nu gestart met Meerzicht en zoals u weet, hebben we daar die wijkverkenning gedaan. Daar is recentelijk een gebiedsmanager begonnen om inderdaad te kijken 'wat moet je in Meerzicht doen, waar moet je op ingrijpen, wat moet je slopen en waar kun je sowieso nieuwbouw realiseren?' Maar dat begint dus met een wijkverkenning en dat gaat dan naar een plan van aanpak dat we dit jaar gaan schrijven en dan ga je vervolgens met de partijen uitwerken wat de verschillende stappen zijn. Dus dat is ook zo'n heel proces dat je doorloopt waarbij zeker

in bestaande wijken de samenspraak of de participatie, zoals we dat tegenwoordig noemen, heel erg van belang is want je moet gewoon met de mensen in de wijk die wijk gaan opknappen. Maar het is natuurlijk wel een traject, dat hebben we bij Palenstein gezien, dat niet binnen een paar jaar gerealiseerd is. En nu zou je kunnen zeggen 'wat we bij Palenstein hebben geleerd, kunnen we nu sneller doen', dan hoeft het geen dertig jaar te duren, maar het gaat toch een flink aantal jaren duren voordat zo'n wijk echt opknapt. Dan praat je nu alleen over de wijk Meerzicht en je zou ook naar de andere wijken moeten kijken. Dus dat is een beetje, denk ik, het vraagstuk waar we voor staan: hoe gaan we dat doen en hoe kunnen we ook voldoende snelheid maken in bestaande wijken?

De **voorzitter**: Vervolgvraag van mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Wat mij betreft zorgt u er dan ook voor dat, als we een conceptvisie krijgen, die we ook met de bewoners willen bespreken, daar ook een volgorde wordt aangegeven van welke wijken we eerst doen en welke wat later. En ik heb nog een opmerking bij uw verhaal over de verkenning van Meerzicht. Ik voel me daar als raadslid echt totaal nog niet bij betrokken dus het wordt echt tijd dat u zorgt dat we aanhaken want anders is er straks van alles gedaan en wij hebben geen clou. Dus twee dingen: zorg in de visie dat u de strategie wat verder uitwerkt met waar we naar gaan kijken, naar welke tijdplanning, en zorg dat we bij Meerzicht aangehaakt zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Die aanhaking bij Meerzicht heb ik als belangrijke opdracht meegegeven aan de gebiedsmanager die net een week in dienst is, dus geef haar nog even de tijd. Maar dat komt goed want ik weet dat u daar eerder om heeft gevraagd.

De **voorzitter**: Interruptie van mijnheer Duiven.

De heer **Duiven**: Dank u wel voorzitter. De wethouder typeerde scenario 1 als een scenario waarin de woningnood wordt aangepakt. Dat is helder en dat is ambitieus. Terecht ambitieus want er is woningnood. Als ik dan kijk naar scenario 2, worden daar – zo staat het althans in het expertrapport – in fase 1, de eerste vijf jaar, 2000 woningen gerealiseerd en in het doorkijkje daarna reikt de ambitie niet verder dan dat er aandacht wordt gericht op nieuwe bouwprogramma's en that's all. Dat is wat je in de tekst daarover aantreft. Dat is niet echt ambitierijk, dat is niet een ambitie die past bij de woningnood die over vijf jaar zeker nog niet voorbij zal zijn, gelet op de traagheid waarin bouwvolumes kunnen worden gerealiseerd. Kan het college, of kan de wethouder daar wat meer invulling aangeven? Wat er in die tweede fase, na die vijf jaar in scenario 2 aan ambitie ligt om de woningnood en het woningvolume en de woningvoorraad even krachtig als in scenario 1 vanaf het begin plaatsvindt, door te zetten? Want dit is een beetje een aflopende zaak eigenlijk.

De **voorzitter**: Mijnheer Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Kijk, we hebben hier een visie neergezet en dit is nog niet helemaal uitgewerkt. Het idee is om met u, met de raad van gedachten te wisselen en dat vervolgens verder uit te werken. Als je kijkt naar scenario 2, is dat veel meer ingegeven door in die bestaande wijk – en daar ligt vervolgens de nadruk – doorstroming te creëren, dus bouwen voor doelgroepen waar in die wijk behoefte aan is, waardoor mensen bijvoorbeeld een eengezinswoning verlaten en naar een levensloopbestendig appartement in de buurt gaan. Zo krijg je dus een ander soort volkshuisvestelijke beweging, zal ik maar zeggen. Het zijn twee verschillende benaderingen waarvoor je kunt kiezen. En ik had het over het verlengen en verbreden van de roltrap.

De heer **Duiven**: Mag ik nog een vervolgvraag stellen, voorzitter?

De **voorzitter**: Jazeker, gaat uw gang.

De heer **Duiven**: Dank voor het antwoord, maar ik ben hier toch een beetje verbaasd over. Het zijn de eigen woorden, er is sprake van woningnood, en nogmaals, daar zegt de wethouder niets nieuws mee en daar zeg ik niets nieuws mee, die is er gewoon. Vandaar de ambitie om ook in Zoetermeer, niet alleen in Zoetermeer, maar ook in Zoetermeer, ons aandeel te leveren, ook in het belang van de stad. En in het kader van de toekomstvisie, over de periode over slechts vijf jaar, hoor ik toch een beetje slap verhaal 'dan gaan we met u eens kijken wat in de volgende fase zou moeten gebeuren'. Dat vind ik ver afstaan van de nood en de urgentie die er nu is en die er ongetwijfeld over vijf jaar ook is. Ik kan me niet voorstellen dat de visie eindigt of de ambitie eindigt over vijf jaar in dit plan, daar komen we nooit mee in 2040 aan.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Paalvast**: Ik zit even te kijken hoe ik daar het beste op kan reageren. Een visie gaat uiteindelijk om waar we in 2040 op uitkomen. Het is echt een andere aanpak en ook een beetje afhankelijk, politiek, van waar u de urgentie legt: is dat bij woningen bouwen, om die woningnood aan te pakken, of is dat de leefbaarheid van de bestaande stad? Dat leidt tot een andere aanpak en dat leidt tot een ander soort woningaantallen die je gaat realiseren. Uiteindelijk zul je op termijn wel hetzelfde uitkomen. Het is natuurlijk niet zo dat bij scenario 1 je de bestaande stad laat voor wat die is, maar je geeft prioriteit aan nieuwbouw. En bij scenario 2 is dat andersom en dat betekent hier, in ons geval, als je kijkt naar het geval van Meerzicht waar we al gestart zijn, dat je dat allemaal wel moet uitwerken. We weten met z'n allen: woningbouwprojecten en integrale gebiedsvisies kosten wel tijd. Dus die ruimte moet je dan wel nemen, wil je echt aandacht geven aan de bestaande stad. Dat heb ik geprobeerd te zeggen.

De **voorzitter**: Daar heeft mevrouw Van der Meer nog iets op te vragen.

Mevrouw **Van der Meer**: Het gaat er mij vooral om, wat ik helemaal niet meer terug hoor maar wat we wel toen we bij Dekker zaten, hebben gezegd, wat ik me heel goed kan herinneren, dat Louter heeft doorgerekend wat er gebeurde als we weet ik hoeveel woningen per jaar gingen bijbouwen en als we dat minder deden. Toen bleek daaruit dat al die woningen bijbouwen niets deed aan het verbeteren van die mechanismen. Daarom denk ik dat het heel goed is als we voor 2 kiezen want dat was ook wat uit die sheets van Louter kwam. Ik kan het niet meer vinden nu, maar ik zou heel graag die sheets nog eens terugzien zodat we allemaal weer even op hetzelfde niveau zitten want Louter heeft toen al aangegeven 'nog meer woningen bouwen gaat hem niet worden want de ellende zit in de bestaande wijken'. Daarom denk ik dat 2 heel goed past.

De **voorzitter**: Mijnheer Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Het is in ieder geval belangrijk dat we van Louter hebben geleerd dat we heel nadrukkelijk kijken naar wat voor soort woningen we bouwen, niet alleen bij nieuwbouw, maar ook in de bestaande wijken: voor welke doelgroep willen we bouwen, waar hebben we behoefte aan? Dus je zal daar veel nadrukkelijker op moeten sturen dan nu het geval is. Ik kan me voorstellen – ik weet niet of dat gebeurd is – als Louter heeft gekeken naar de woningbouwprogrammering zoals die er nu voorstaat, op de oude plannen zogezegd, dat je dan moet concluderen dat daar misschien wat aanscherping nodig is. Zo werd dat ook genoemd door een aantal fracties. Misschien moet je ook meer in het luxe segment bouwen om die uitstroom tegen te gaan. Ik denk dat het goed is om in dat soort dingen met elkaar verdere verdieping te hebben want die visie is een visie op hoofdlijnen en we moeten een verdere uitwerking hebben met elkaar 'wat betekent dat dan?' Een van die

dingen, misschien gaat wethouder Ter Laak daar nog wat over zeggen, is ook die woonzorgvisie die we dit jaar willen realiseren om ook nadrukkelijk te kijken 'we hebben in Zoetermeer een dubbele vergrijzing, wat betekent dat nu voor de bestaande stad en aan wat voor soort woningen is behoefte?' Als we voor die groep de juiste woningen weten neer te zetten, krijg je ook die doorstroming die ook zo belangrijk is, waar LHN het over had. Dus uiteindelijk hangt alles met elkaar samen. Die integrale benadering is denk ik uiteindelijk het sleutelwoord. Daarvoor moeten we goed weten 'wat gebeurt er in de stad?' Louter heeft daar een bijdrage aan geleverd. En wat betekent dat dan vervolgens voor de programmering? Want mevrouw Bout zei bijvoorbeeld 'is koop heilig?' Wat mij betreft, is dat zeker niet zaligmakend. We moeten ook kijken naar goedkope huur, waaronder sociale huur, maar ook zeker naar middenhuur want mensen wonen soms ook scheef in sociaal en de stap naar kopen is dan te groot. Daar zou middenhuur heel goed dat gat kunnen opvullen tussen die twee. Zo moeten we veel meer met elkaar kijken 'hoe ga je een diversiteit aan woningaanbod creëren?' Het is dus echt niet zo dat sociaal minder is dan luxe, of koop of huur. Het is juist de mix, maar dan wel de juiste mix, die voor Zoetermeer past. Dat is denk ik een belangrijke zoektocht die we met elkaar moeten maken.

De **voorzitter**: Een vraag van mevrouw Bink en daarna een vraag van mevrouw Frinking.

Mevrouw **Bink**: Dank u wel voorzitter, inderdaad een vraag aan mijnheer Paalvast. Alternatieve woonvormen, een belangrijk item in Zoetermeer. Er zijn veel ouderen die in een soort gemeenschap wonen. Knarrenhof is geen goede benaming daarvoor, ik zat meer te denken aan Hofjes van Tom, … is ook zo'n nieuw project, dat is ook erg in trek. Hoe staat u daar tegenover? En dan heb ik nog een vraagje over onze toezegging, nr. 315 uit mijn hoofd. Volgens mij zou u daar in het eerste kwartaal op terugkomen. Dat ging over koopstart, hoe ver bent u daarmee gevorderd?

De **voorzitter**: Wethouder Paalvast.

Wethouder **Paalvast**: Het lijkt een beetje een vragenuurtje te worden nu. Die Hofjes van Tom, of wat voor concept dan ook, voor empty-nesters of ouderen/senioren, is iets waar we met die woonzorgvisie heel goed naar moeten kijken: waar is behoefte aan en hoe dienen we onze inwoners het beste met een volgende woonstap in hun wooncarrière? Daar gaan we dus dit jaar die verkenning naar doen. Dan kan dat een Knarrenhof zijn of een Hofje van Tom, of hoe je het ook wilt noemen of welk concept je ook wilt, maar dat gaan we dus met elkaar verkennen, samen met de corporaties en ook marktpartijen die daarin beleggen en daar al heel veel ervaring elders in het land mee hebben opgedaan. De PDvZ vroeg daar ook naar. Daar gaan we inderdaad de lessons learned van andere steden in meenemen. Ik denk dat dat voor Zoetermeer in verband met die dubbele vergrijzing heel erg belangrijk is. Wat betreft de toezegging over koopstart, daar komt zeer binnenkort een memo over uw kant op.

De **voorzitter**: We hebben nu nog drie mensen in de wacht staan die vragen willen stellen. Zullen we het daar even bij houden? Want anders komen we geen stap verder. Mevrouw Frinking was als eerste aan de beurt.

Mevrouw **Frinking**: Dan hoop ik dat er een snel antwoord kan komen. Is er een verschil op financieel gebied tussen de beide scenario's? Oftewel, hebben we voor het een meer geld nodig dan voor het ander en wat is de impact daarvan?

Wethouder **Paalvast**: Ja, dat is een goede vraag, dan moet ik even uit eigen ervaring praten. Je ziet bij Palenstein dat dat ons best veel geld heeft gekost, maar daar zie je nu wel de resultaten van, namelijk dat die wijk enorm aan het opknappen is en straks waarschijnlijk een van de mooiste wijken van Zoetermeer wordt. Dus dat is een heel lang traject waar echt heel forse investeringen in worden gedaan en door corporaties nog een veelvoud van wat de

gemeente heeft geïnvesteerd. Dus investeren in de bestaande stad is niet goedkoop, maar je zou kunnen zeggen, ook wel noodzakelijk. Bij woningbouw hebben we natuurlijk ook gekeken 'wat levert het op aan nieuwbouwwoningen en inkomsten van het rijk?' Dat is een wat kortere termijn van terugverdienen terwijl de bestaande stad forse investeringen vraagt die je later terugverdient in een mooie wijk.

De **voorzitter**: Dan mijnheer Ekkelenkamp, die heeft zijn vraag ingetrokken, waarvoor dank. Ik denk dat er in de tweede ronde nog echt ruimte is om met elkaar te debatteren. Dus die vraag hoeft niet te verdwijnen, denk ik. Mijnheer Blansjaar heeft zijn vraag nog niet ingetrokken, zie ik, maar dat kan alsnog hoor.

De heer **Blansjaar**: Ik sloeg even aan op Knarrenhof, dat vond men geen goede naam, maar het Knarrenhof is een organisatie die kostenbesparend is voor de gemeente want doordat de sociale controle hoog is, bespaart dat heel veel geld. Juist aan dat soort woonvormen hebben we behoefte. Dat wilde ik even toevoegen. En dat het toevallig Knarrenhof heet, is wel jammer, maar we hebben in den lande al heel veel succes geboekt.

De **voorzitter**: Dank voor deze toevoeging. Mijnheer de wethouder.

Wethouder **Paalvast**: Dat ben ik met de heer Blansjaar overigens eens, dat soort woonvormen kunnen inderdaad heel goed passen in Zoetermeer en kunnen ook zeker financieel interessant zijn, maar vooral voor de kwaliteit van wonen kan dat een enorme verbetering zijn.
Ik kijk even of ik… Over de instroom en uitstroom werd nog wat gemeld en ook over Palenstein, dat wil ik toch wel rechtzetten. Het is niet zo dat we met de herstructurering van Palenstein mensen de stad uitgejaagd hebben, het tegenovergestelde is waar. Mensen wilden vooral in Zoetermeer blijven en het is eigenlijk een mooi compliment dat mensen graag in Zoetermeer blijven wonen en dat dat ook kon en ook gelukt is. Dat is volgens mij heel mooi gegaan in de wijk Palenstein.
Zo'n integrale aanpak willen we natuurlijk ook in Meerzicht doen, en dat valt ook goed samen met aspecten van de energietransitie. Meerzicht is een wat oudere wijk dus daar gaat de energietransitie en de verduurzaming ook plaatsvinden. Dat soort dingen kan natuurlijk allemaal mooi samenvallen, maar dat vraagt wel een flinke programmatische aanpak en dat vraagt dus ook een behoorlijke capaciteit van de ambtelijke organisaties om dat goed vorm te geven, het is een bestaande wijk en dat moet goed in samenspraak met de bewoners uit die wijk gebeuren.
Of het nu scenario 1 of scenario 2 wordt, ik denk dat uiteindelijk die integrale gebiedsontwikkeling belangrijk is want uiteindelijk moet ofwel herstructurering of bijbouwen leiden tot een stukje extra kwaliteit dat je aan de stad toevoegt. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Heeft u misschien nog een stokje door te geven en aan wie gaat u dat doen?

Wethouder **Paalvast**: Ja, dat hebben we niet afgesproken, volgens mij.

Wethouder **Iedema**: Dat heb ik opgeschreven, dat is wethouder Ter Laak over de aandacht in de wijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Ter Laak, de vloer is aan u.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter en dank raad, voor uw bijdrage in de eerste termijn. Ik wil inzoomen op de focus en de aandacht die u eigenlijk allemaal had in uw betogen op de wijken, waarbij u ook heel nadrukkelijk zei 'het gaat echt over de mensen, over de inwoners en betrek die heel nadrukkelijk bij de aanpak in de wijken'. U zei ook heel

nadrukkelijk 'geef inwoners ook de verantwoordelijkheid en zorg zo dat de betrokkenheid van inwoners wordt vergroot'. Daarbij is het nodig dat er een stevige sociale basis is in al die wijken. Bij de aanpak in de wijken van wijkvraagstukken, soms zelfs op buurtniveau – dat zei een aantal van u ook, het zit soms in nog kleinere delen dan de wijk, maar echt op buurtniveau – zei u 'kijk goed naar de informatie en de data die u heeft en ga zo die vraagstukken aanpakken en heb daarbij oog voor voorzieningen in de wijk'. De buurtbibliotheken, de wijkrestaurants, de buurthonken en de wijkhuizen werden genoemd. En u gaf heel duidelijk aan 'zorg voor diversiteit en verscheidenheid in de wijken zelf, maar zorg ook dat de verschillen tussen wijken zo klein mogelijk blijven'. Dus het is wel balanceren tussen de eigenheid van de wijken en de verschillen zo klein mogelijk houden. Ik begrijp heel goed op welke verschillen u doelt, maar ik denk wel dat dat echt een zoektocht is en ik denk sowieso dat alle aandachtspunten die u meegaf echt wel verdieping van ons nodig hebben. Mijn collega-wethouder Iedema zei heel duidelijk 'het is echt een overgang van de geplande naar de geleefde stad', en dat ervaar ik wel zo. Het is echt vanuit de huidige structuur en de huidige verhouding en de huidige bekostiging integraal gaan kijken en werken in die wijken. Dat zal echt wel het een en ander van ons allemaal vragen want je bent op dagelijkse basis verantwoordelijk voor je inhoudelijke portefeuille en deze manier vraagt om integraal een wijk aan te pakken en dan samen met belanghebbenden hele kleine stapjes te zetten. Dat zullen we echt samen moeten doen als raad en als college en als gemeente, maar ook met de inwoners, dus als stad eigenlijk. Volgens mij was dat het.

De **voorzitter**: Even een vraag van mijnheer Duiven.

De heer **Duiven**: Dank u wel voorzitter, ik hoor de wethouder toelichten hoe er gewerkt moet worden. Ik heb zelf bepleit, en ik heb dat ook anderen horen bepleiten, overigens wethouder Iedema in zijn eerste reactie ook, als het gaat om het andere werken, hetzelfde doen want dan komen we niet verder. Kan de wethouder even een nadere invulling geven over hoe er anders gewerkt moet worden en waaraan we dan moeten denken om… Het is een beetje in contrast met hetgeen we nu bereiken in wijkgericht werken, kan de wethouder aangeven waarom het dan wel en hoe het dan wel in de toekomst anders moet gaan lopen met meer resultaat, of überhaupt resultaat? Dus even het verschil tussen nu en straks, tussen het huidige werken en het nieuwe werken, wat is het significante verschil in de aanpak?

Wethouder **Ter Laak**: Ik denk dat wijkgericht werken ons echt wel heel veel inzicht biedt in waar je tegen aanloopt als je integraal wilt gaan werken in de wijk. Dus wil je op wijkniveau kijken 'wat is daar echt nodig' en daar het verschil maken, dan kan het best zijn dat je zegt 'in de ene wijk zetten we heel sterk in op veiligheid'. Hoe doe je dat dan? Doe je dat dan door handhaving of doe je dat juist door preventie? Dus zorg je voor bijvoorbeeld mooie sportprojecten of mooie cultuurprojecten, denk aan de discussie die we voorafgaand aan dit debat hadden, zodat jongeren positieve activiteiten hebben in de wijken? Nu zie je dat er incidenten zijn of het een en ander gebeurt en dan wordt de aanpak vanuit veiligheid ingestoken. Volgens mij is de kracht van wijkgericht werken en die stevige sociale basis neerzetten om echt met alle beleidsdomeinen even samen aan tafel te zitten en te kijken 'wie kan wat inbrengen en wat bijdragen?' Daar werken we op dit moment mee met wijkgericht werken en dat geeft ons een goede basis en op basis daarvan zeg ik ook uit ervaring 'in de huidige structuur en in de huidige verhoudingen en in de huidige bekostiging werken we zo nog niet'. Dus dat vraagt echt wel stapjes ook om dat samen te doen met de inwoners die in die straat wonen.

De **voorzitter**: Dan een vraag van de heer Blansjaar.

De heer **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter. U heeft het over die wijken en de voorzieningen in de wijken. Maar op dit moment bent u een terugtrekkende beweging aan het maken. U had het net over wijken, bibliotheken en alles, toen dacht ik 'nou dat is heel mooi', maar we raken nu de wijkbibliotheken kwijt. In Rokkeveen gaat die weg en overal gaan ze weg. Dus hoe ziet

u dat dan? Gaat u ze eerst weghalen en dan weer terugplaatsen? En hoe gaat u de bewoners er echt daadwerkelijk bij betrekken zodat er ook naar ze geluisterd wordt? Want u zegt elke keer 'dan gaan we naar de bewoners toe', maar de klacht van nu van de bewoners is dat er niet geluisterd wordt. 'We kunnen heel veel dingen zeggen, maar ze gaan toch hun eigen weg'. Hoe zit dat allemaal?

Wethouder **Ter Laak**: Dank voor uw bijdrage, volgens mij verwoordt u het heel mooi 'hoe betrek je nu die inwoner en hoe zorg je nou, dat zei u volgens mij ook in de eerste termijn, dat die inwoners echt verantwoordelijk worden voor de voorziening in de wijk en dus ook bijvoorbeeld voor de keuzes van welke voorzieningen nu echt nodig zijn in de wijk?' Hoe doen we dat op een goede manier? Het is uiteindelijk gemeenschapsgeld dus ook een politieke afweging; waar investeer je in? Als het mogelijk zou zijn, zouden we zeggen 'in iedere wijk willen we toch veel voorzieningen', maar we weten met elkaar dat dat niet kan dus hoe kun je slim functies combineren? Hoe kun je bewoners goed betrekken en goed aan inwoners van een wijk vragen 'waar is nu echt behoefte aan?' Want niet alle wijken zijn gelijk. En dat zal in de ene wijk een volledige bibliotheek zijn en misschien in een andere wijk wel een uitleenpunt van bibliotheekboeken, maar die sociale ontmoetingsfunctie, die een bibliotheek ook heeft, op een andere manier. Maar dat er een sociale ontmoetingsfunctie in de wijk moet zijn, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, wat zorgt voor die stevige sociale basis, daar moeten we… Daar gaan we voor.

De **voorzitter**: Korte vervolgvraag van de heer Blansjaar.

De heer **Blansjaar**: Meer een opmerking, ik ben het grotendeels met u eens, maar het is heel simpel: geef die wijken een budget mee en dan mogen ze het zelf invullen. Dan kun je voorzieningen krijgen die de mensen zelf willen.

Wethouder **Ter Laak**: Volgens mij is dat een manier om daarmee aan de slag te gaan, in ieder geval om de bewoners te betrekken en verantwoordelijkheid te geven. Dus dat zouden we verder kunnen uitwerken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Was u aan het eind van uw termijn, mevrouw Ter Laak? Dan vraag ik mijnheer Iedema wie er nu aan de beurt is.

Wethouder **Ter Laak**: Ja, ik wilde eigenlijk collega-wethouder Van Driel het woord geven.

De **voorzitter**: Ah, kijk eens, mevrouw Van Driel.

Wethouder **Van Driel**: Dank u wel voorzitter. als ik kijk naar wat gezegd is, vond ik het een heel interessante discussie. Ik wist van tevoren niet goed wat ik kon verwachten, ik vroeg me af 'hoe gaat het dan, gaan we dan uw vragen beantwoorden of zullen we met elkaar in gesprek gaan?' Ik heb toch heel veel gehoord, hoewel ik nog niet weet wat we er allemaal mee zouden kunnen doen als college. Maar ik heb vooral heel veel feedback horen geven wat we mee kunnen nemen in die visie die we willen ontwikkelen. En als ik het voor mezelf formuleer en kijk 'wat is er nu gezegd wat voor de portefeuille waar we als college verantwoordelijk voor zijn van belang is?', dan zeg ik 'ik hoor u zeggen: laten we kijken hoe we het dagelijks leven van de mensen die in Zoetermeer leven, kunnen verbeteren'. Ik heb ook wel eens iets gehoord over een 15-minutenstad, dat heb ik vanavond niet gehoord, maar dat betekent eigenlijk dat je kijkt hoe je de dingen in de stad zo kunt organiseren dat voorzieningen die voor de mensen van belang zijn, de essentiële voorzieningen, op vijftien minuten loop- of fietsafstand zijn. Dat is ook een manier om naar je stad te kijken. In mijn geval betekent dat 'hoe kijken we naar de investeringen die nodig zijn op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs?' Ik hoorde iemand - ik meen dat het de PvdA was - iets zeggen in de zin van 'het is belangrijk dat je zeker kunt zijn van je baan'. En daar voeg ik dan ook maar aan toe, het is ook belangrijk dat we zeker kunnen zijn van ons inkomen en dat…

De **voorzitter**: Interruptie van mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Voorzitter, ik sloeg even aan omdat mevrouw Van Driel zegt 'het is belangrijk voor de visie die we willen gaan ontwikkelen'. Maar we zijn al vanaf januari vorig jaar bezig dus ik neem toch aan dat u al een beetje halverwege bent met het ontwikkelen van de visie zodat we die toch echt heel snel krijgen. Want op de een of andere manier reageert niemand erop, maar we hebben wel gezegd 'die visie heeft natuurlijk ook een effect op wat we op dit ogenblik aan het doen zijn'. Dat moeten we tegen elkaar aan plaatsen. Dus die visie moet er zo gauw mogelijk komen zodat we ook de plannen die we nu hebben, kunnen herijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Driel.

Wethouder **Van Driel**: Dank u wel voorzitter. Het college heeft aangegeven dat voor de zomer te willen doen en ik ben ook blij uit de reacties van u vanavond opgemaakt te hebben dat u ook wilt dat we dat gaan doen. Dus bij dezen. Ik wil even verder met het stukje onderwijs en arbeidsmarkt en hoe dat op elkaar aansluit en hoe we er inderdaad voor kunnen zorgen dat we een sterke positie in de regio kunnen krijgen met onze arbeidsmarkt. Want zeker zijn van je baan is natuurlijk belangrijk, maar ook zeker zijn van je inkomen, net als dat we dat schuldenzorgvrij bestaan, dat we nu al nastreven, nog sterker naar voren kunnen brengen.
Ik heb ook een aantal van u iets horen zeggen over een buurteconomie en dat vind ik heel interessant. Ik dacht dat het GroenLinks was. Als ik de vraag mag stellen, voorzitter, hoor ik graag van GroenLinks of zij iets meer verduidelijking kunnen geven aan hoe zij die buurteconomie en de versterkte positie van het MKB dan zien.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom wil hier misschien, niet al te lang, op reageren?

De heer **Boerboom**: Sorry voorzitter, ik was even afgeleid door een privéberichtje uit familiekring. Dus misschien kan mijn collega me zo even bijpraten en kan ik daar in tweede termijn op reageren.

De **voorzitter**: Prima, dan komen we daar zo op terug. Ondertussen heeft mevrouw Bout nog een vraag.

Mevrouw **Bout**: Ja voorzitter, misschien kan ik mijnheer Boerboom een beetje helpen want ik ben heel erg verbaasd dat mevrouw Van Driel deze vraag stelt aan mijnheer Boerboom terwijl het een plan is dat in het expertadvies staat en de term buurteconomie, of wijkeconomie, komt niet uit de lucht vallen. En ik heb in de technische bijeenkomst op 1 december jl. ook al gevraagd aan de ambtenaren 'duid nu eens wat dan die wijkeconomie is'. Dus ik ben heel erg verbaasd dat u dat aan ons vraagt want we hebben die vraag al lang teruggegeven aan de schrijvers van het expertadvies.

De **voorzitter**: Dat geeft in ieder geval een stukje verbinding, dat we allemaal dezelfde vraag hebben. Mevrouw Van Driel.

Wethouder **Van Driel**: Ik ben echt gewoon benieuwd naar wat uw visie daarop is omdat GroenLinks dat genoemd heeft in de bijdrage. Ik ben dan ook benieuwd naar de tweede termijn van GroenLinks in dat verband. Want ik kan me voorstellen dat als je kijkt naar een Leven Lang Ontwikkelen en arbeidsmarktregioversterking en zorgen dat we daarin de economie kunnen laten versterken, dat echt bijdraagt aan wat we willen bereiken in 2040 en dan ook vanuit de positieve kant. En tot slot voorzitter, wil ik nog opmerken dat ik een aantal fracties heb horen spreken over behoefte aan een stadsmanifest of een stadsakkoord. Ik vind dat interessant en zou dat graag als aandachtspunt meenemen, dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie nog een vraag van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink**: Voorzitter, ik ben even in de war gebracht, gaat mevrouw Van Driel nu over het onderwijs of mevrouw Groeneveld, of beiden?

Wethouder **Van Driel**: Als u een vraag heeft, mag u die gerust stellen.

Mevrouw **Bink**: Mijn vraag gaat over kansenongelijkheid. Daar heb ik het natuurlijk in mijn eerste termijn uitgebreid over gehad. Wethouder Bredemeijer uit Den Haag heeft een brandbrief geschreven naar demissionair minister Arie Slob en die heeft een aantal punten opgenoemd in die brief waarmee hij denkt dat de kansenongelijkheid verminderd kan worden. Bent u bereid om met hem, en eventueel met de wethouder van Amsterdam, mevrouw Marjolein Moorman in gesprek te gaan hierover?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Driel.

Wethouder **Van Driel**: Ik weet niet of dit specifiek met dit onderwerp te maken heeft en ik denk dat ik hem dan even doorgeef aan wethouder Iedema want ik heb inderdaad dat stukje discussie in het debat gevolgd. Dus ik denk, als het goed is, dat ik dat even bij wethouder Iedema neerleg.

De **voorzitter**: Dan hebben we nog mijnheer Boerboom die misschien iets over wijkeconomie gaat zeggen.

De heer **Boerboom**: Dank voorzitter, ik ben inmiddels op de hoogte gebracht en dank aan mevrouw Bout dat zij mij even helpt herinneren waar de vraag over ging. Voor ons is het als we het hebben over wijkeconomie juist belangrijk dat we mensen ook betrokken maken bij hun eigen buurt. Vaak hebben ze best ideeën hoe ze zelf geld willen verdienen, neem het Zoete Kruimels-project bijvoorbeeld, maar er zijn heel veel manieren om mensen dichtbij huis ook een eigen bedrijfje te laten starten omdat we heel veel mensen hebben die opgeleid zijn om met hun handen te werken. Daar kunnen we mogelijkheden voor creëren en enerzijds zorgen we daarmee denk ik voor werkgelegenheid, maar tegelijkertijd voor betrokkenheid bij hun eigen woon- en leefomgeving, wat ook juist kan zorgen voor verbinding in de wijk en wat ervoor zorgt dat we uiteindelijk die netwerken stimuleren. Dus wij zien graag dat het college dat oppakt.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Driel, wilt u daarop reageren?

Wethouder **Van Driel**: Ja, heel kort, als dat mag. Dat spreekt mij aan. Het is met name een versterking in het wijk- en buurtgericht werken. Ik kan me goed voorstellen dat we dat samen met partners kunnen oppakken en dat we dat vanuit een positieve benadering doen, vanuit werken volgens de bedoeling. Zo kunnen we enerzijds zorgen dat de buurt en de wijk sterker worden, maar ook werken aan die arbeidsmarkt en aan die economie binnen Zoetermeer. Dank u wel voorzitter, dat was het wat mij betreft.

De **voorzitter**: U geeft het stokje door aan wethouder…?

Wethouder **Van Driel**: Ik heb de app niet kunnen volgen. Mevrouw Groeneveld.

De **voorzitter**: Mevrouw Groeneveld, het woord is aan u.

Wethouder **Groeneveld**: Dank u wel voorzitter. Dank aan de raad voor de mooie discussie. Voor mij zijn er vooral veel dingen gezegd over groen en de openbare ruimte dus daar wil ik vooral op reflecteren. Ik heb een aantal van u horen zeggen 'maak sterk wat nu sterk is'.

Daarbij is groen eigenlijk een heel belangrijk visitekaartje van onze stad, ook in relatie tot de portefeuille van mijn collega citymarketing. Uiteraard is groen een heel belangrijke waarde voor Zoetermeer. Dat heb ik veel fracties horen zeggen en het komt ook naar voren uit het rapport dat dat als nummer 1 wordt gewaardeerd door onze inwoners. Dus dat sluit mooi aan bij waar we mee bezig zijn. Ik heb ook fracties horen zeggen dat dat nog meer naar voren zou moeten komen, dus dat we als stad echt als identiteit 'stad tussen de parken' moeten hebben. Dat zijn we ook geweest en dat zijn we nog steeds. Je kunt er natuurlijk over nadenken en bespreken met elkaar of je dat nog meer wilt versterken en op welke manieren dan. Dus dat neem ik ook heel graag mee.
Ik heb ook gehoord bij een aantal fracties 'meer gebruiksmogelijkheden voor het groen, zodat je ook uit je huis in het groen stapt'. Dat heb ik ook heel goed gehoord en er zijn ook zeker al plannen die al klaar liggen die daarop wijzen. De ambitie van dit college is zeker, zoals in het collegeprogramma is vastgelegd, om dat groen meer te betrekken bij de stad zodat mensen ook in die gezonde omgeving kunnen opgroeien. Ik zeg altijd maar 'als er ooit een tijd was waarin bewezen is hoe belangrijk groen in je directe omgeving is, is dat wel nu tijdens de lockdown' omdat dat eigenlijk voor heel veel mensen de enige plek is waar je nog een beetje kunt genieten van het buiten zijn. Dus parken, groen in de stad, dat zijn heel belangrijke waarden en dat heb ik veel fracties horen zeggen dus dat neem ik zeker mee om verder uit te werken.
Ik had nog een vraag aan de raad waarin de tweede termijn misschien op teruggekomen kan worden. In het rapport staat ook beschreven dat we de regionale groengebieden echt door willen trekken in de stad en het groen buiten de stad met de binnenstad willen verbinden, zoals bijvoorbeeld de Nieuwe Driemanspolder, zodat je daar vanuit de stad makkelijk naartoe kunt. Maar daar heb ik niet iemand echt over gehoord, dus mag ik dat opvatten als enthousiasme voor dat plan, of heeft de raad meer een beeld bij het groen in de stad en dat daar versterken? Dat was nog even mijn vraag terug, als er fracties zijn die daarop willen reageren.

De **voorzitter**: Dat is een heel mooie vraag voor de tweede termijn. Ik stel voor dat we die nu niet oppakken maar meenemen naar de tweede ronde, het is leuk om daarop terug te komen. Was dat uw termijn, wethouder Groeneveld?

Wethouder **Groeneveld**: Ja.

De **voorzitter**: Dan ga ik of terug naar wethouder Iedema, of naar de burgemeester.

Wethouder **Iedema**: Dat laatste, voorzitter.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Dank u wel voorzitter. Ik zal het niet al te lang maken op deze late avond. Ik heb eigenlijk drie punten wat mij betreft die ik graag hier aan de orde wil stellen. Allereerst het punt veiligheid. Ik ga er niet al te veel meer over zeggen want daar hebben we vanavond al veel over gezegd en het is ook al door wethouder Iedema aangekaart en het is door een aantal fracties aangekaart. Ik denk dat het goed is als we dat in Zoetermeer 2040 een plek geven want bij een volwassen stad hoort een volwassen veiligheidsbeleid. En ik denk dat het goed is om naast het repressieve beleid, en daar hebben we het al uitgebreid over gehad, ook die preventieve kant goed te bekijken. Het is door een aantal van mijn collega's in het college ook al aangekaart dat we daar ook nadrukkelijk naar moeten kijken. Dus wat mij betreft, krijgt dat een belangrijke plek.
Het tweede punt gaat over participatie, een onderwerp dat volgens mij ook voor een deel in mijn portefeuille valt. Ik heb begrepen dat over de totstandkoming van deze toekomstvisie ook een gesprek met de stad heeft plaatsgevonden 'Mijn stad, mijn toekomst' en die is ook meegenomen in het rapport van 2040. Dat is natuurlijk heel mooi. En wat ons betreft, gaan we die participatie nu op drie niveaus verder brengen. Dat is in ieder geval een langdurig

partnerschap met professionele partijen, dat hebben we al gedaan, een aantal van u heeft daar ook al aan gerefereerd, met experts die ons ook gewoon helpen om daarover mee te denken. Dat is altijd verstandig om te doen. Het tweede is het regelmatig informeren van de stad door het college en de raad. Denk ook aan campagnes die we op daarover zouden willen voeren. Ik denk dat het heel goed is om die verbinding ook gewoon nadrukkelijk te blijven zoeken. En als laatste, derde stap is dat ook raadplegen en cocreatie in wijken over concrete projecten, zo maken mensen Zoetermeer. Ik denk dat het belangrijk is om nadrukkelijk te streven naar die participatie en dat brengt me meteen tot het derde punt.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Van der Meer over het tweede punt, denk ik.

Mevrouw **Van der Meer**: Ik weet niet welk punt het was, maar het ging erom dat professionals worden betrokken om dit over te brengen. Wij gaan ervan uit dat het bespreken met de bevolking toch zeker nog een keer moet gebeuren omdat de uitkomsten van Louter helemaal nog niet met de bevolking zijn besproken. Maar ik wil hier heel graag bij noemen of we alsjeblieft aan de professionals kunnen vragen of zij eens wat kunnen doen aan dat plaatje met die mechanismen met die roltrap erop. Want het is natuurlijk altijd de bedoeling van een plaatje dat het iets duidelijker maakt en als we nu iets hebben, is het wel een plaatje waarvan de complexiteit het nog veel erger maakt dan de tekst. Ik heb laatst bij een bijeenkomst gezeten – ik zie mijnheer Paalvast lachen – met de omliggende buren, zoals Pijnacker-Nootdorp, en dan heeft een ambtenaar vijf minuten tijd om iets uit te leggen en die laat dat plaatje dan zien en zegt 'kijk, zoals u ziet…', maar niemand ziet wat. Dus daar hebben we echt iets anders voor nodig. Ik begrijp de intentie en de goede bedoelingen van degene die dat heeft gemaakt, maar het helpt niet. Laten we alstublieft een plaatje maken waardoor de bevolking ook gaat snappen wat we aan het doen zijn.

De **voorzitter**: Ik geef het woord terug aan de burgemeester.

Burgemeester **Bezuijen**: Ik kan mevrouw Van der Meer alleen maar gelijk geven voorzitter, daar moeten we inderdaad naar kijken en wat mij betreft, is het ook een oproep om dat soort dingen ook helder aan onze inwoners en ondernemers uit te leggen zodat ze ook begrijpen waar deze discussie over gaat. Waarbij ik overigens nadrukkelijk het woord strategie gebruik, en niet scenario. Dat doet niet iedereen, maar ik blijf toch hardnekkig strategie gebruiken. Maar het lijkt me goed om dat ook te doen.
Tot slot, voorzitter, was ik aan mijn laatste punt begonnen, over governance. Daar is al voldoende over gezegd. Een aantal van uw partijen heeft daar ook iets over gezegd, dat ook duidelijk is gemaakt dat dat geen sluitstuk zal zijn. De VVD heeft daar iets over gezegd. Dat is wat mij betreft een belangrijk gegeven. Het idee is ook in de komende periode Zoetermeer 2040 regelmatig terug te laten komen. Ik heb dat in het presidium ook aan de orde gesteld, juist vanuit de optiek dat de discussie tussen college en raad daarin uitermate van belang is. Maar niet alleen de governance intern, ik denk ook, en dat hebben sommigen ook gezegd, dat dit een belangrijk stuk is om te gebruiken straks naar buiten toe, om daarmee onze agenda ook nadrukkelijk naar andere partijen aan de orde te kunnen stellen. Ik heb ook al sommigen gehoord over regiogemeenten en zeker ook het rijk. Dus volgens mij is dat ook van belang en ik ben in ieder geval blij dat – en laat ik dat maar even als voorzitter van het college en raad zeggen – u zich vandaag heeft uitgesproken om deze visie ook dit jaar vast te stellen. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel burgemeester. We zouden nu kunnen beginnen aan deel 2 van deze vergadering maar gezien het tijdstip wil ik voorstellen om de vergadering te beëindigen en dit op de volgende vergadering te vervolgen. Het idee van het presidium was om dat op 1 februari a.s. te doen. Ik kijk even, volgens mij is er ruimte op die vergadering en ik denk dat het tijdstip nu niet het meest ideale tijdstip is om zo'n belangrijk onderwerp nog even in de tweede ronde erdoorheen te jassen.

Mevrouw **Van der Meer**: Interruptie, voorzitter.

Mevrouw **Bink**: Een interruptie, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Van der Meer**: Nee, ik was het voorzitter. Marijke van der Meer.

De **voorzitter**: De volgorde is mevrouw Bink, mevrouw Bout en ik heb mevrouw Van der Meer nog niet gezien in dit rijtje. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink**: Ja, voorzitter, dank u wel. Mevrouw Van Driel heeft een vraag doorgeschoven naar mijnheer Iedema en ik zou graag vanavond nog het antwoord op die vraag willen hebben.

De **voorzitter**: En van wie wilt u dit antwoord hebben? Van mevrouw Van Driel?

Mevrouw **Bink**: Mevrouw Van Driel heeft mijn vraag doorgeschoven naar de heer Iedema dus ik verwacht het antwoord van de heer Iedema.

De **voorzitter**: Mijnheer Iedema, kunt u antwoord geven op de vraag van mevrouw Bink?

Wethouder **Iedema**: Ja, dat klopt. Anders had ik zelf voorgesteld om dat toch nog even vandaag te doen want anders blijft het zo hangen. Maar mevrouw Bink, uw vragen gaan met name over het onderwijsachterstandenbeleid en dat heeft niet zozeer alleen te maken met Zoetermeer 2040, maar dat is altijd belangrijk. En gelukkig doen we daar veel aan. We hebben onder andere oog voor het voor- en vroegschoolse educatie, voor de overgang in het onderwijs. En ook ik heb de documentaire Klassen deels al gezien. Er gebeurt in het onderwijs zelf heel veel om iets voor de kinderen te doen en daar hebben we constant het gesprek over met de scholen en ook met wethouders in de buurt. Wat betreft uw tip om met de wethouder van Amsterdam in gesprek te gaan – ik ben nog niet bij die aflevering aangekomen – ga ik wellicht opvolgen, maar misschien is het goed om een keer op een ander tijdstip met elkaar wat uitgebreider over het onderwijsachterstandenbeleid wat te wisselen.

Mevrouw **Bink**: Dat lijkt me zeer interessant en misschien kunnen we daar een beetje een datum voor afspreken want anders wordt het niet genoteerd.

Wethouder **Iedema**: Als ik het even noteer voornamelijk als een vraag van u, zal ik met uw fractie een tijdstip afspreken binnen nu en een maand dat ik gewoon eens langskom?

Mevrouw **Bink**: Dat lijkt me een goed idee, dank u wel.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Bout, die heeft een suggestie.

Mevrouw **Bout**: Ja, u stelt voor om te stoppen voor vanavond, ik stel voor om het af te maken.

De **voorzitter**: En u beseft dat dat minimaal nog een uur duurt?

Mevrouw **Bout**: Als we allemaal nog twee minuten krijgen, dan is het 26 minuten, minus de PVV, 24 minuten.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van Gils. Die sluit zich aan bij het idee van mevrouw Bout begrijp ik. U blijft stil. Dan ga ik naar de volgende, dat is de heer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Dank u wel voorzitter, mijn fractie voelt er wel voor om het vanavond af te ronden, ook vanuit het perspectief dat we een aardige eerste indruk hebben gekregen hoe we als fracties erin staan, ook ten opzichte van de scenario's. Voor ons is het ook heel belangrijk dat we uiteindelijk – zoals het college ook aangeeft – de keuze maken voor wat op breed draagvlak kan rekenen en waar we lang mee verdergaan. Volgens mij is het ook goed dat we de komende periode gebruiken om onderling met elkaar te kijken, want ik heb ook heel veel dingen gehoord waarin we echt overeenkomsten hebben met elkaar, of we straks als raad het college opdracht kunnen geven om echt een scenario uit te werken met de volledige steun. Volgens mij zou het vanuit dat perspectief ook goed zijn om vanavond de avond af te ronden.

De **voorzitter**: Ik zie dat ik mevrouw Van der Meer heb overgeslagen, mevrouw Van der Meer.

Mevrouw **Van der Meer**: Ik heb geen flauw idee wat we in een tweede termijn nog moeten doen voorzitter. We zitten in een commissievergadering, we kunnen geen enkel besluit nemen, en er is door het college niets gehoord van wat ik heb gezegd. Dus om het dan nog een keer te zeggen… Ik heb nergens een reactie op gehad, dus ik ben blij dat mevrouw Brouwer heeft gevraagd om een verslag. Dus wat mij betreft, houden we op met die aandachtspunten want we blijven maar in de rondte praten. Ik heb er nu behoefte aan dat er iets komt voor te liggen waar we een besluit over kunnen nemen, dus of we doen de tweede termijn in de raad en maken een besluit over die strategie, of we laten het hierbij want ik weet echt niet wat ik nog kan toevoegen en al helemaal niet omdat het college niets hoort van wat ik zeg. Ik bedoel: wat gaan we dan doen in een tweede termijn? Alles nog een keer roepen?

De **voorzitter**: Ik ga het rondje afmaken, ik geef het woord nog aan mijnheer Ekkelenkamp en daarna mijnheer Meijroos.

De heer **Ekkelenkamp**: Dank mijnheer de voorzitter. Het lijkt mij niet zo'n goed idee om nu nog een hele tijd door te gaan, dat doet ook geen recht aan het onderwerp. Dus dat zouden we volgens mij beter op een ander moment kunnen bespreken.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan mijnheer Meijroos.

De heer **Meijroos**: Dank u wel voorzitter. Als er geen tweede termijn komt, waar onze fractie ook mee kan leven trouwens, dan staat er nog wel een vraag open van mijnheer Iedema aan de heer Duiven en co, welk voorstel zij zouden steunen. Er is nog geen 1 of 2 gezegd, daar ben ik ook wel heel benieuwd naar.

De **voorzitter**: Interessant inderdaad. We hebben een aantal oplossingen. Ik heb voorgesteld om te verdagen naar een andere vergadering. Maar een ander voorstel van mevrouw Van der Meer is 'er is nu niets meer te bespreken'. Als er niets meer te bespreken is, kom ik in de verleiding de vergadering sowieso af te ronden. Als iedereen het daarmee eens is, ga ik nog even die vraag stellen aan de heer Duiven natuurlijk want die moeten we niet boven de markt laten hangen, maar dan gaan we de vergadering gewoon afsluiten. Ik kijk of ik reacties zie. Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom**: Voorzitter, ik wist even niet of u nu een open uitnodiging deed of dat u wilde dat we allemaal via de app reageren. Voor ons is het op zich ook prima om nu af te ronden. We hebben ook verteld wat onze inbreng is en als we niet het gevoel hebben als raad 'we willen een gezamenlijk signaal afgeven naar het college', dan is dat wat het is, maar ik vraag me wel af of het college op dit moment voldoende draagvlak voelt om verder te gaan want het zegt ook 'we willen graag een heldere uitspraak van de raad'. Het college wil iets

waarvoor we kiezen, wat het college verder gaat uitwerken. Dus volgens mij is het wel belangrijk dat we goed met elkaar nadenken of we nu op het punt staan om die keuze te kunnen maken. Dat zou ik dan ook nog graag van het college horen.

De **voorzitter**: Dat is een goede toevoeging, ik zal die vraag zo even meegeven aan het college en ondertussen heeft mevrouw Frinking nog een opmerking.

Mevrouw **Frinking**: Wat mij betreft, kunnen we een heel korte tweede ronde houden om het inderdaad af te ronden want anders moeten we inderdaad alsnog een keer weer opstarten en dat wordt een heel ander gesprek. Wat mij betreft kan ik een korte samenvatting en een aansporing aan het college meegeven. Dus nu afronden.

De **voorzitter**: Ik kijk even naar het college, heeft het college op dit moment voldoende informatie en kunnen we gaan afronden en kan het naar de raad of is dat niet het geval? Mijnheer Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, met name mijnheer Boerboom natuurlijk bedankt voor zijn cri de coeur om met een aandachtspunt te komen, dat zou ontzettend welkom zijn. Tegelijkertijd zie ik dat niet de laatste twintig minuten van de vergadering gebeuren. U heeft in ieder geval een aantal goede aanknopingspunten meegegeven voor ons om mee aan de slag te gaan. Ik kan me ook voorstellen dat we, als daar behoefte aan is, nog een samenvattend memo sturen met de aandachtspunten die we hebben opgetekend. Maar er hoeft geen besluit te worden genomen vanavond, dat zei u allemaal al en dat is ook zo. Dus dat is dan waar we het mee moeten doen en volgens mij kunnen wij dan wel weer verder.

De **voorzitter**: Helder. Ik concludeer dat u voldoende informatie heeft ontvangen om verder te kunnen, dan is er ook geen noodzaak om een tweede termijn te doen en dan kunnen we de beraadslagingen afronden bij dezen.

Mevrouw **Bout**: Voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout**: Ik vroeg twee keer om een interruptie over dit onderwerp.

De **voorzitter**: Ik geef u toch het woord?

Mevrouw **Bout**: Ja. Dank u. Bij het vorige opiniërende debat hebben we in de raadsvergadering besloten dat we het zouden opknippen. Er is in het presidium en in het seniorenconvent uit en te na besproken wat we daarvan vonden en er is geconcludeerd, zowel bij het presidium als bij het seniorenconvent, dat het niet wenselijk is de boel op te knippen. Ik begrijp niet waarom we nu dus besluiten om maar gewoon af te ronden. Ik had wel een tweede termijn klaar en ik heb wel behoefte aan die tweede termijn. Ik hoor meerdere partijen die dat zeggen. Ik ben verbaasd over het feit dat mevrouw Van der Meer bijvoorbeeld zei 'ik heb geen behoefte aan een tweede termijn' en daarna kwam er een heel verhaal waarvan ik dacht 'dat was ongeveer mijn tweede termijn, dat zou ik ook graag willen vertellen'. Dus dank dat ik dat nog even mag inbrengen en ik hoop dus dat we niet de boel opknippen en ook niet afronden want ik ben wat mij betreft nog niet klaar.

De **voorzitter**: Ik wel, maar als een enkeling nog een tweede termijn heeft, lijkt me dat een mooie tussenoplossing. De meeste partijen hebben aangegeven hiermee voldoende te hebben gezegd of we het stuk naar de raad kunnen laten gaan. Ik ga eerst even afronden. Het college heeft aangegeven dat het voldoende informatie heeft dus als er nog een of twee partijen een laatste zin willen toevoegen, dan gaan we dat doen.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Daar heb ik wel problemen mee, eerlijk gezegd.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen, zegt u het maar.

Mevrouw **Van Leeuwen**: Volgens mij zijn er heel veel mensen die deze vergadering nu al verlaten hebben, in de veronderstelling dat we hem verder niet meer gaan voortzetten. Ik heb de oproep van mevrouw Van der Meer gehoord en daar ook van meerderen steun voor gezien in de app en ik denk dat dat het moment is om er verder over te praten. We gaan denk ik niet enkele partijen nog gelegenheid geven, als anderen hebben aangegeven hierover in de raad te willen praten. Dat lijkt me gek.

Mevrouw **Bink**: Voorzitter, er staat van mij nog een interruptie.

De **voorzitter**: Ik schors even kort de vergadering voor overleg.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, ik constateer dat het een ingewikkelde constructie is dat sommigen niet willen doorgaan en anderen wel willen doorgaan. Is het een oplossing dat degenen die nog iets willen inbrengen dat doen per e-mail zodat we nu kunnen afronden? Want ik zie geen andere oplossing als er maar twee partijen zijn die iets willen inbrengen, dan beëindig ik echt de vergadering.

Mevrouw **Bink**: Mag ik nog even iets zeggen, voorzitter?

De **voorzitter**: Dat mag u, mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink**: Dank u wel. Ik begrijp niet waarom u het heeft over een raadsvergadering. We hebben helemaal geen raadsbesluit, mevrouw Van der Meer heeft dat ook al aangegeven. Er moet een visie komen en die visie moet in de commissie worden gebracht en daar gaan we het over hebben en dat gaat dan naar de raad, maar nu niet. Als we nu stoppen, moet er een visie komen en geen raadsvergadering, ik begrijp het niet meer.

De **voorzitter**: Ik redeneerde door op suggesties die uw collega's hebben gedaan en ik begrijp wat u zegt. Er hoeft geen raadsvergadering te komen. Het is input voor het college en als het college aangeeft voldoende input te hebben, dan is dat wat mij betreft ook voldoende en zie ik geen aanleiding om nu nog een tweede ronde te doen. Er zijn veel mensen al weg en het lijkt me onverstandig. Dus als er een tweede ronde nodig is, gaan we die inplannen op 1 februari a.s. zoals afgesproken is in het presidium.

Mevrouw **Bout**: Voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout?

Mevrouw **Bout**: Met alle respect, maar dit is de vergadering van de raad en niet van het college. Dus hoe kunt u nu concluderen dat het college genoeg antwoord heeft gehad als er nog raadsleden zijn die aangeven dat ze nog niet klaar zijn? Het is een retorische vraag, maar ik wilde hem toch even stellen.

De **voorzitter**: Ja, maar er is geen meerderheid in de raad voor een keuze maken om door te gaan of niet door te gaan, een groot deel zegt 'stoppen' en er zijn enkele fracties die zeggen 'ik wil nog een tweede termijn'. En mijn tussensuggestie was 'laat dan de fracties die nog iets van een tweede termijn wensen even kort hun zegje doen en dan is het klaar'. Dus als we dat gewoon doen, zijn we sneller klaar dan door hier nog een uur over door te praten.

Ik constateer dat mevrouw Bout nog een tweede termijn wil en wie nog meer? Ik ga de lijst langs. PDvZ, heeft u nog een tweede termijn?

De heer **Blansjaar**: Dank u wel voorzitter, ik heb inderdaad nog een klein tekstje klaarstaan voor de tweede termijn. Professor Boelhouwer bepleit hetzelfde als wij in het AD, dat een fors quotum voor seniorenwoningen moet komen. Bouw je voor ouderen,…

De heer **Meijroos**: Punt van orde voorzitter. Volgens mij vroeg u om het lijstje af te werken en niet om iedereen een tweede termijn te geven toch?

De **voorzitter**: Maar ik moet een bepaalde volgorde hanteren.

De heer **Meijroos**: Ik dacht dat u de behoefte inventariseerde en niet dat u de tweede termijn ging uitdelen.

De **voorzitter**: Ik heb aangegeven dat ik degenen die nog een tweede termijn willen, in de gelegenheid wil stellen om een tweede termijn te doen.

Mevrouw **Van der Meer**: En des te eerder is het klaar, kom op!

De heer **Blansjaar**: Wat een bende.

De heer **Blansjaar**: Sorry voorzitter, ik ga verder dan schieten we een beetje op. Toch wil ik nog een dingetje bepleiten. De PDvZ vindt dat er niet gesproken kan worden door sommige fracties, over de 'teloorgang' van Zoetermeer en over dat op te kunnen lossen door duurdere woningen te bouwen. Er wordt volledig voorbijgegaan aan de mensen die werken in maatschappelijke beroepen, zoals politie, zorg en onderwijs. En wat dacht je van de senioren met een laag pensioentje? Die wonen nu vaak in een grote sociale huurwoning en er zijn er ook die in een wat kleinere woning kunnen wonen. Goedkope huur- en koopwoningen zijn ook belangrijk voor Zoetermeerders. Rotterdam start zelfs met een viertal pilots om deze groepen extra kansen te bieden op een sociale huurwoning. Het is belangrijk voor onze stad dat deze beroepen ook hier willen wonen en werken. Tot zover mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik heb ook een tweede termijn verzoek gekregen van mevrouw Bout van de PvdA en daartussen volgens mij van niemand, mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout**: Dank u voorzitter. Ik wil graag een kleine kanttekening meegeven aan het college voor wat betreft de roltrap, die maar verbreed en verlengd moet worden. Maak je de roltrap steiler, dan heb je kans om te vallen. En mis je enkele treden op de roltrap, dan kom je de trap niet op. Daar wil ik wel even voor waarschuwen. Wethouder Groeneveld vroeg over het regionaal groen doortrekken en verbinden met lokaal groen? Ja, zeker, heel graag wethouder', want wat mij betreft, ben ik voor alles wat bij groen en citymarketing hoort. Voorzitter, voor de PvdA voelt deze avond – en ik heb het echt al vaker gehoord dus het is ook niet verbazingwekkend – als een herhaling van zetten. Sinds januari 2020 hebben we het hier nu over. Voor ons gevoel hebben we nu al alles tien keer verteld, tien keer bevraagd en tien keer verdedigd. En er is blijkbaar al voor strategie 2 gekozen voordat we het expertadvies in handen kregen. Wij herkennen ons in het pleidooi van Zó! Zoetermeer. Ook mevrouw Van der Meer vroeg om doorpakken. En wij zijn het daar volledig mee eens. De stip staat al een tijdje op de horizon. Wij hopen dat de positie van de stip nu zo onderhand wel duidelijk is. De weg ernaartoe kan nog variëren en over de details zijn we het nog niet eens. Maar pak nu eens door en kom met die slagvaardigheid waar ik in de eerste termijn nog naar heb gevraagd. Wij willen echt niet nog een tussenstap, in de vorm van een stadsmanifest. Kom nu snel met de omgevingsvisie of met een visie Zoetermeer 2040, hoe u het noemen wilt. Geen vertragingen meer op de lijn, na alle aandachtspunten nou eens graag besluitpunten! Wij zien het raadsvoorstel graag tegemoet, zodat we na inspraak met

de inwoners en stakeholders in de stad eindelijk spijkers met koppen kunnen slaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is er nog een andere fractie die nog iets wil inbrengen bij de tweede termijn? Dank u wel. Is er iemand van het college die wil reageren? Ik geloof het niet.

Wethouder **Iedema**: Heel kort voorzitter, wij hebben genoeg informatie en ik heb u een memo toegezegd met een samenvatting van de aandachtspunten. We kunnen in ieder geval voor het proces, daar hoorde ik een aantal mensen nog over, de roadmap volgen zoals die eerder aan de raad is toegezonden, in ieder geval wat het college betreft.

De **voorzitter**: Er staat nog een vraag open, namelijk de vraag van de LHN aan de VVD wat haar standpunt is ten aanzien van de keuze optie 1 of optie 2.

De heer **Duiven**: Dat is wel een heel rare vraag als je daar niet om gevraagd hebt, maar ik begrijp dat iedereen daar met spanning naar zit uit te kijken en niet zijn hoofd op het kussen kan leggen zonder daar het antwoord op te kennen. We zijn het debat in de eerste termijn ingegaan met aandachtspunten zonder inderdaad – want anders had ik het wel gezegd – een heel uitgesproken keuze voor optie 1 of 2. We waren met name benieuwd naar de reacties in de onderlinge discussie, maar ook van het college ten aanzien van de woningbouwambitie. Daar heb ik in de eerste termijn aan het college ook de vraag over gesteld. Zoals ik in mijn reactie al aangaf, dat valt tegen. Dus zoals het nu beschreven staat in de scenario's, met name scenario 2, voor de tweede termijn, vinden we geen recht doen aan de urgentie en de noodzaak en de behoefte om ook op het terrein van het creëren van woningbouw, gewoon voor volume te gaan, naast kwaliteit en dergelijke. Zoals de scenario's dus nu voorliggen, neigt het standpunt van de VVD-fractie naar optie 1. Maar tegelijkertijd hoop ik dat met de inbreng, niet alleen van ons, maar ook van een aantal andere partijen vanavond het college nog eens goed naar optie 2 wil kijken, met name naar de termijn na vijf jaar. Dus tot 2040, of daar inderdaad nog ruimte zit op de ambitie. Dat is het antwoord op de vraag, van LHN, via de voorzitter. Dat is in ieder geval het antwoord, niet zijnde een tweede termijn.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Dan kijk ik even rond of er nog iemand is die nog iets wil meegeven aan het college over dit onderwerp. Mevrouw Frinking, gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking**: Ik ben even in verwarring over de ronde die we zouden gaan afleggen. Ik dacht dat u even iedereen langs zou gaan. Ik wil in ieder geval meegeven dat we er belang aan hechten om die visie nu snel te maken. Meerdere mensen hebben dat ook aangegeven: geen eindeloze gespreksrondes meer, kom met het verhaal en doe dat met de stad, zorg dat je ook een procedurevoorstel hebt voor hoe we dat met de stad kunnen bespreken, breng dat samen. Dan hebben we weer een discussie waar we het echt met elkaar over kunnen hebben en waar we ook uiteindelijk een besluit over kunnen nemen. Dan hebben we het afgerond en kunnen we aan de slag want het is gewoon nodig om hier stappen in te zetten.

De **voorzitter**: Dank voor deze laatste opmerking.

6. Sluiting

De **voorzitter**: Dan sluit ik de vergadering en wens ik het college veel wijsheid toe.